

Kultury

- TRÓJSKÁ

- KRÉTSKÁ / MÍNÓJSKÁ

- KYKLADSKÁ

- MYKÉNSKÁ

**První
evropské
civilizace**

Evropa a Blízký východ v době bronzové

Trója - Troas - Ilion

Trójané

Íliové, Dardanové, Teukrové

- Dynastie trójských králů odvozujících svůj původ od Dardana, syna Diova
  - vnuk Dardanův – Troás
  - Ilius (Ílos), syn Troásův, zakladatel Tróje
  - Laomedón, syn Iliův, zabit Héraklem v první trójské válce ca 1250
- Priamos, syn Laomédontův, poslední trójský král, synové Hektór a Paris

DARDANOS syn DIA

TROAS vnuk DARDANA

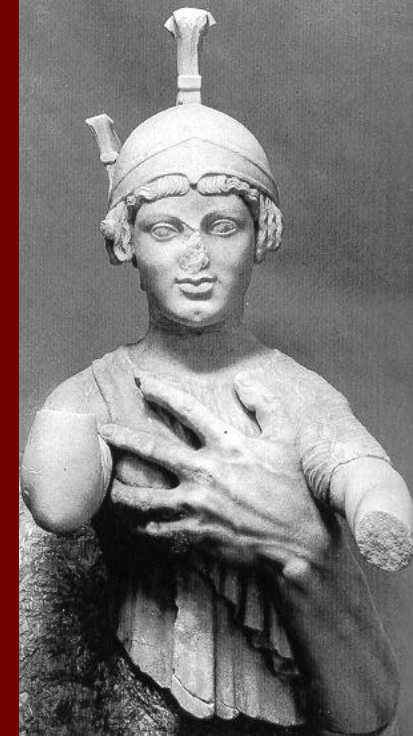
ILIUS zakladatel TRÓJE
dostal od Dia palladium

LAOMEDÓN
zabit Héraklem ca 1250

PRIAMOS král TRÓJE
mž. HEKABA: 50 synů

PARIS
zabil Achillea
zemřel otráveným šípem

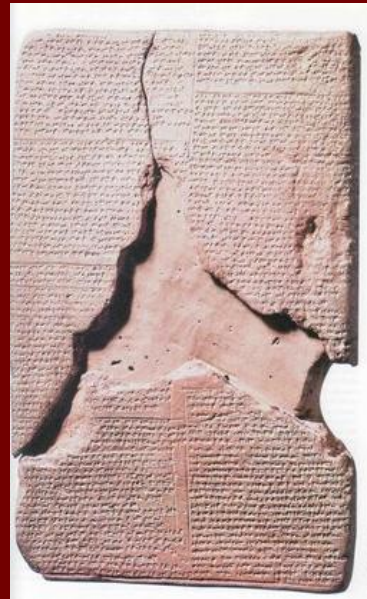
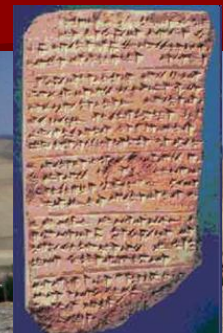
HEKTOR
vojevůdce trójského vojska
zabit Achilleem

Bájná plavba Argonautů z Iolku do Kolchidy

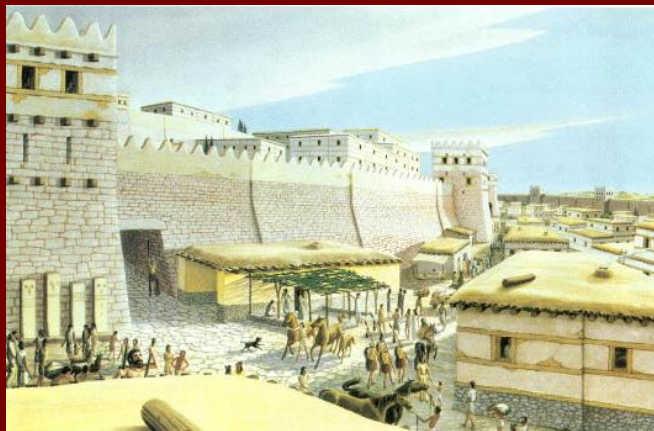
Archiv hliněných tabulek v Boghazköy / Chattušaši

Královský archiv v Chattušaši

- Země ACHCHIJAVÁ
- ALAKŠANDUŠ VILUŠA
- MILLAVANDA
- PIJAMARADUŠ
- ARZAWA

Chetitská říše
a lokality
z královské
korespondence

THE HITTITE EMPIRE

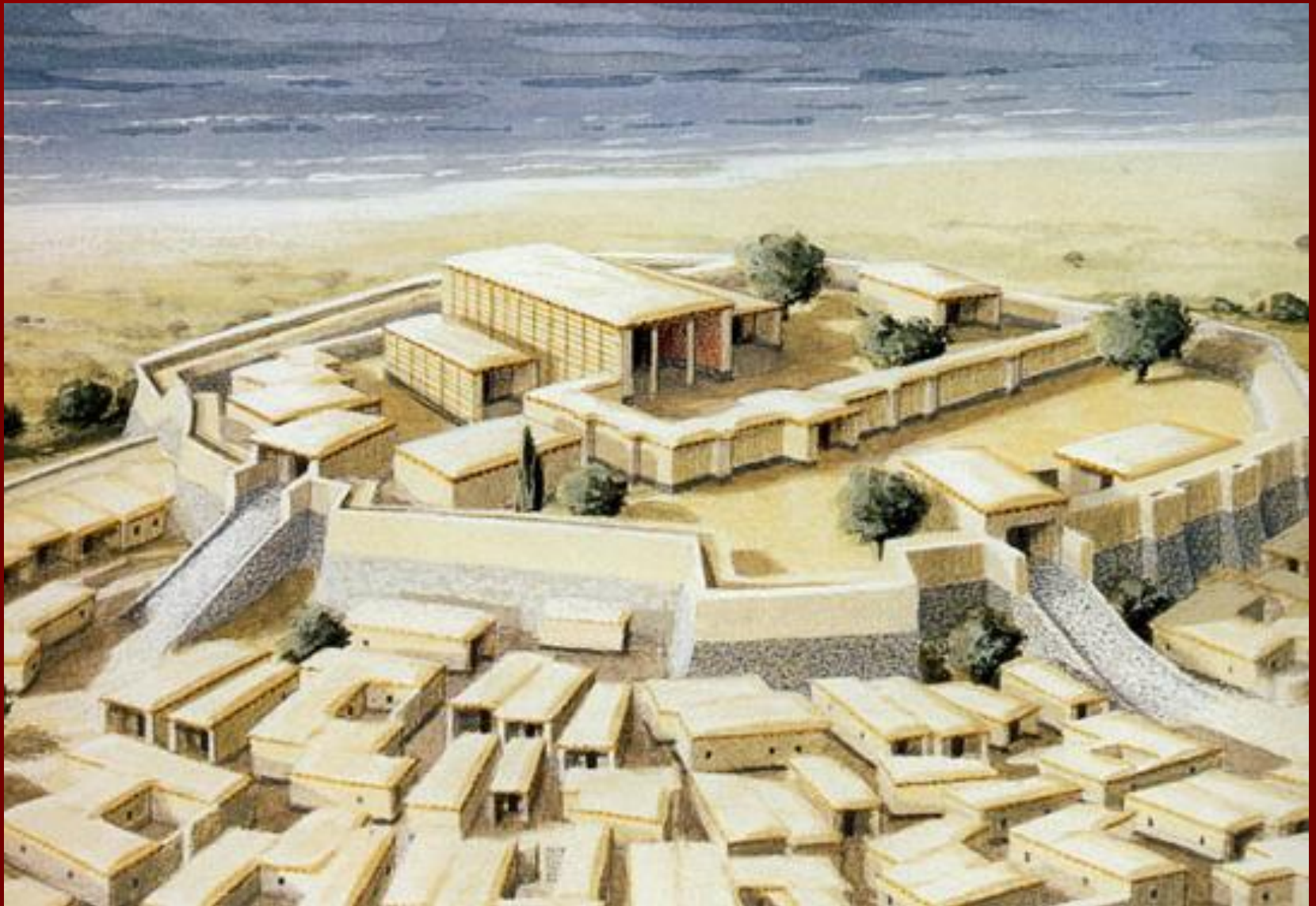
- capital
- (Miletus) ancient name unknown
- approximate extent of Hittite rule, c. 1350-1300 BC
- approximate maximum extent of Hittite rule

scale 1:7 000 000
 0 150 km
 0 100 mi

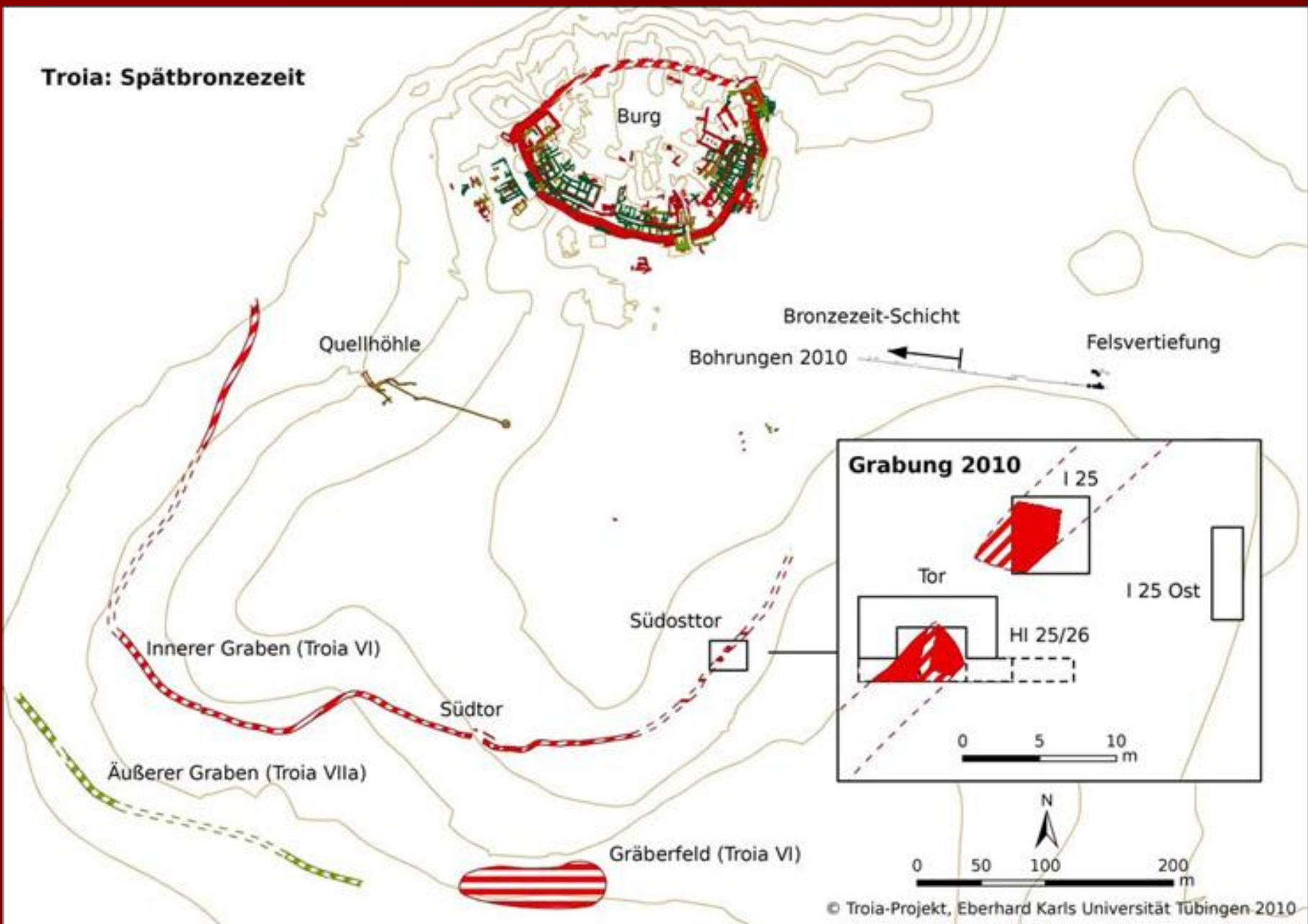
Neolitická Trója I.

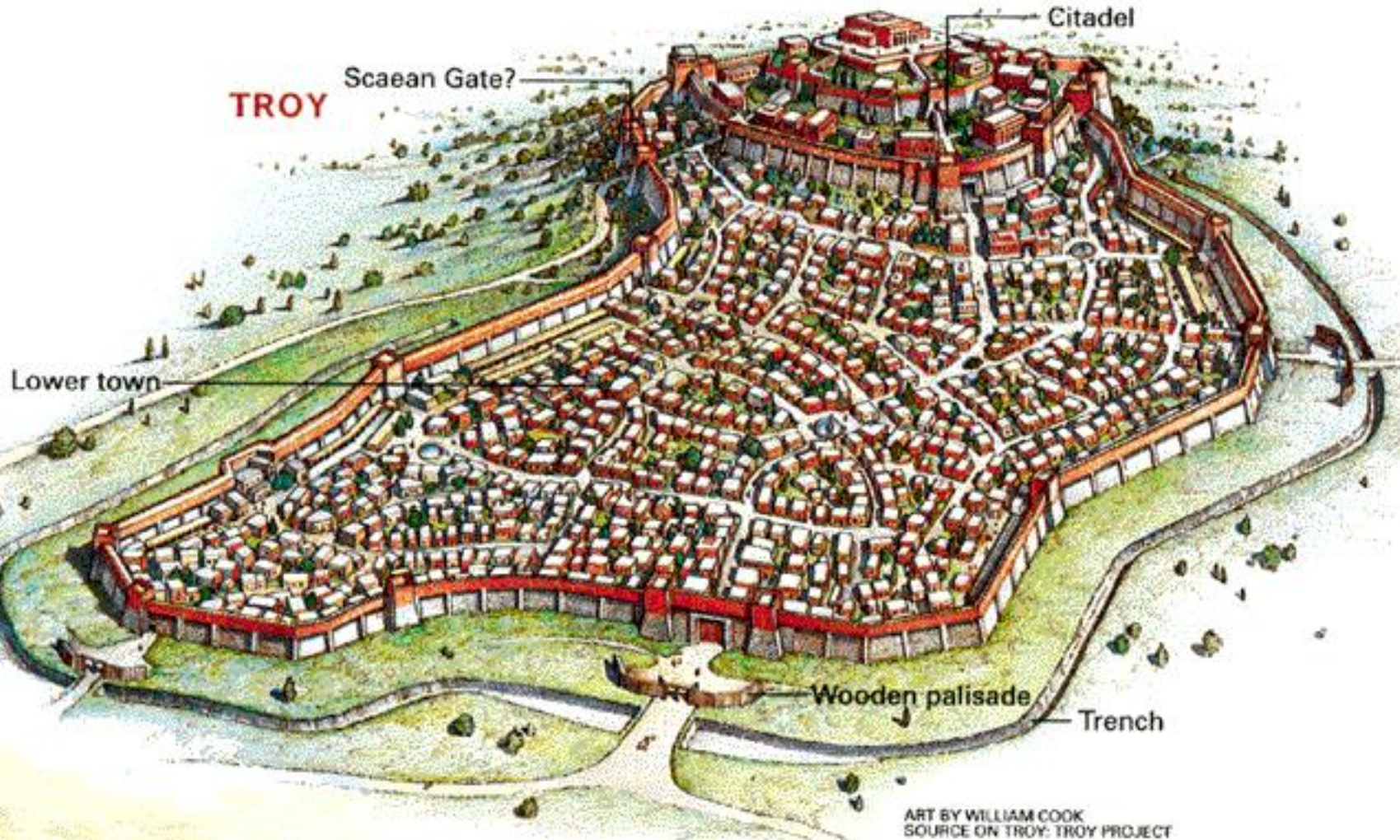
Trója VI pozdní doby bronzové

Troia: Spätbronzezeit

TROY

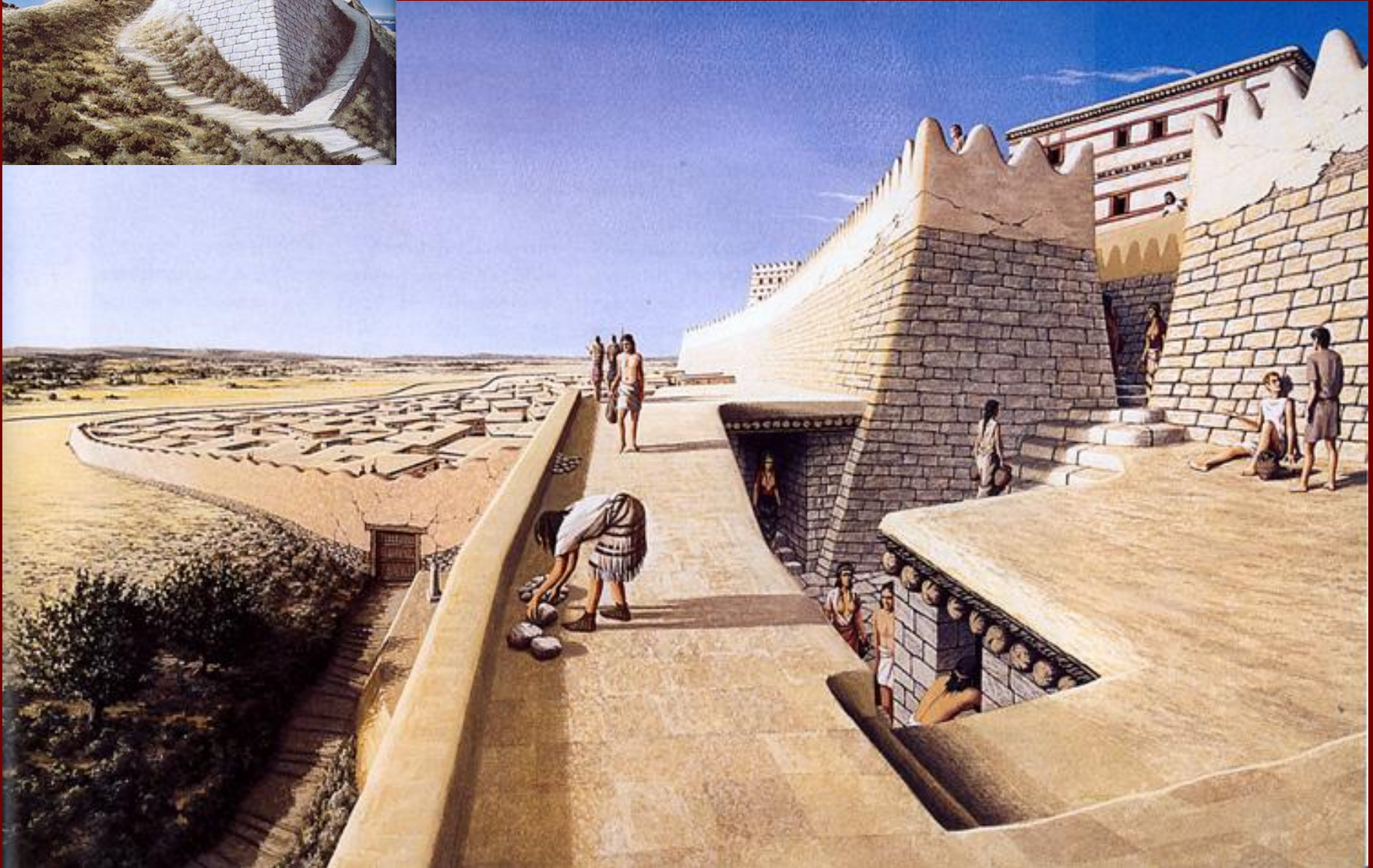

ART BY WILLIAM COOK
SOURCE ON TROY: TROY PROJECT

Trója VI. - bastion

Pozůstatky hradební věže

Hradby Tróje VII.

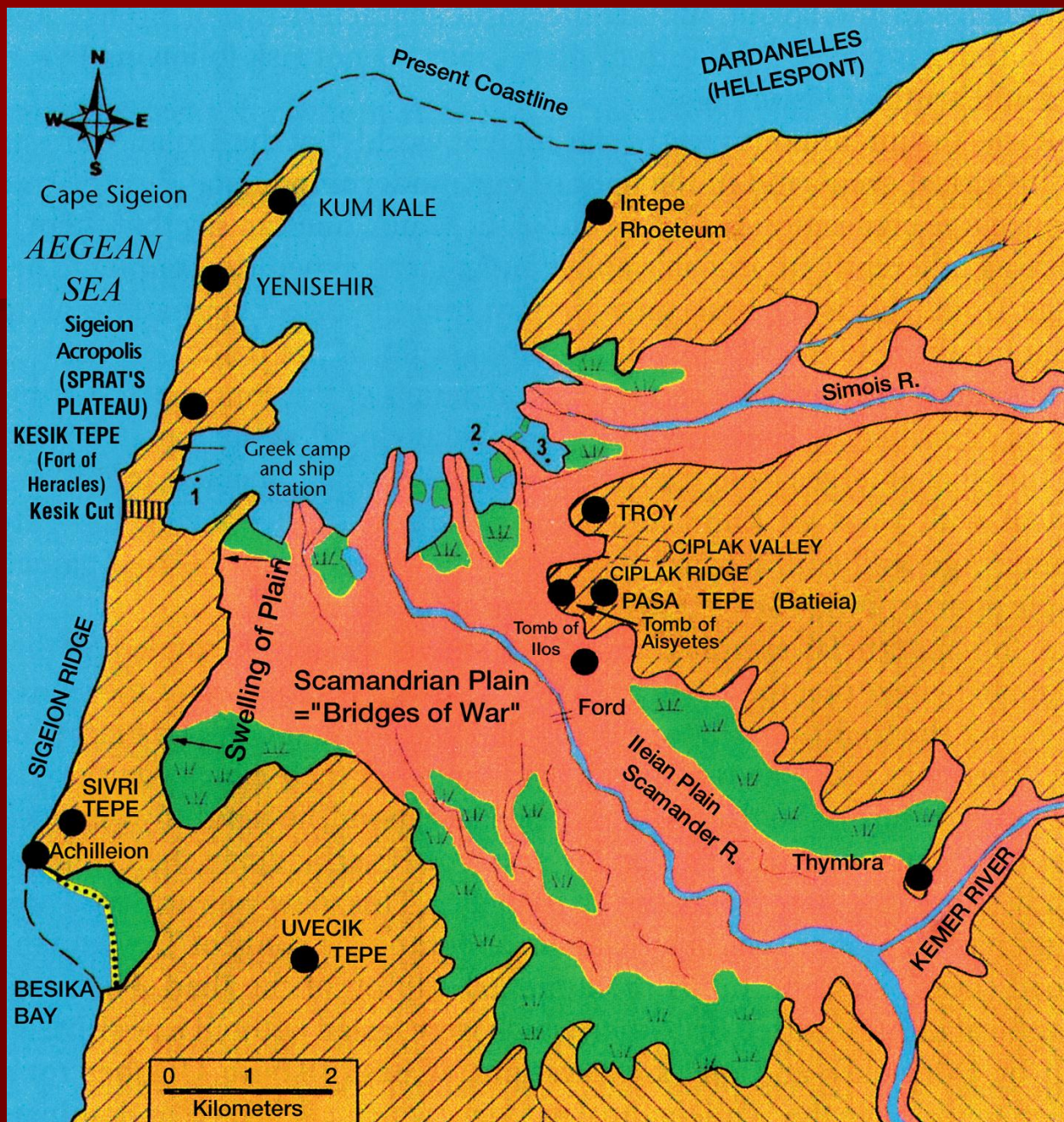

Trója VII – obytný dům

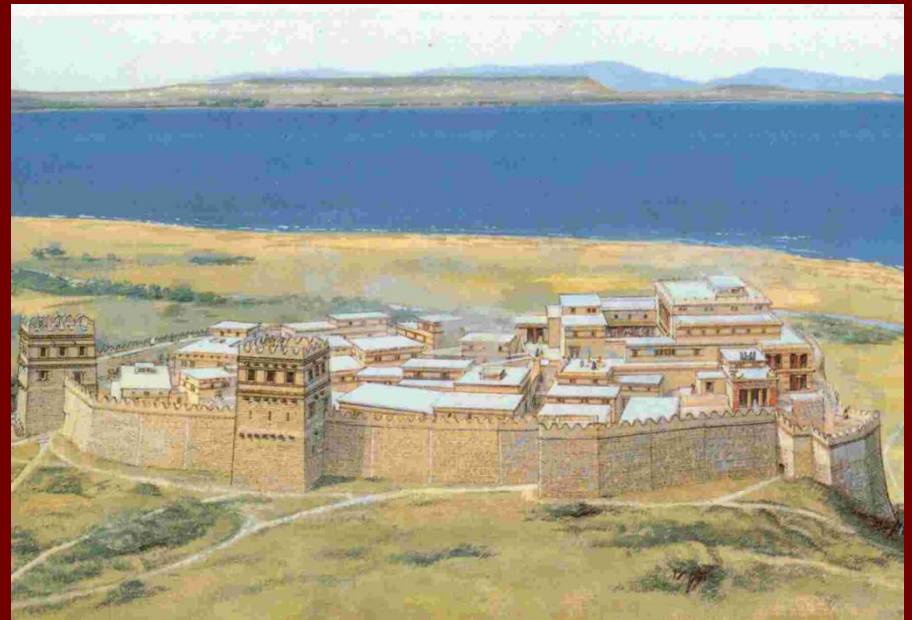
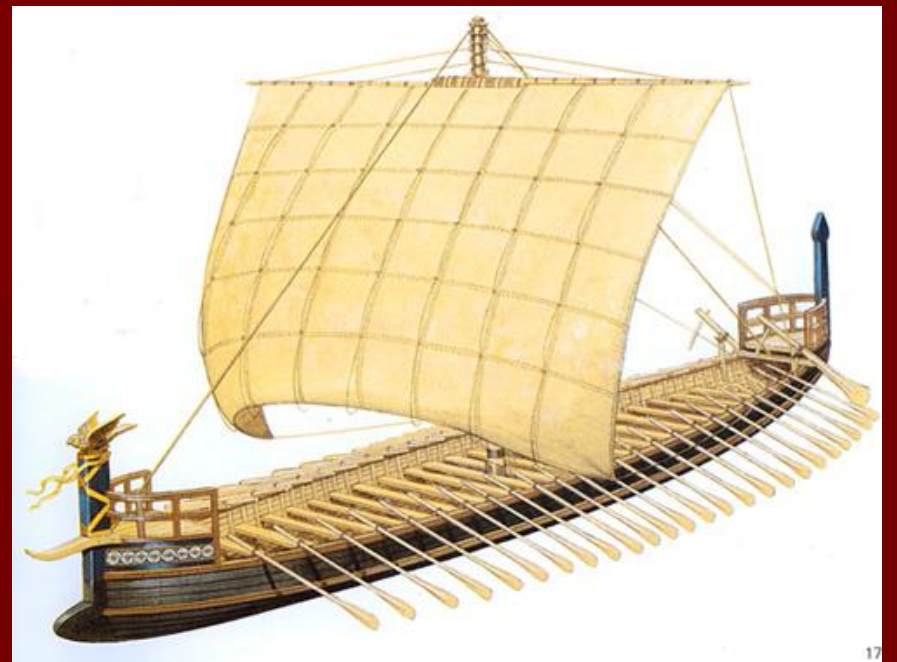
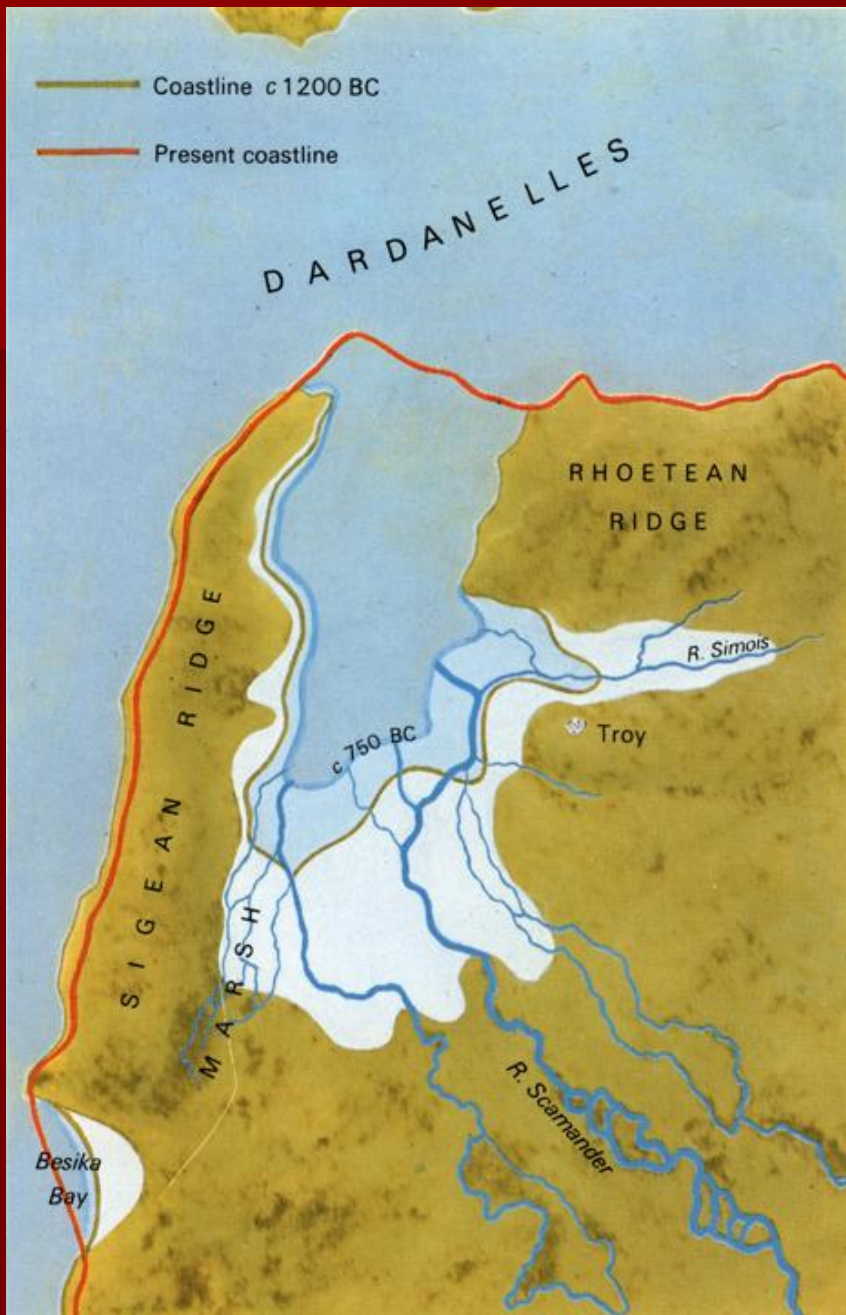

Troja
v.v
krizovatka
v
námorních
a pozemních
cest

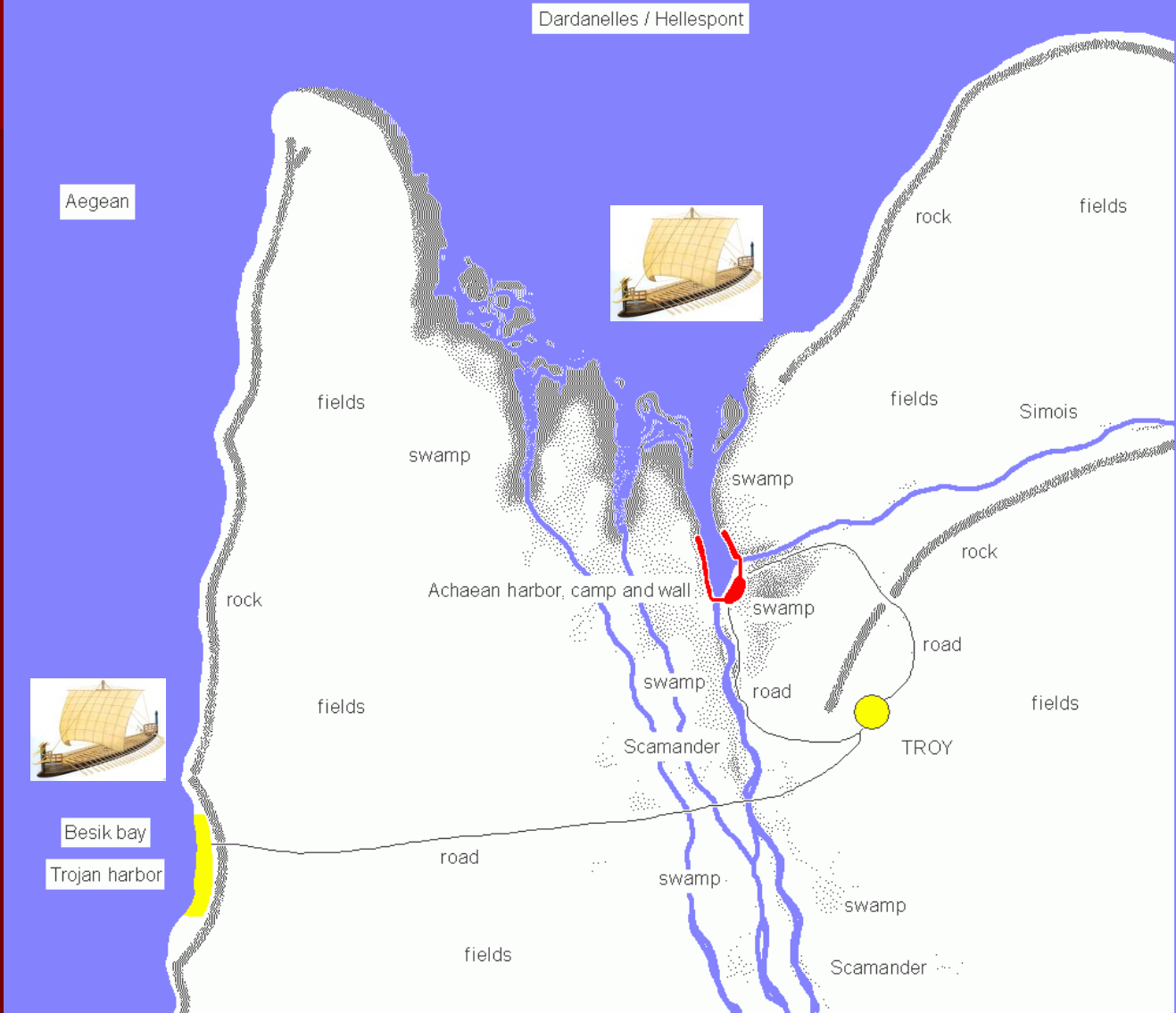

Trójské pobřeží v době bronzové

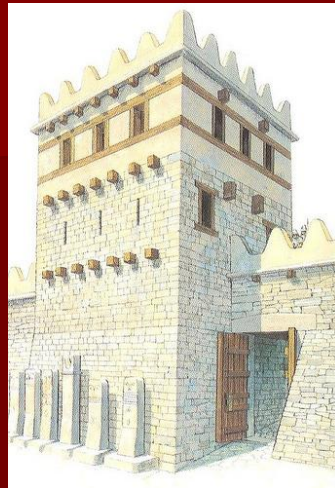
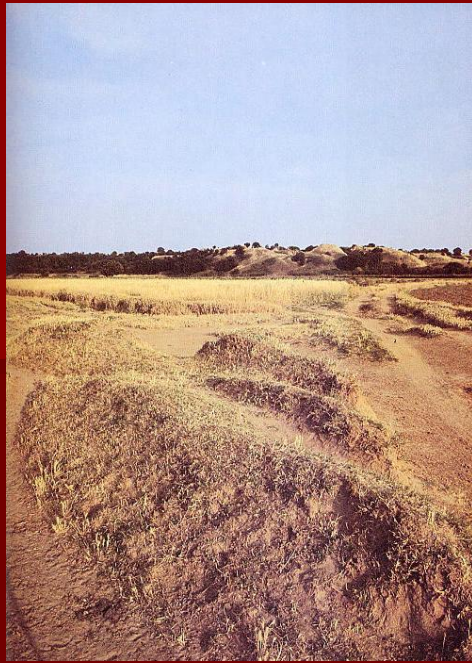

Strategic Map of the Troas
in 1184 BC (schematic)

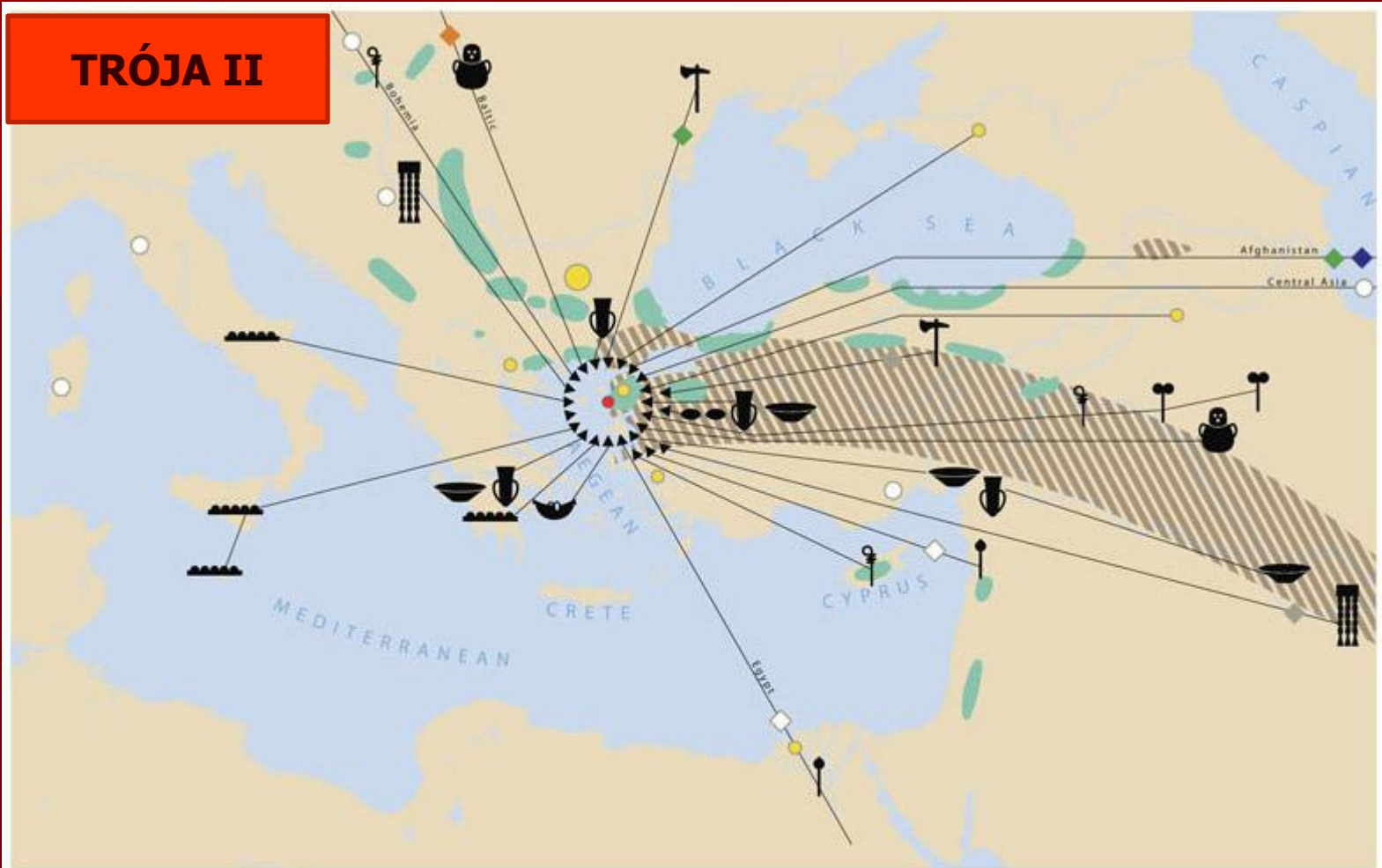

Trója dříve a dnes

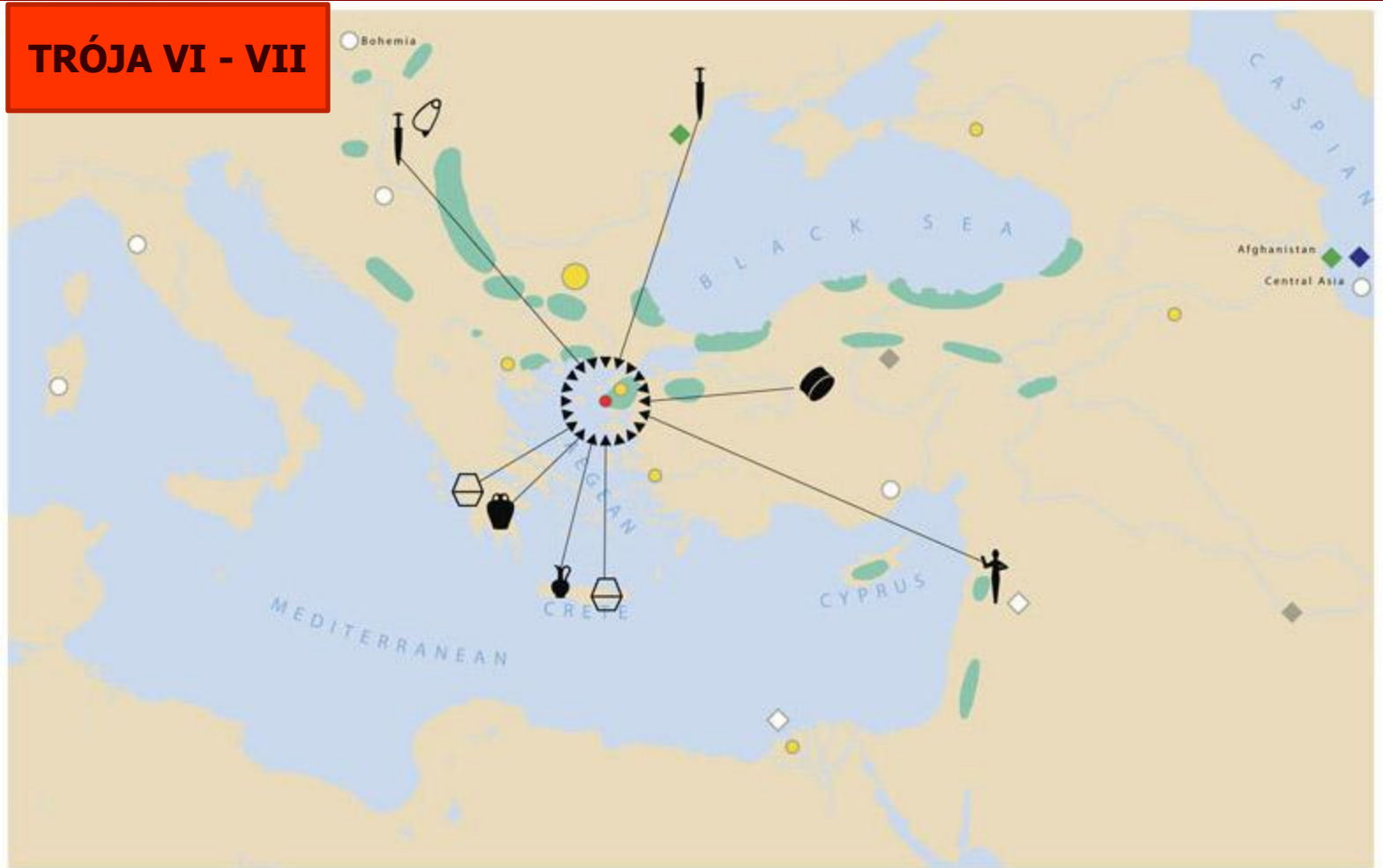

TRÓJA II

○	Sources of Tin	◆	Lapis lazuli	🍷	Double-handed drinking cup	📌	Loop-head pin	📌	Double-spiral pin
●	major	◆	Amber	🍲	Gravy boat	🍲	Wheel-made pottery	📌	Scepter head
●	minor	◆	Jadeite	👤	Face urn	📌	Basket-weave earring		
■	Copper	◆	Iron	📌	"Bump" moulding	📌	Ceremonial ax/scepter		
▨	Early tin-bronze use	◇	Faience	👁️	Eye emblems				

TRÓJA VI - VII

○ Sources of Tin

◆ Lapis lazuli

🗿 Bronze figurine

🗡️ Bronze swords, daggers

● major Sources of gold
● minor

◆ Jadeite

🔱 Bronze seal

📌 Fibulae (pins)

◆ Iron

🏺 Minoan vase

🏺 Stirrup jar

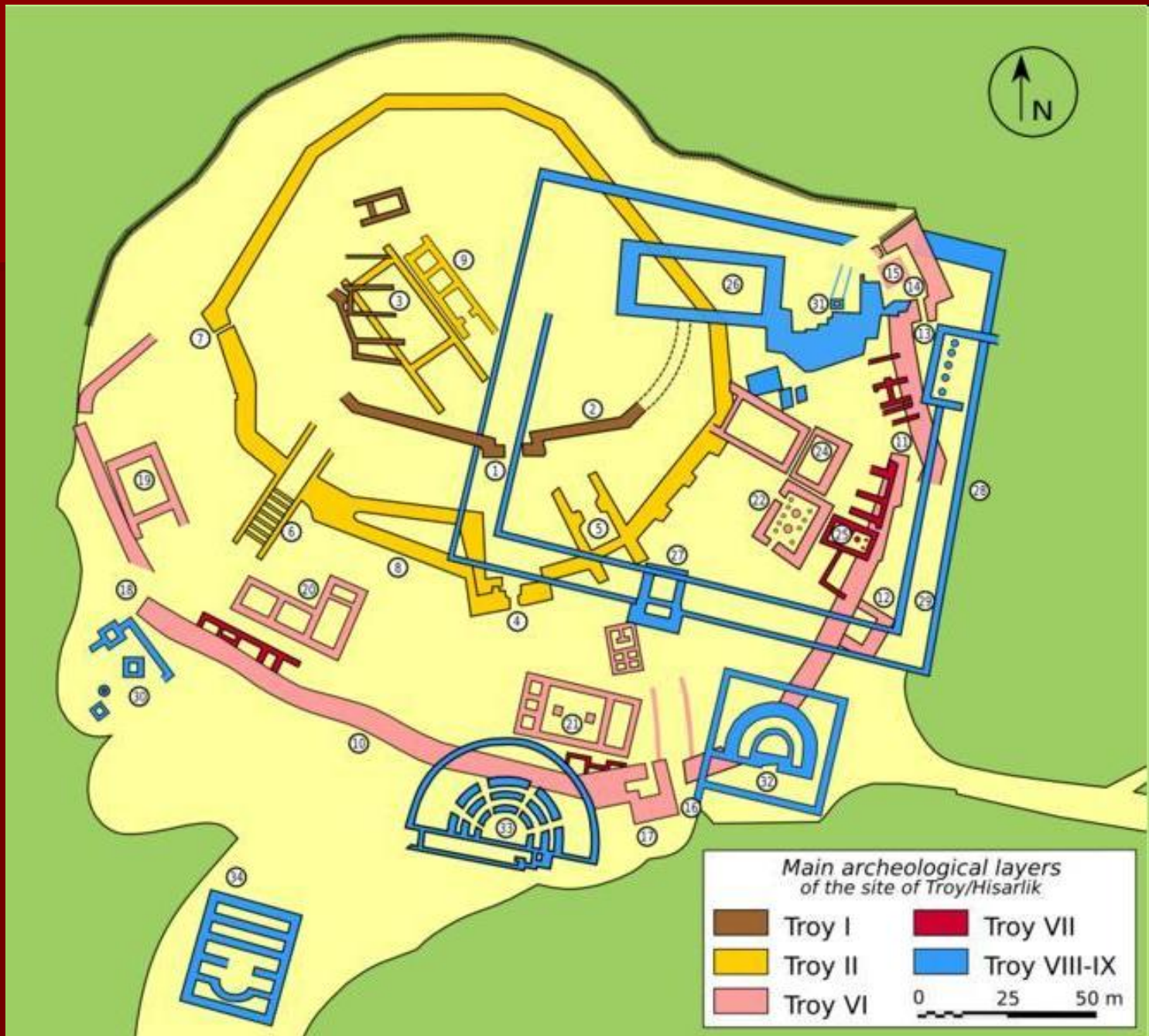
■ Copper

◇ Faience

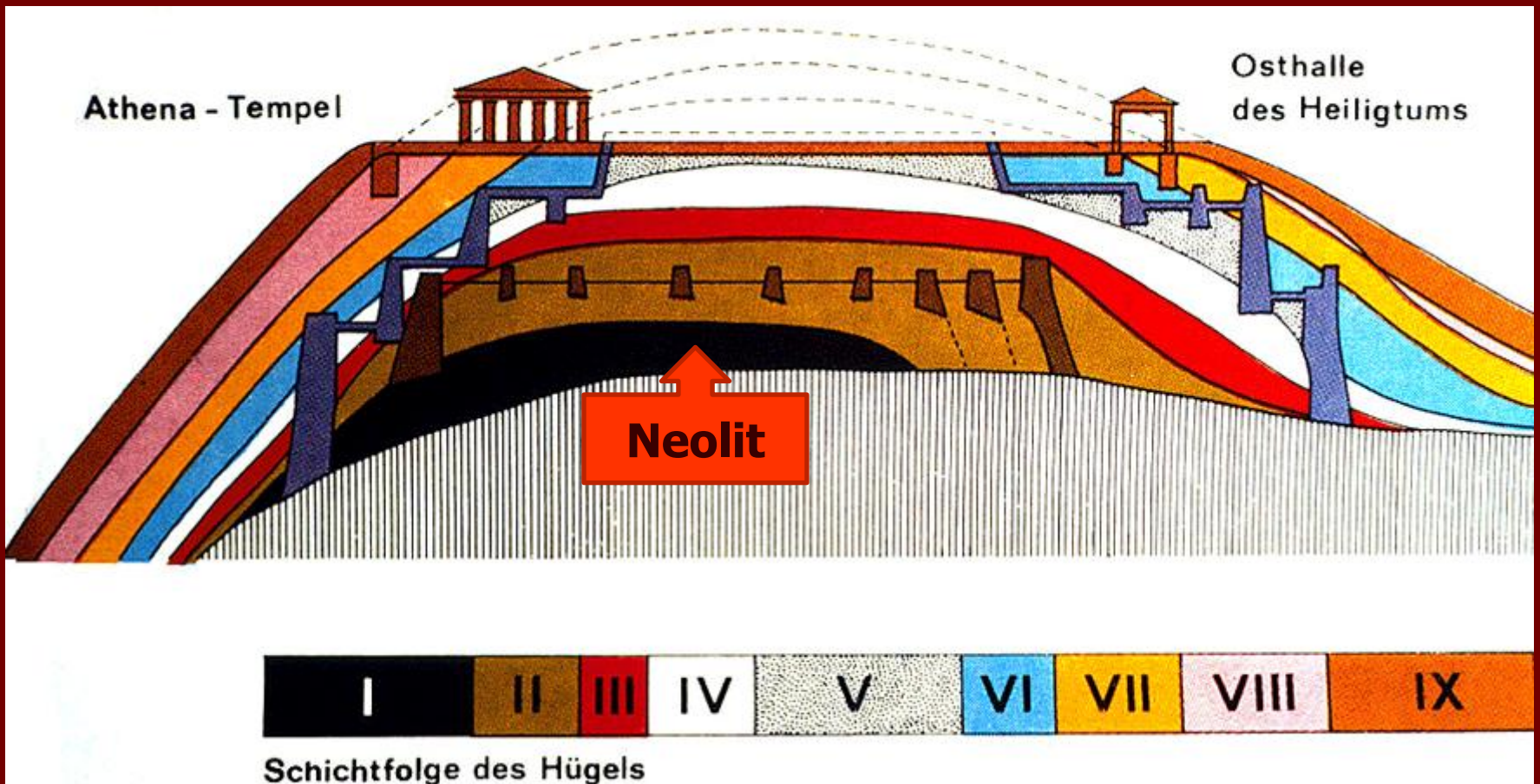
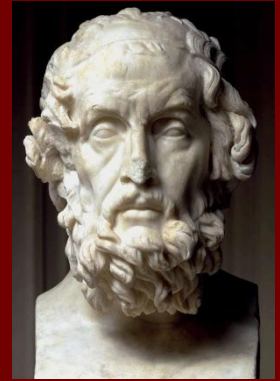
⬡ Carnelian bead seals

Ingoty (hřivny) mědi

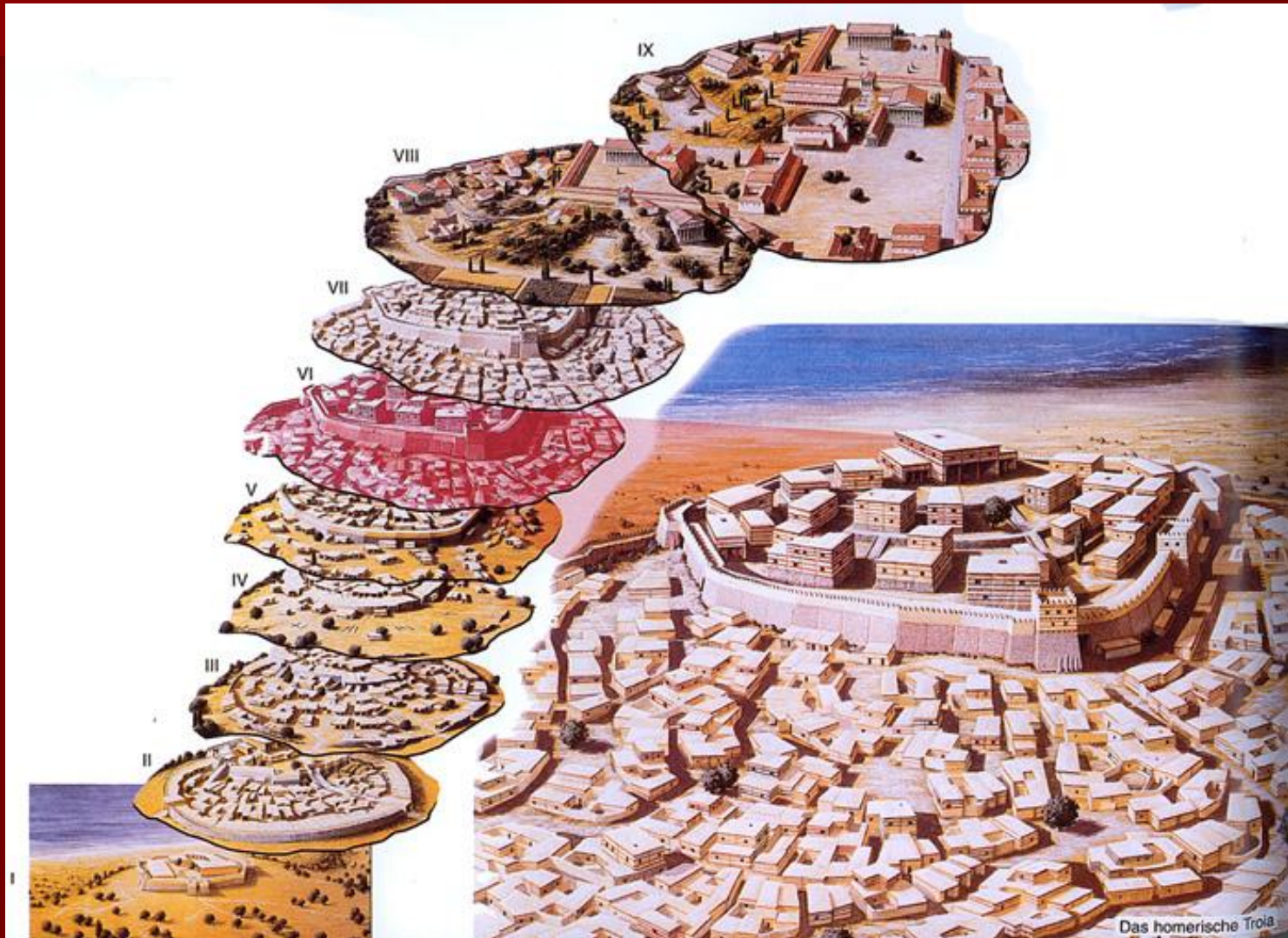

Homérská Trója VII a

Stratigrafie Hissarliku

Heinrich Schliemann

1822 - 1890

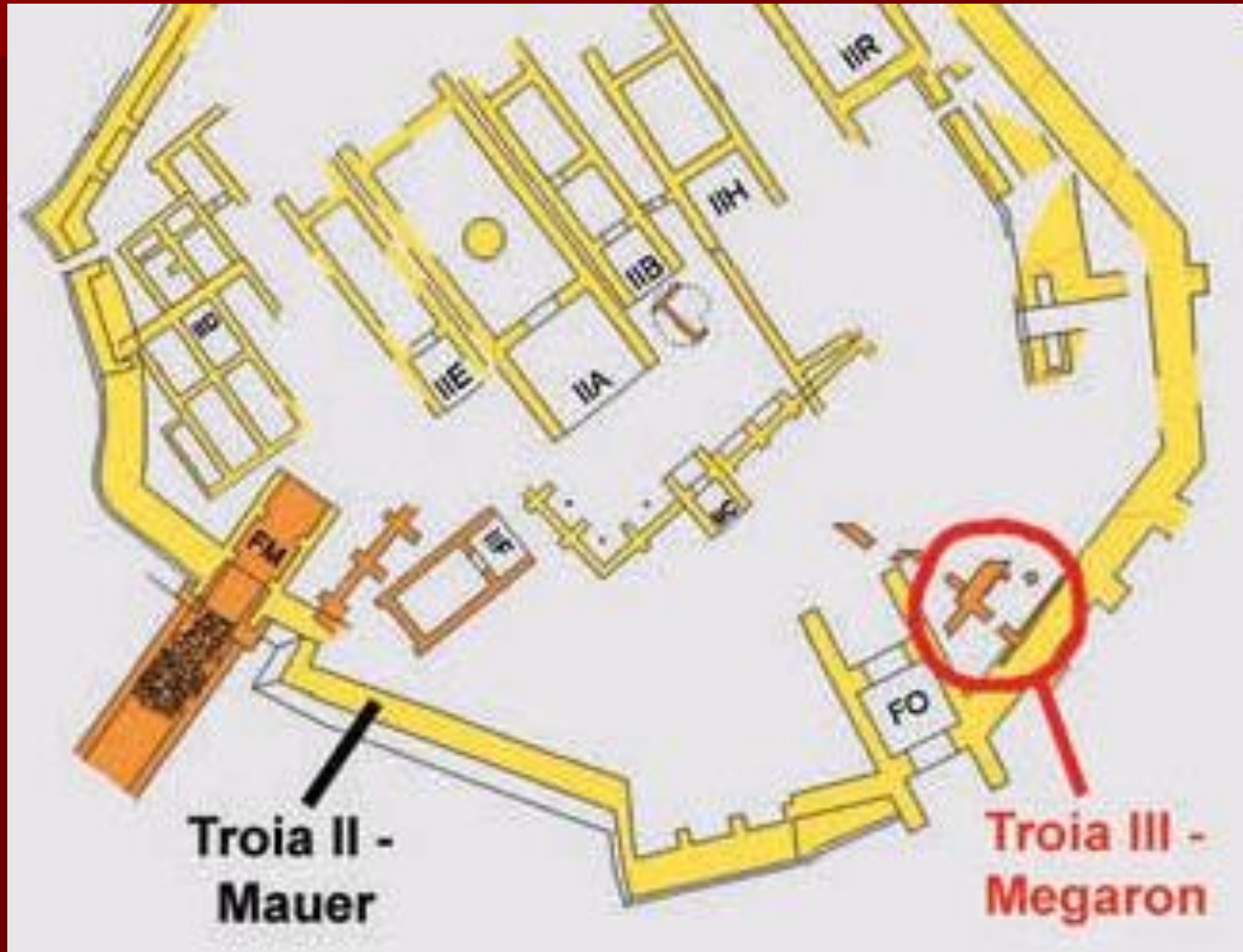
Z ruské výstavy
„Priamova pokladu“

"Priamův poklad"

TRÓJA II. (c. 2600 - 2450 BC)

Trója II - keramika

Trója II - citadela

3 brány: hlavní s dvojími vraty

- druhá s rampou a dvojitými vraty

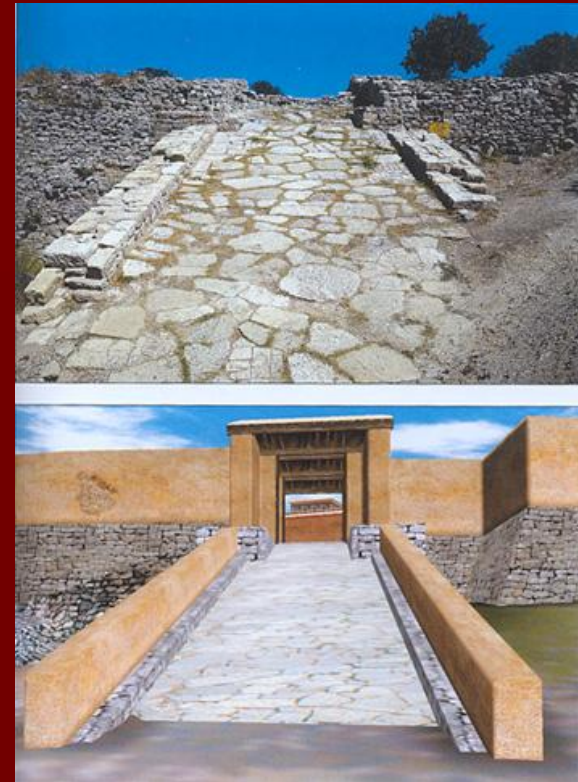
- třetí malá

- 5 megar z nepálených cihel

- poklad : bronzы – sekery, dýky, nůž, nádoba

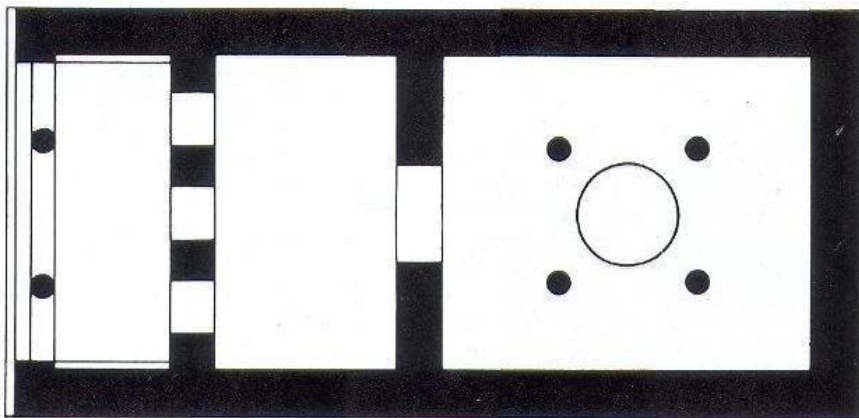
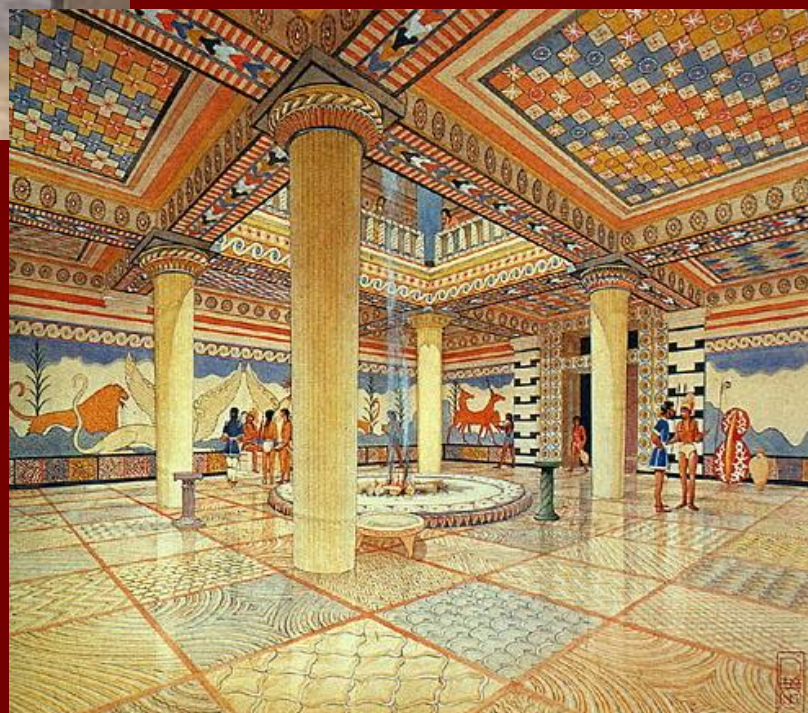
- zlato: čelenka, náramky, pohár, náušnice

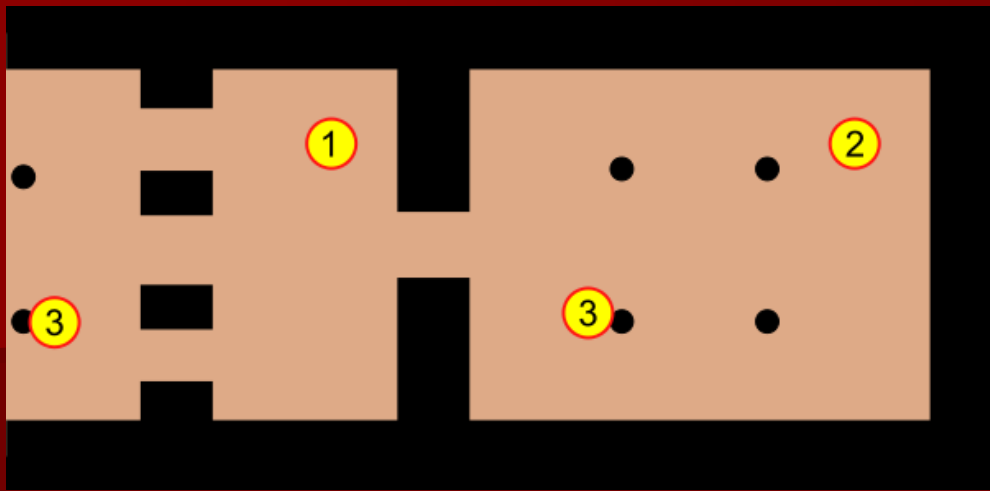
- elektron: pohár

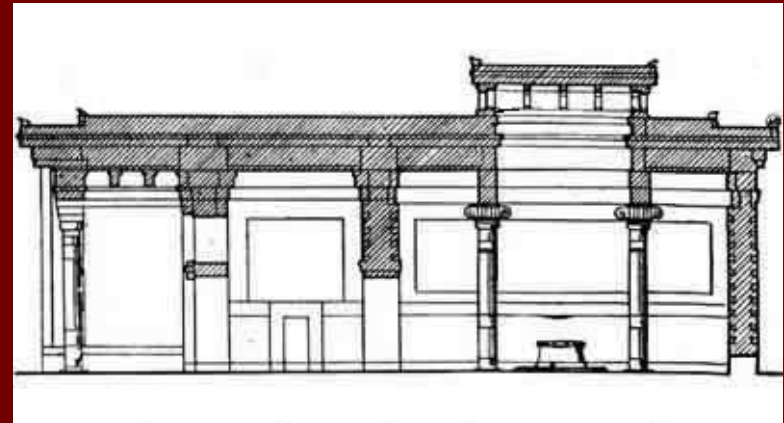
Megaron trójská a mykénská kultura

MEGARON

- 1) předsíň
(vestibul)
- 2) hlavní sál
(naos)
- 3) sloupy

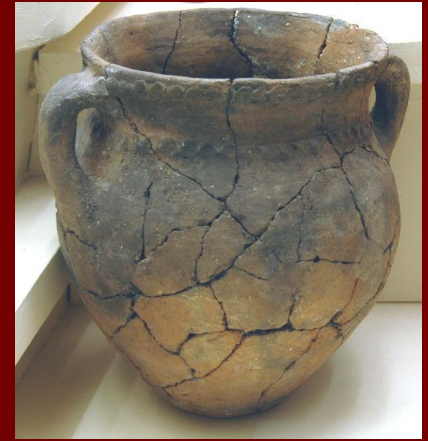

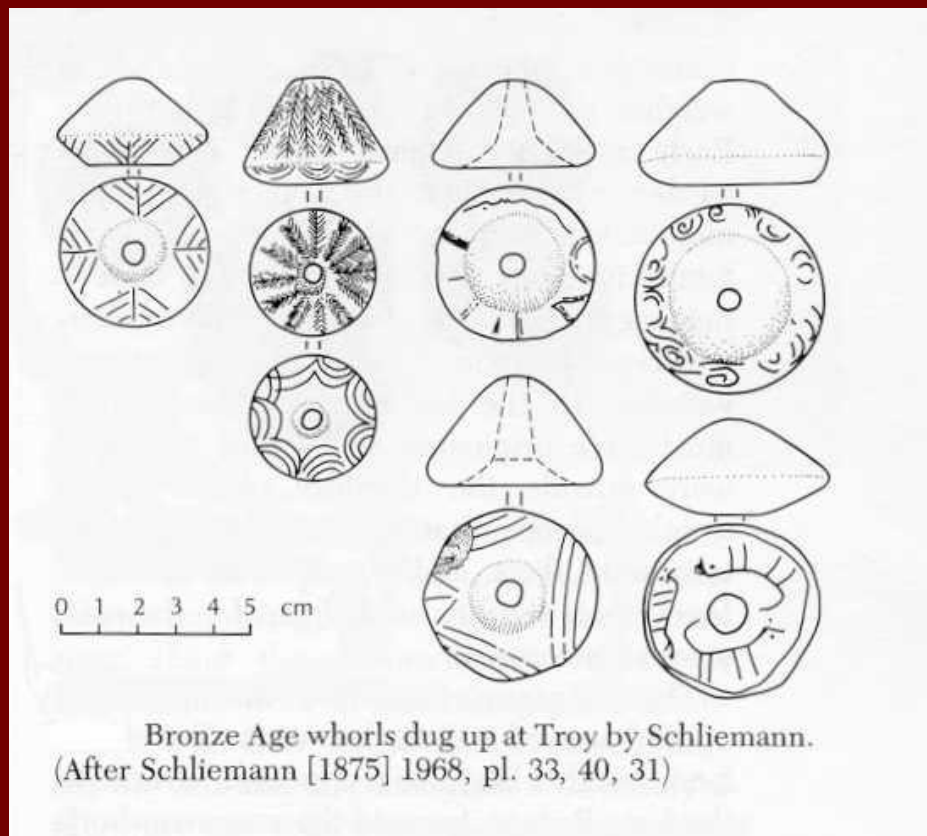
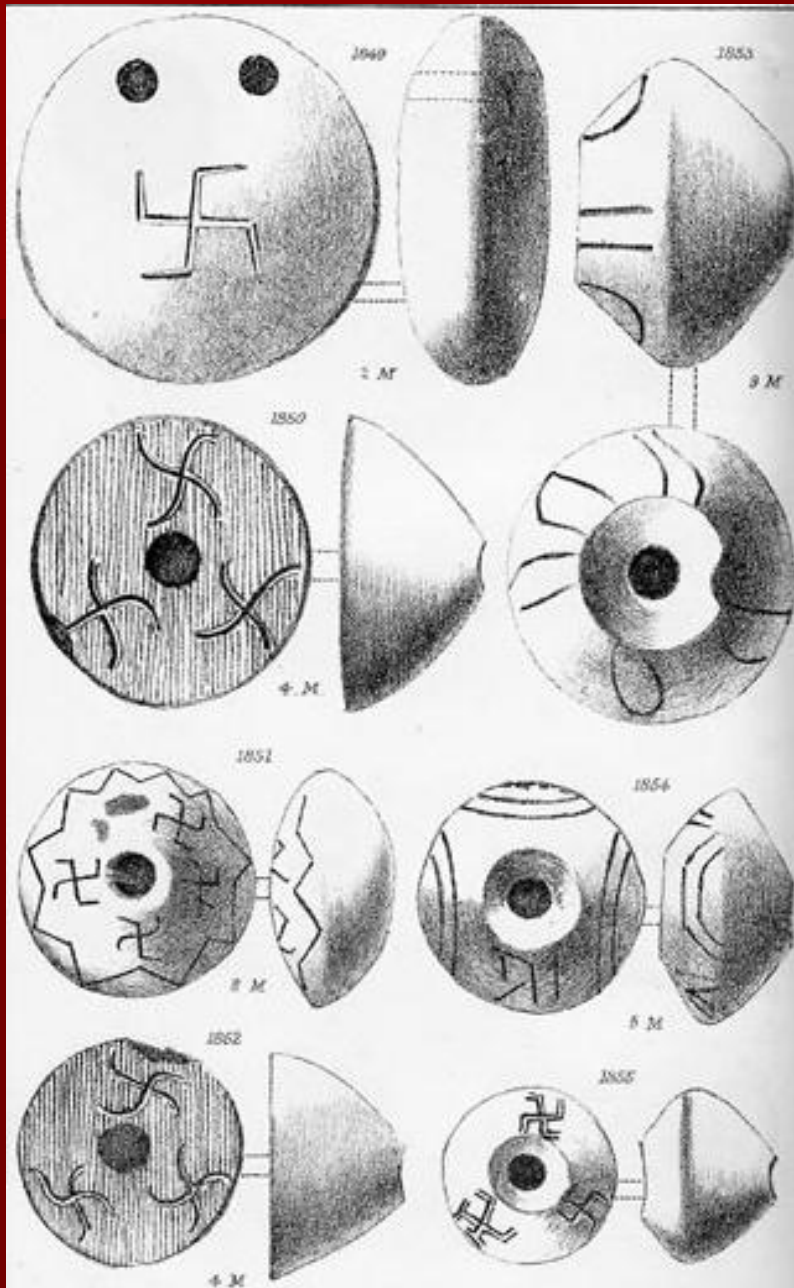

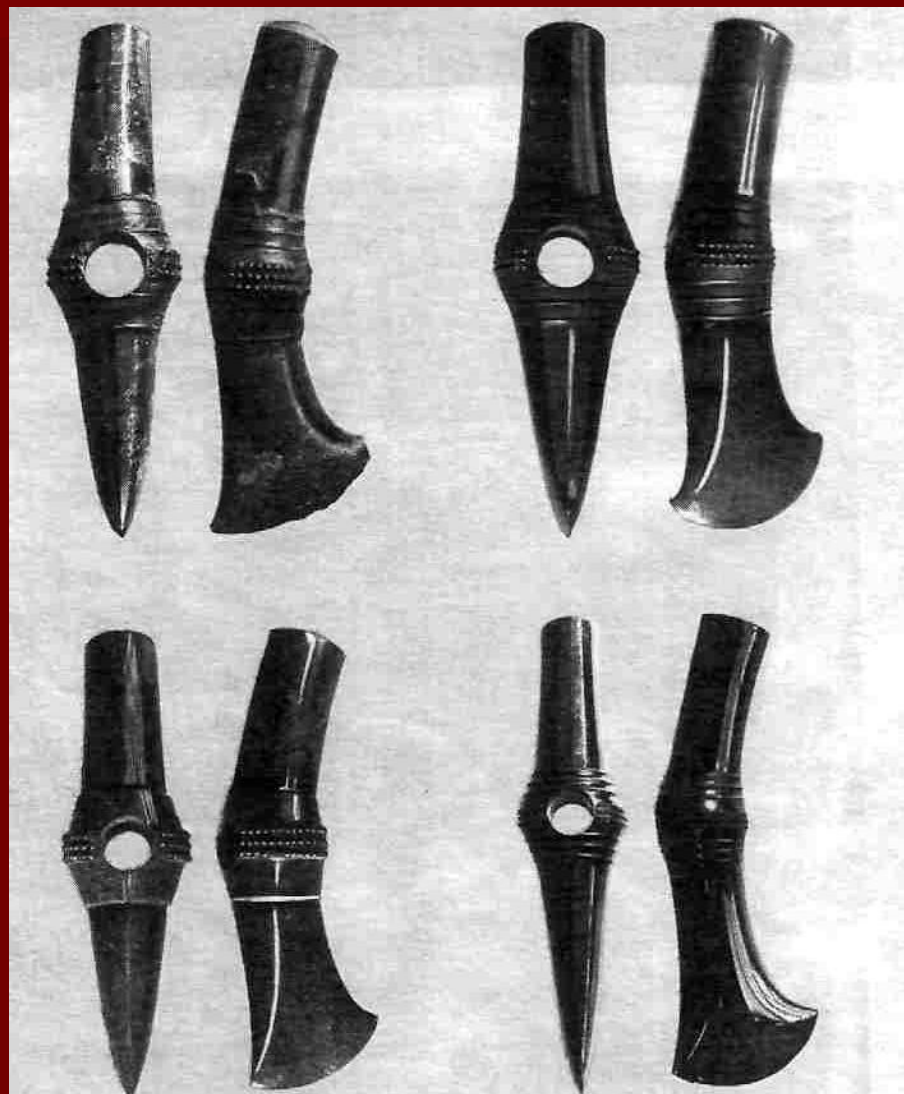
Keramika Trója VI a VII

Bronze Age whorls dug up at Troy by Schliemann.
 (After Schliemann [1875] 1968, pl. 33, 40, 31)

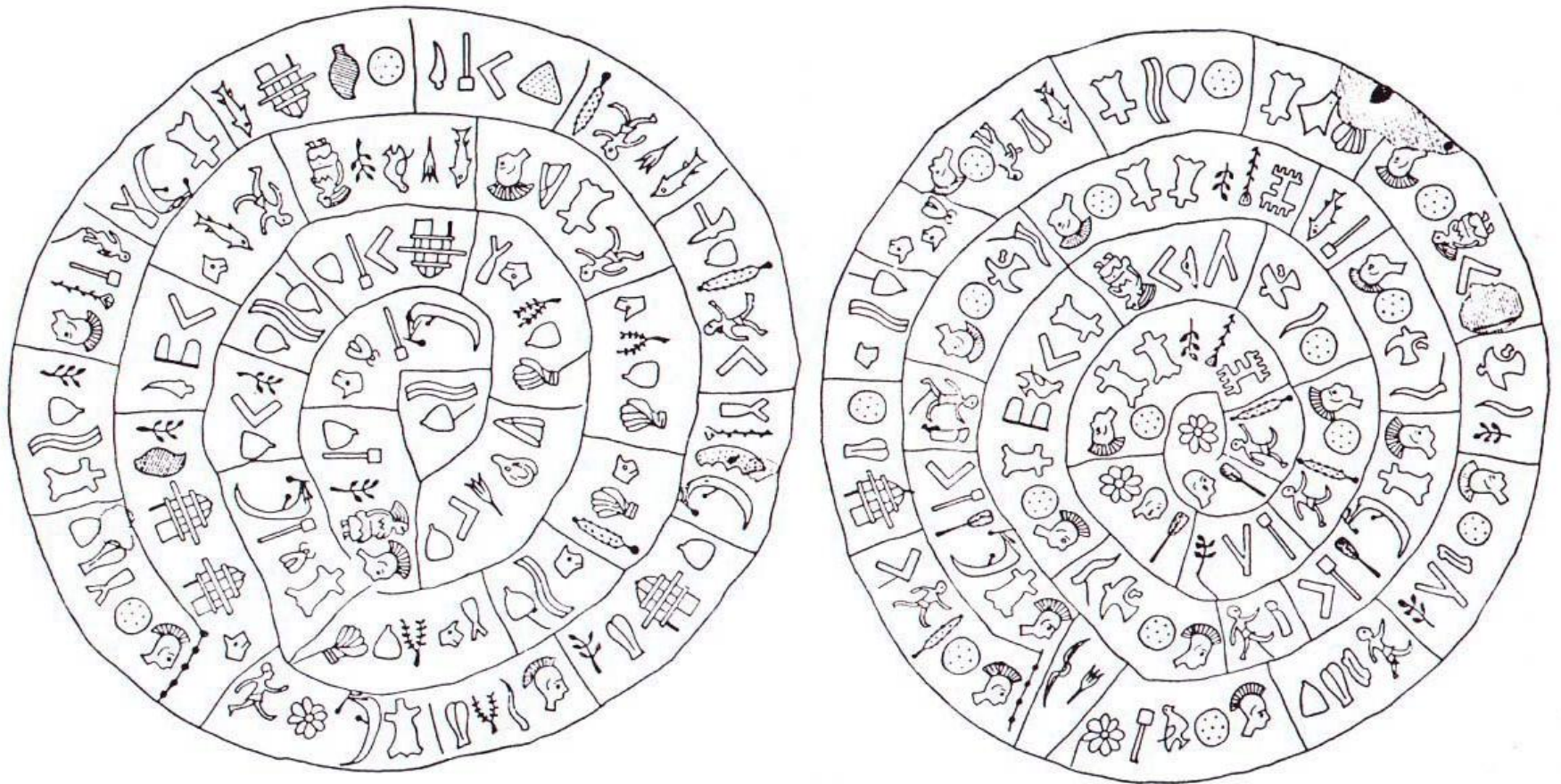
Trójské sekery

Disk z Faistu
a bronzové pečetidlo z Tróje
psané luvijštinou (indoevr.)

45 různých znaků ve skupinách stylizované hlavy s tzv. pěřovými korunami, které nosili válečníci tajemného kmene Cekkerů

Luvijský klínopis

Luvijci příbuzní Chetitů

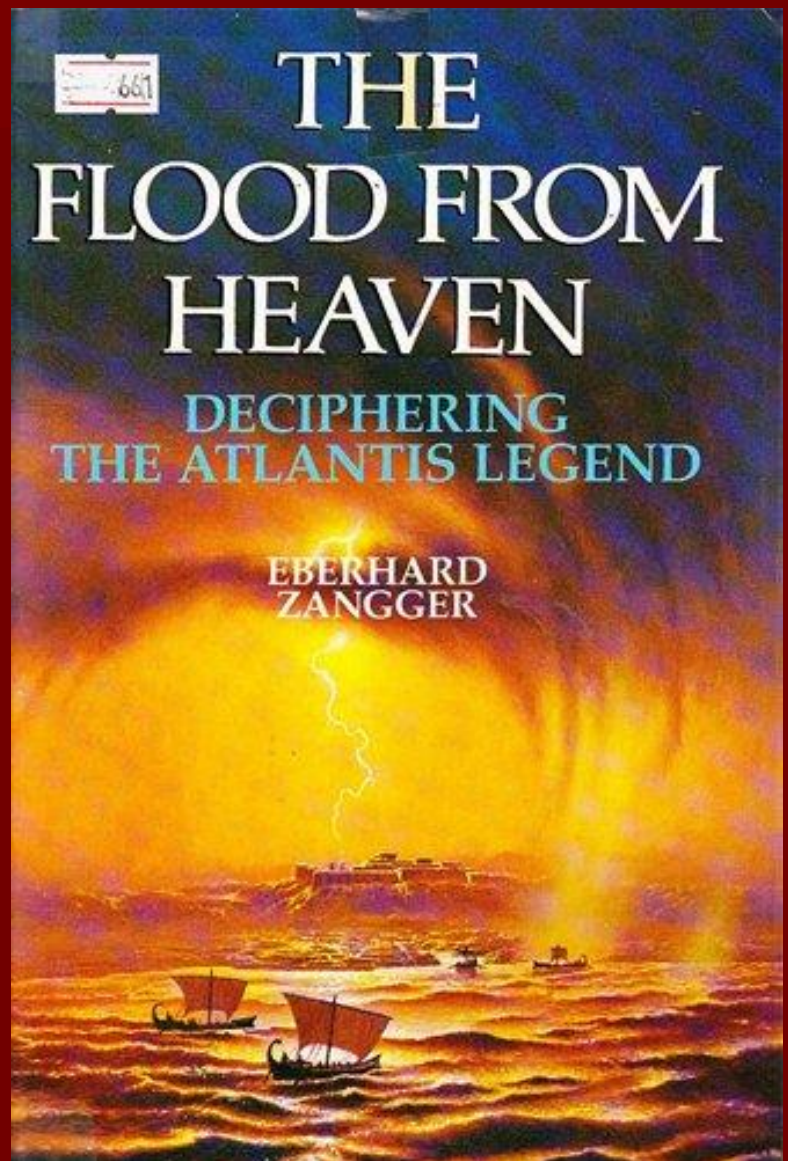
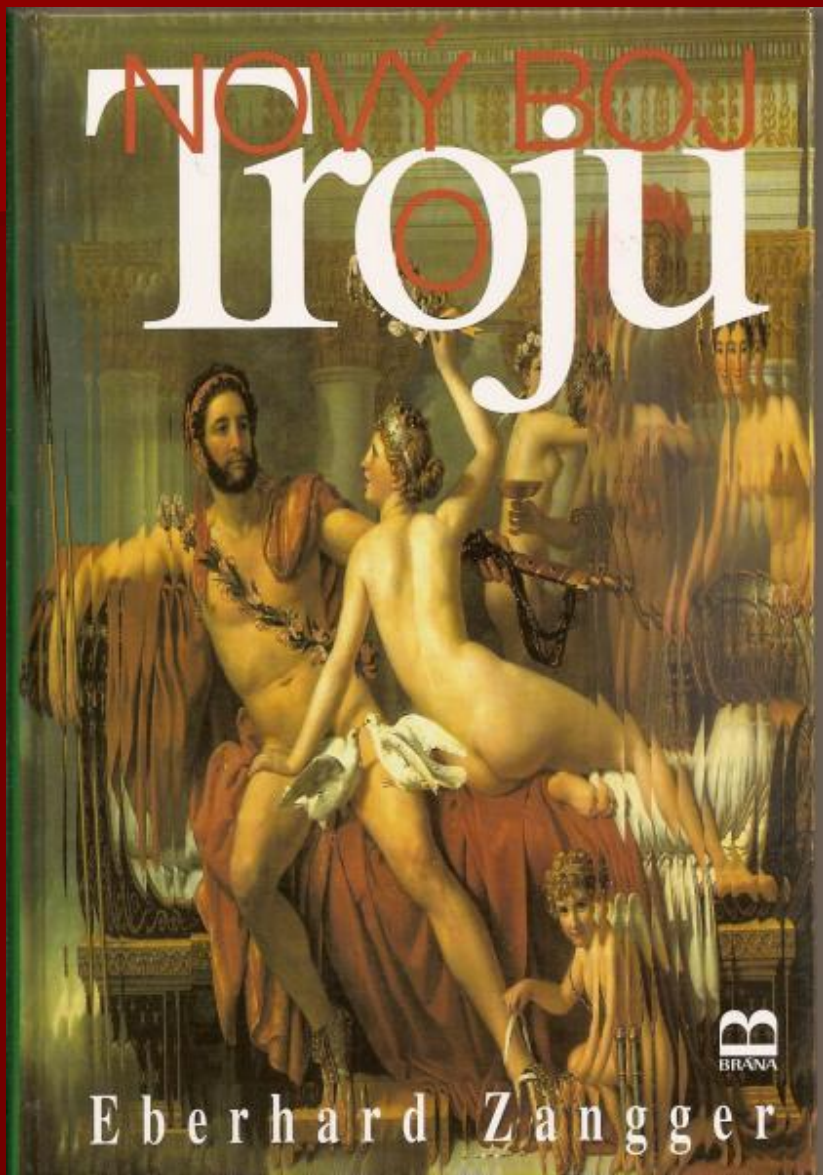

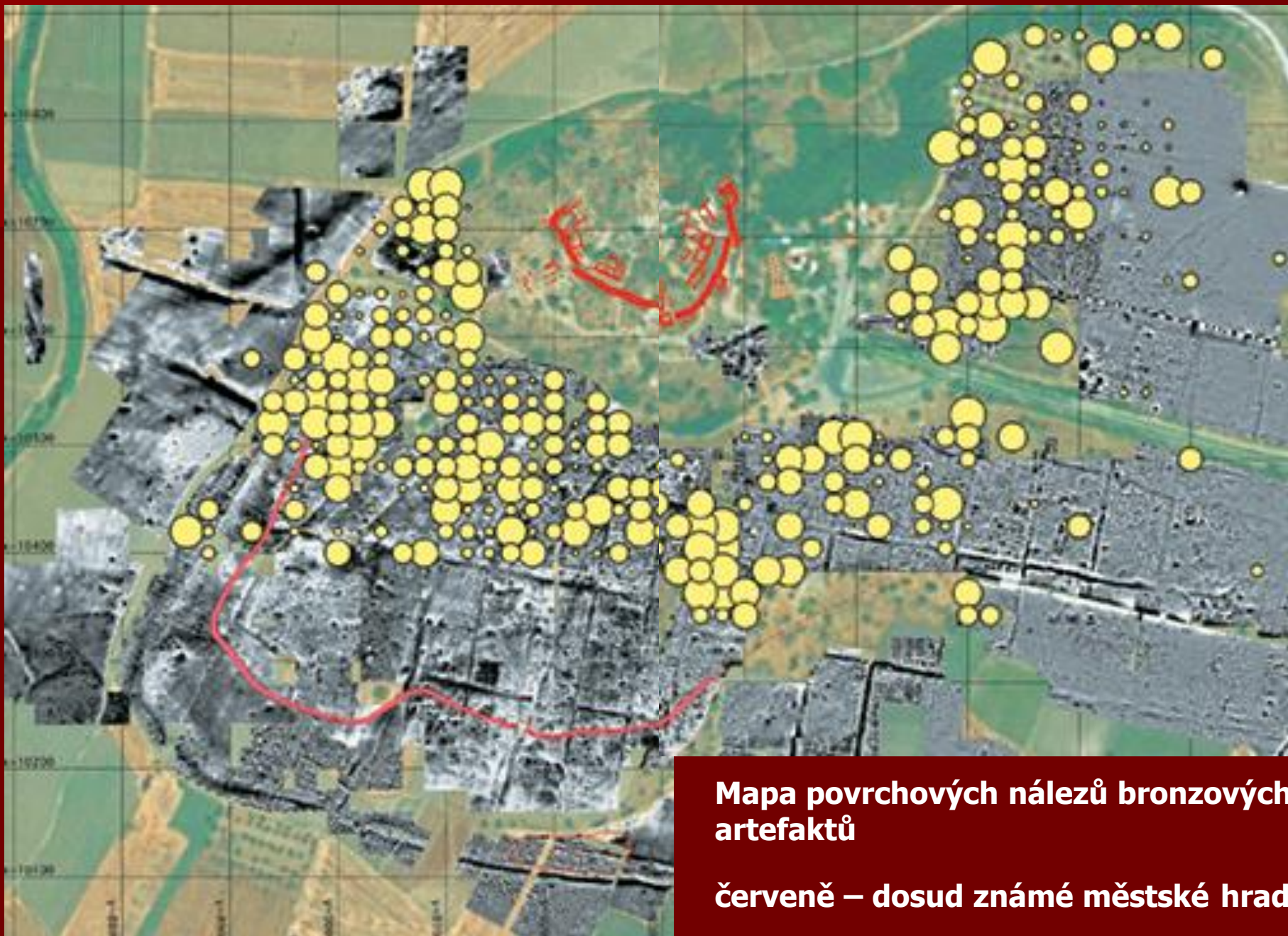
Anatolské jazyky chetitsko-luvijské

Nejstarší známé vyobrazení trójského koně – Mykény 670 BC

Mapa povrchových nálezů bronzových artefaktů

červeně – dosud známé městské hradby

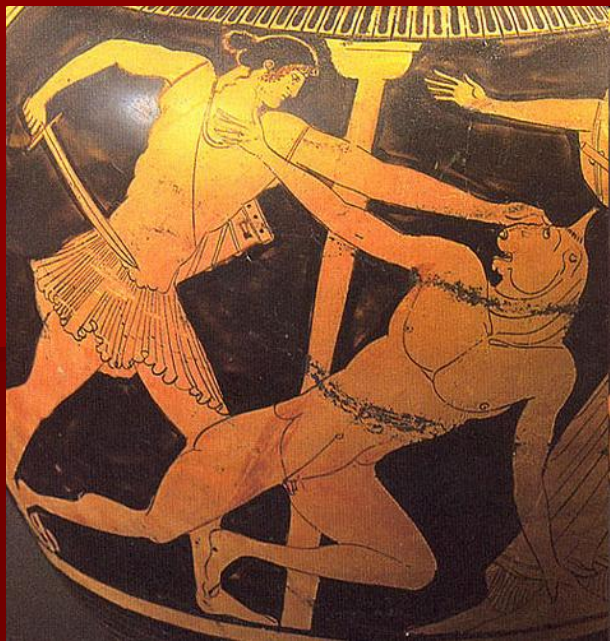
KRÉTSKÁ / MÍNÓJSKÁ KULTURA

- ca 2.880 přistěhovalci z Malé Asie
- splynutí s neolitickým obyvatelstvem
- ca 2.000 první období paláců
- ca 1.700 zemětřesení, obnovení paláců
- 1628 výbuch sopky na Théře
- před r. 1.400 mykénská nadvláda
Knóssos rozbořen
- ca 1.100 zánik (Dórové ?)

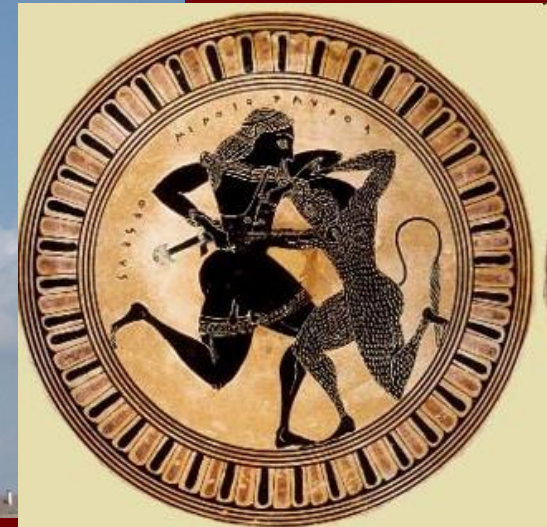

Európa, dcera fénického krále Agenóra unesená Diem na Krétu

Minotaurus

Hlavní střediska minójské kultury

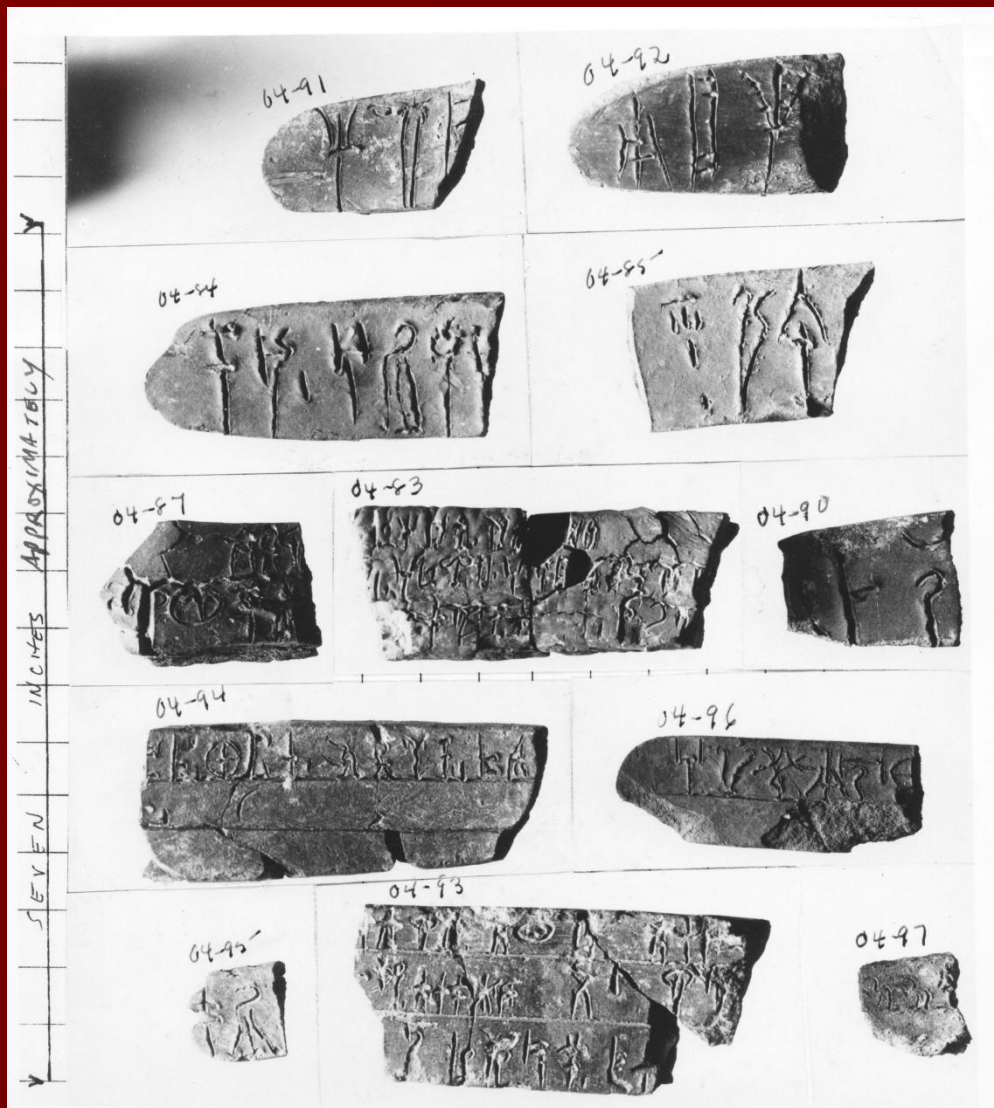
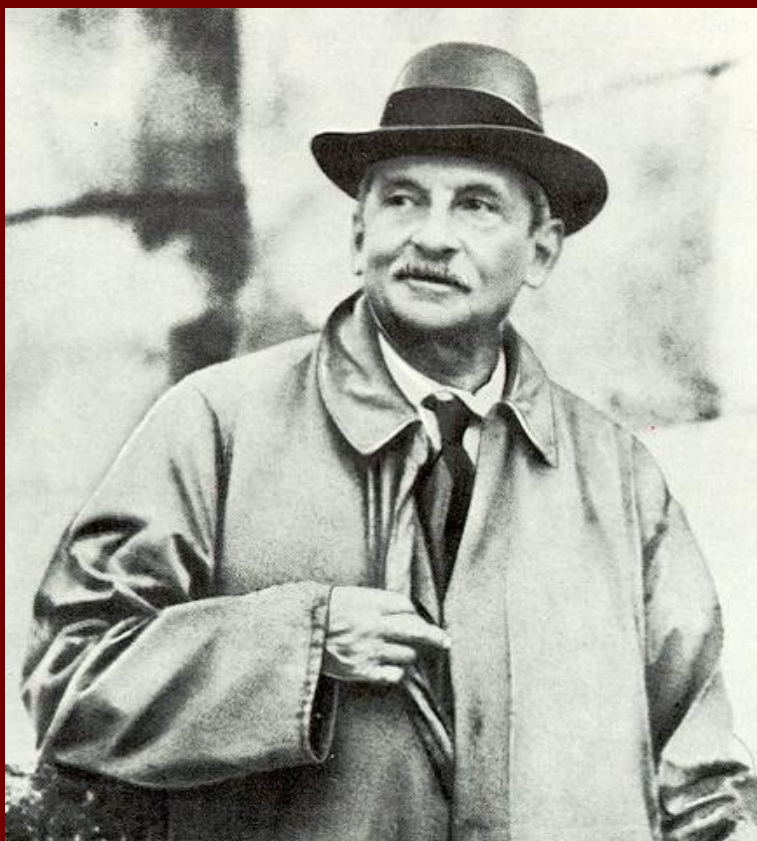
Knóssos
Faistos
Malia
Gurnia
Zakros

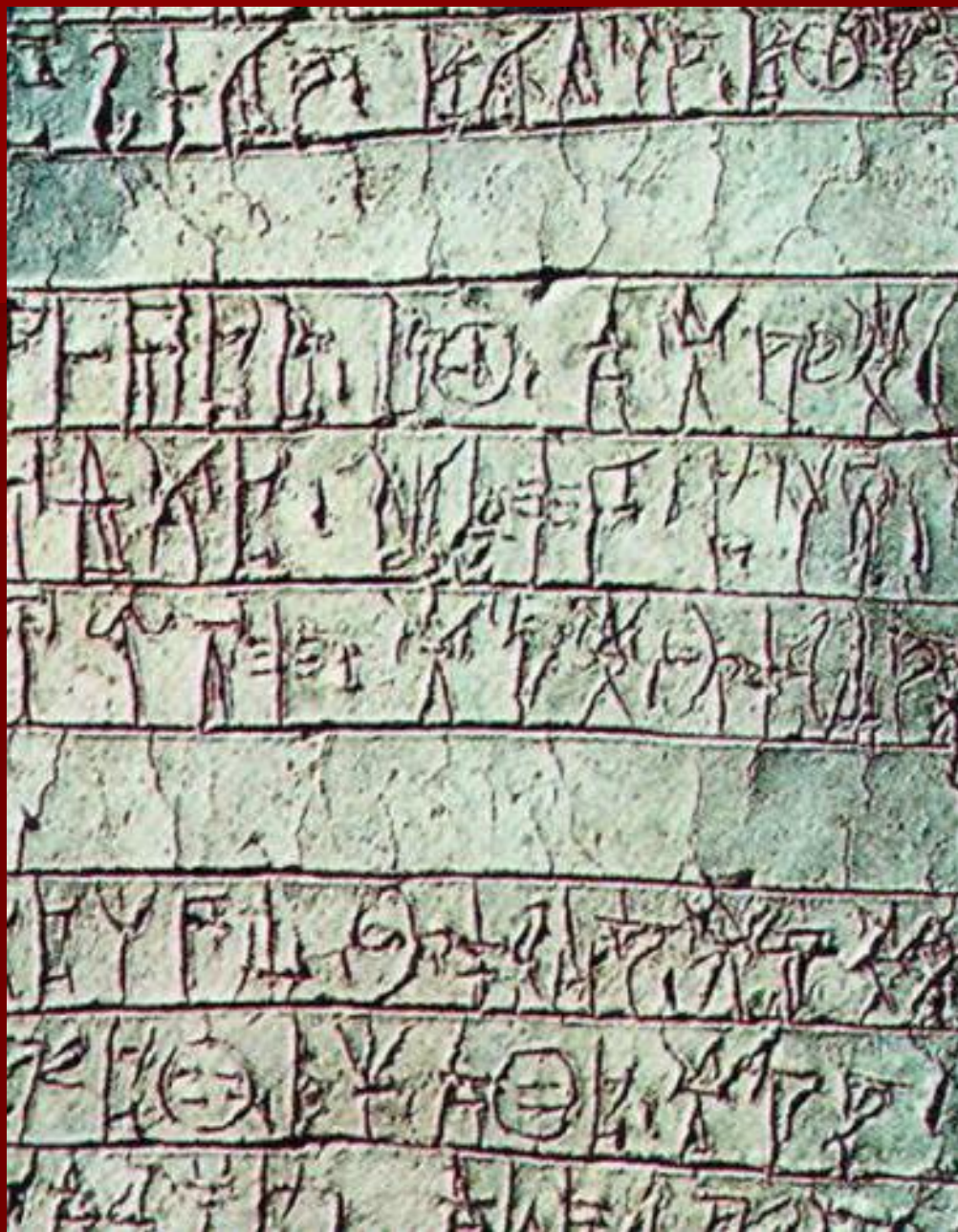

Sir ARTHUR EVANS (1851-1941)

Fotodokumentace knósských tabulek 1904

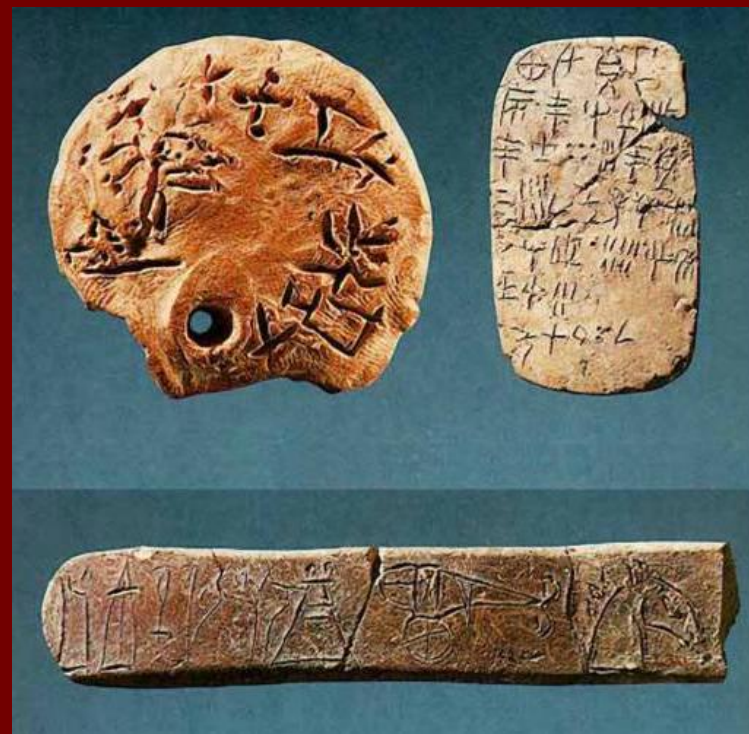

Písmo:

1. hieroglyfy

2. lineární A

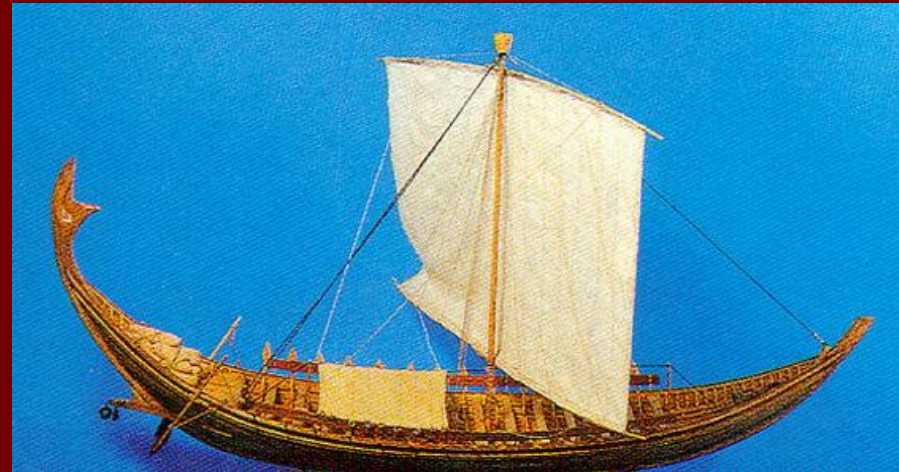
3. lineární B (řečtina)

Disk z Faistu je jedním z nejzáhadnějších předmětů, které byly objeveny ve středomořské archeologii. Jde o kotouč z jemné hlíny o průměru asi 16 cm, do něhož je na přední i zadní straně vtlačeno 45 různých znaků ve skupinách (slovech?).

Krétská thalassokracie

Minoan Trade, 1570 BCE

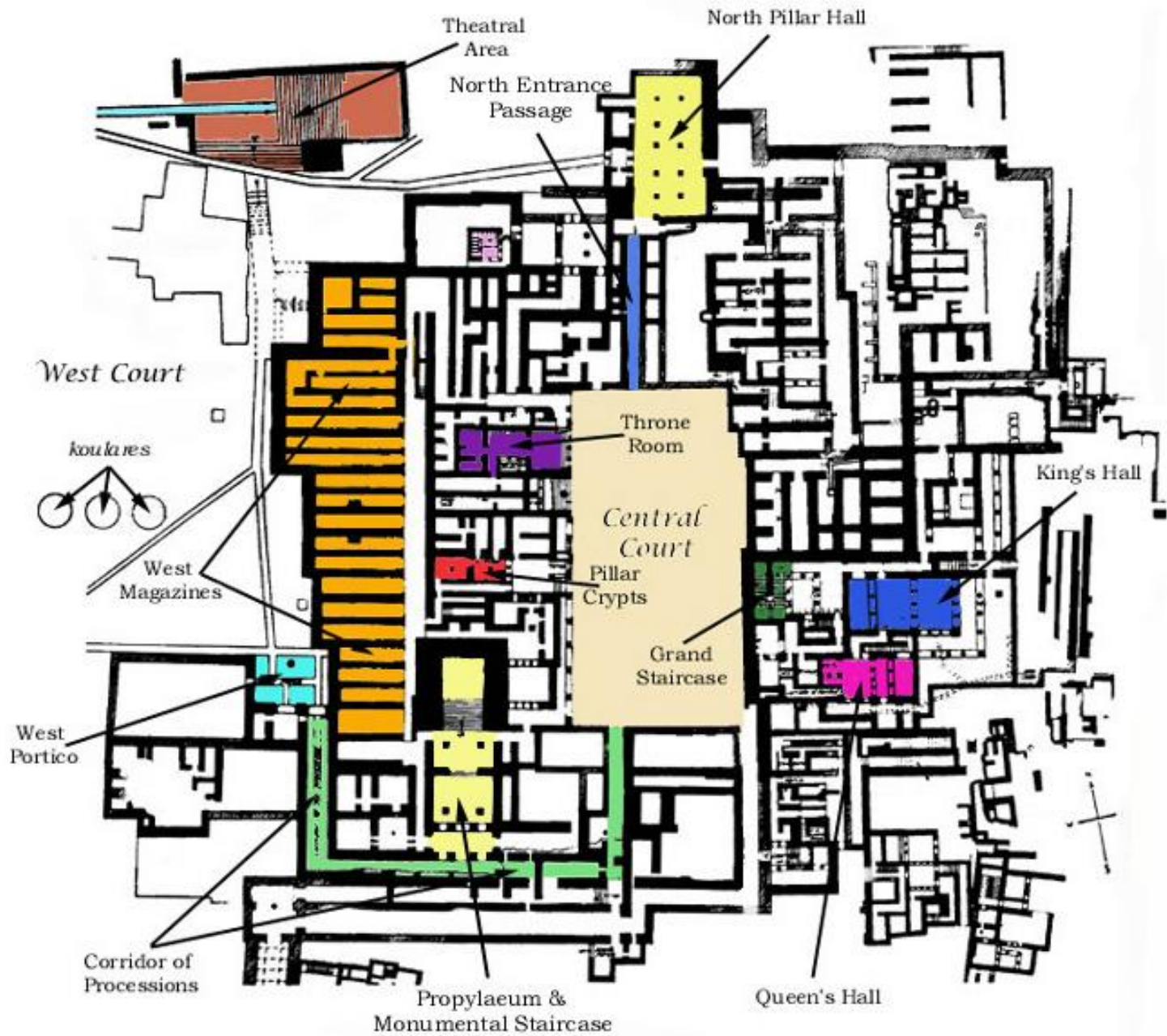

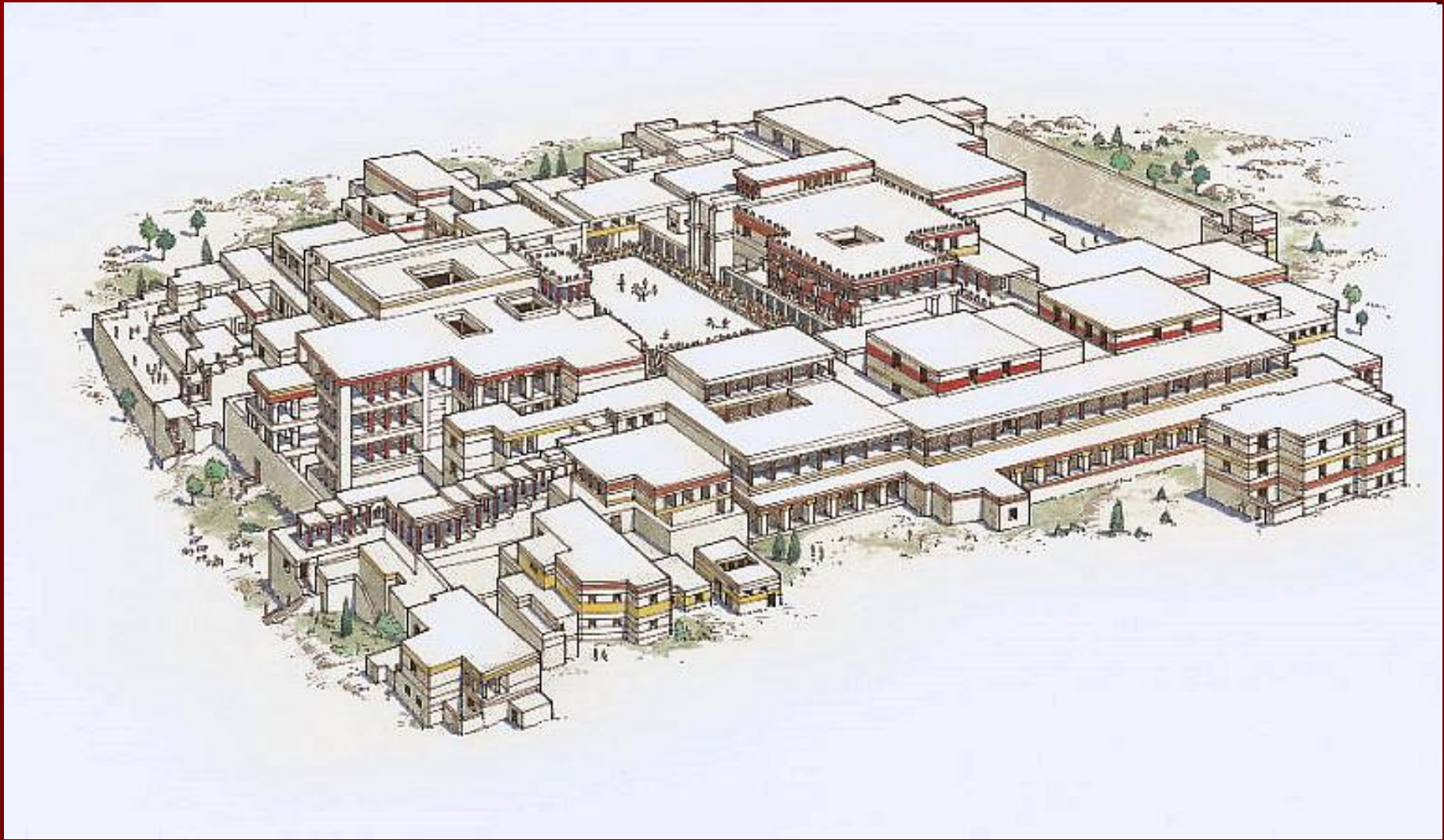
Pithoi
(sg. pithos)
zásobnice obilí,
oleje, vína aj.

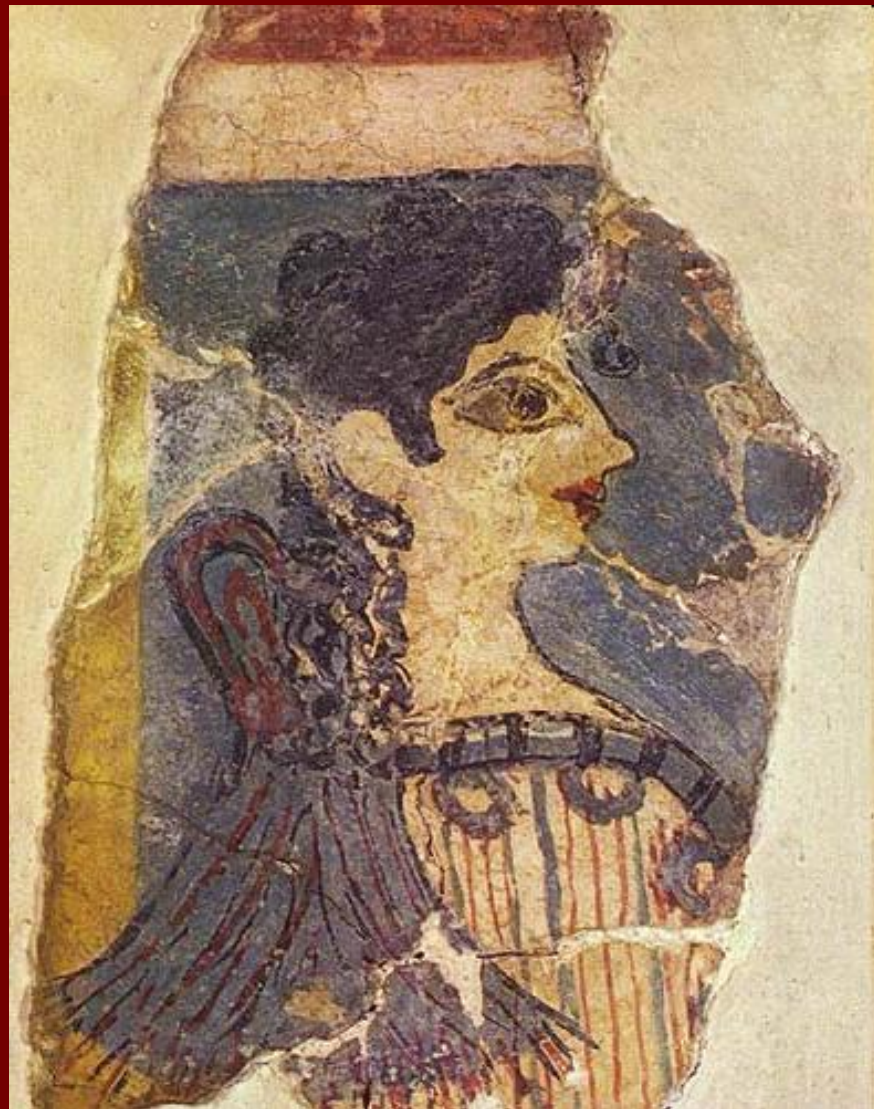
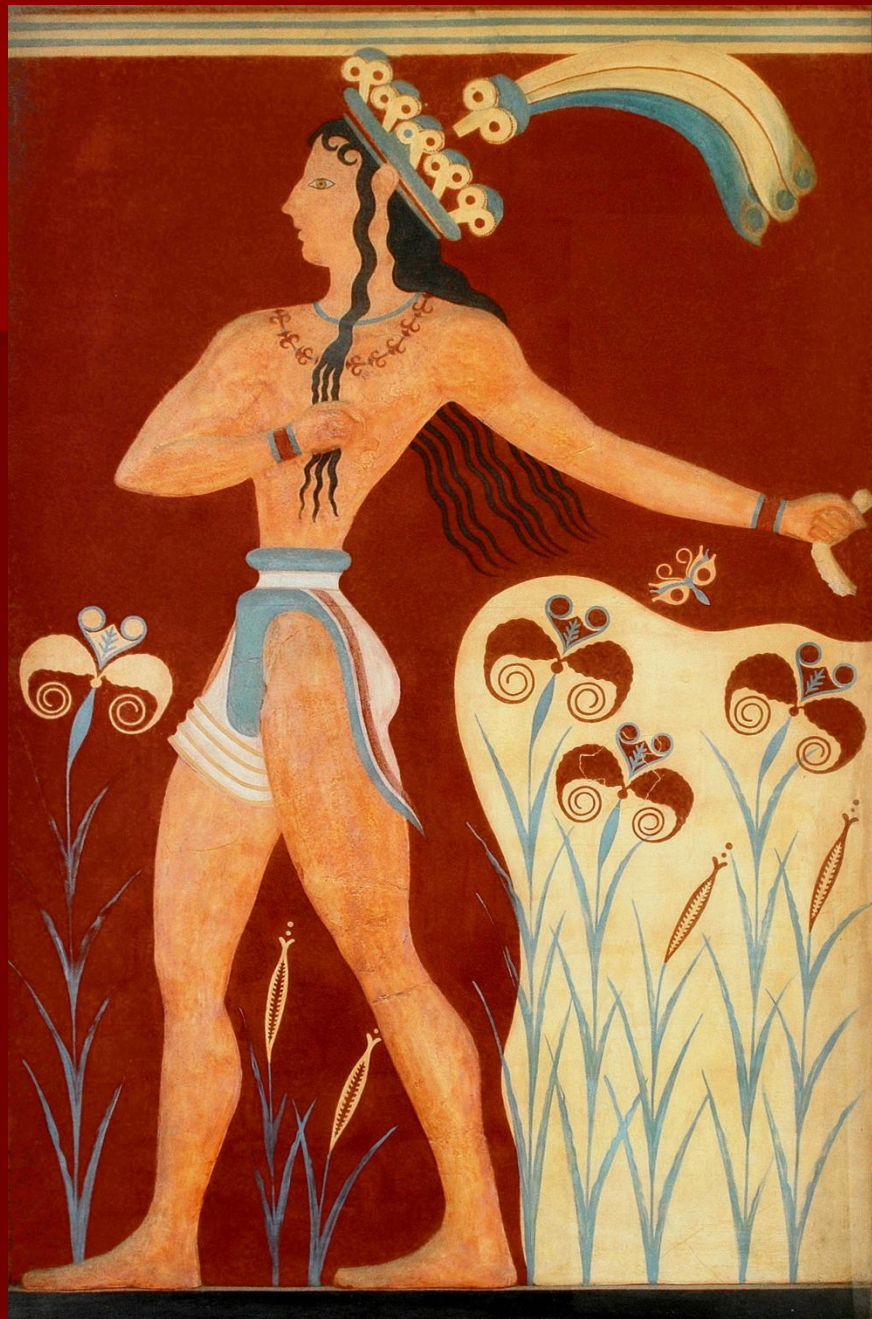

Kult býka

5
a
a
r
3
0
N
K
K
Y

rhyton

labrys

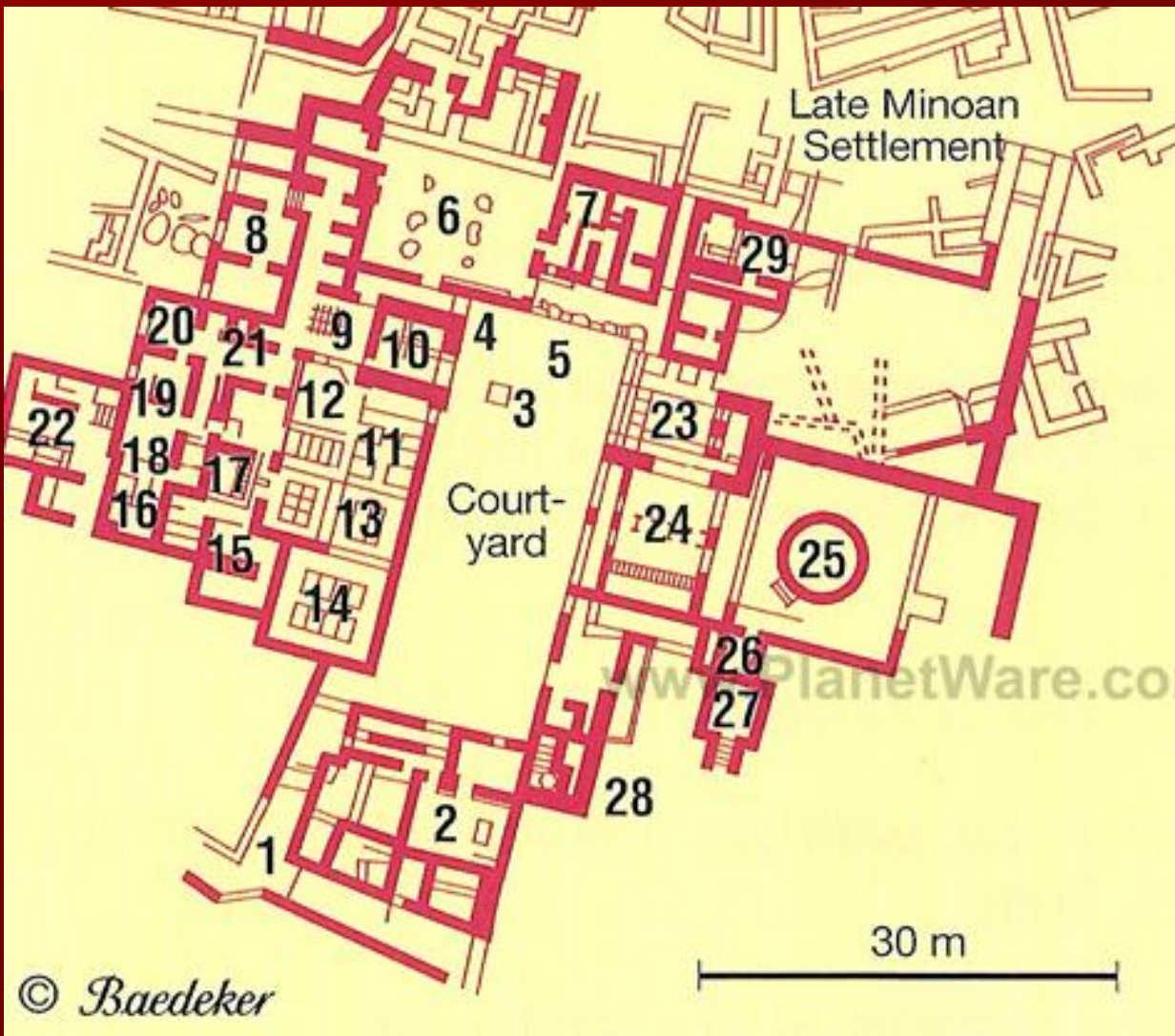
Palác ve Faistu

Faistos – vstup do paláce

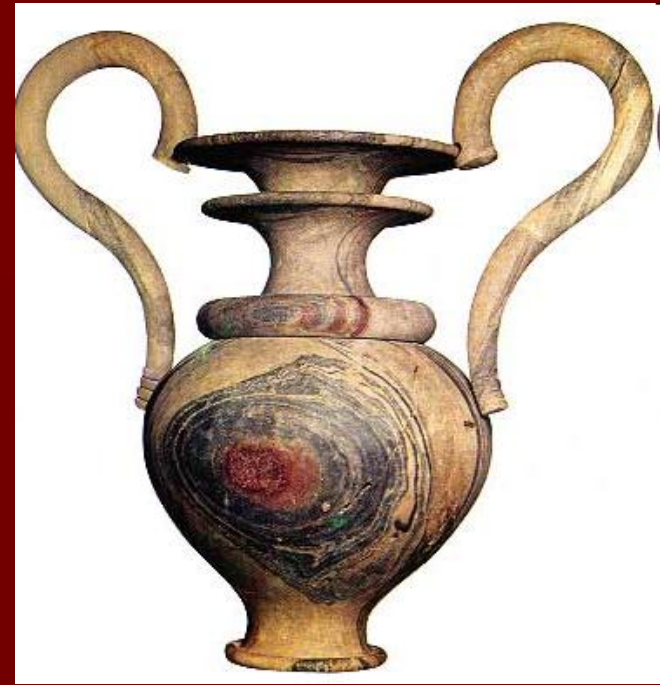
Kato Zakros

- 1 South entrance
- 2 Workshops
- 3 Square foundation (for altar?)
- 4 Entrance to West wing
- 5 Pillared portico
- 6 Kitchen and dining-room
- 7 Room with kitchen utensils
- 8 Store-rooms
- 9 Room with tiled floor
- 10 Vestibule
- 11 Large pillared hall
- 12 Light-well
- 13 Square room
- 14 Banqueting room

- 15 Workshop
- 16 Treasury
- 17 Lustral basin
- 18 Shrine
- 19 Archives
- 20-21 Rooms in which bronze ingots and elephants' tusks were found
- 22 Dyer's workshop
- 23 Queen's Megaron
- 24 King's Megaron
- 25 Large circular basin
- 26 Square fountain
- 27 Square basin
- 28 Circular fountain
- 29 Lustral basin

Kato Zakros

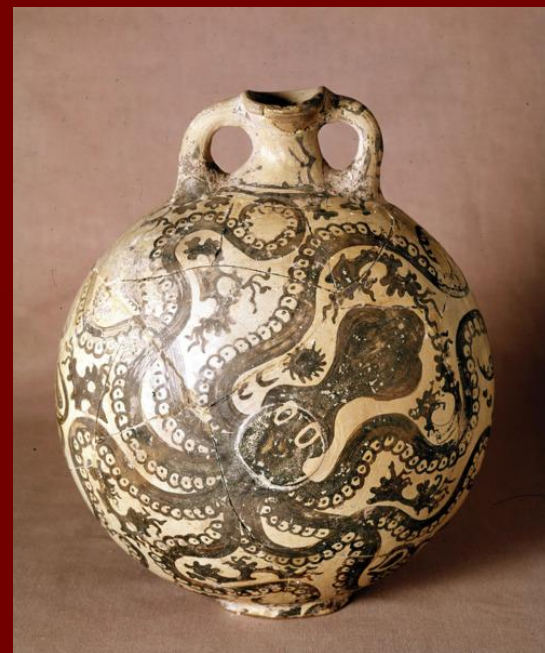
Mallia - lázeň

Palaikastro
aglomerace
městského
typu

Palaikastro – hráčka na lyru a tanečnice

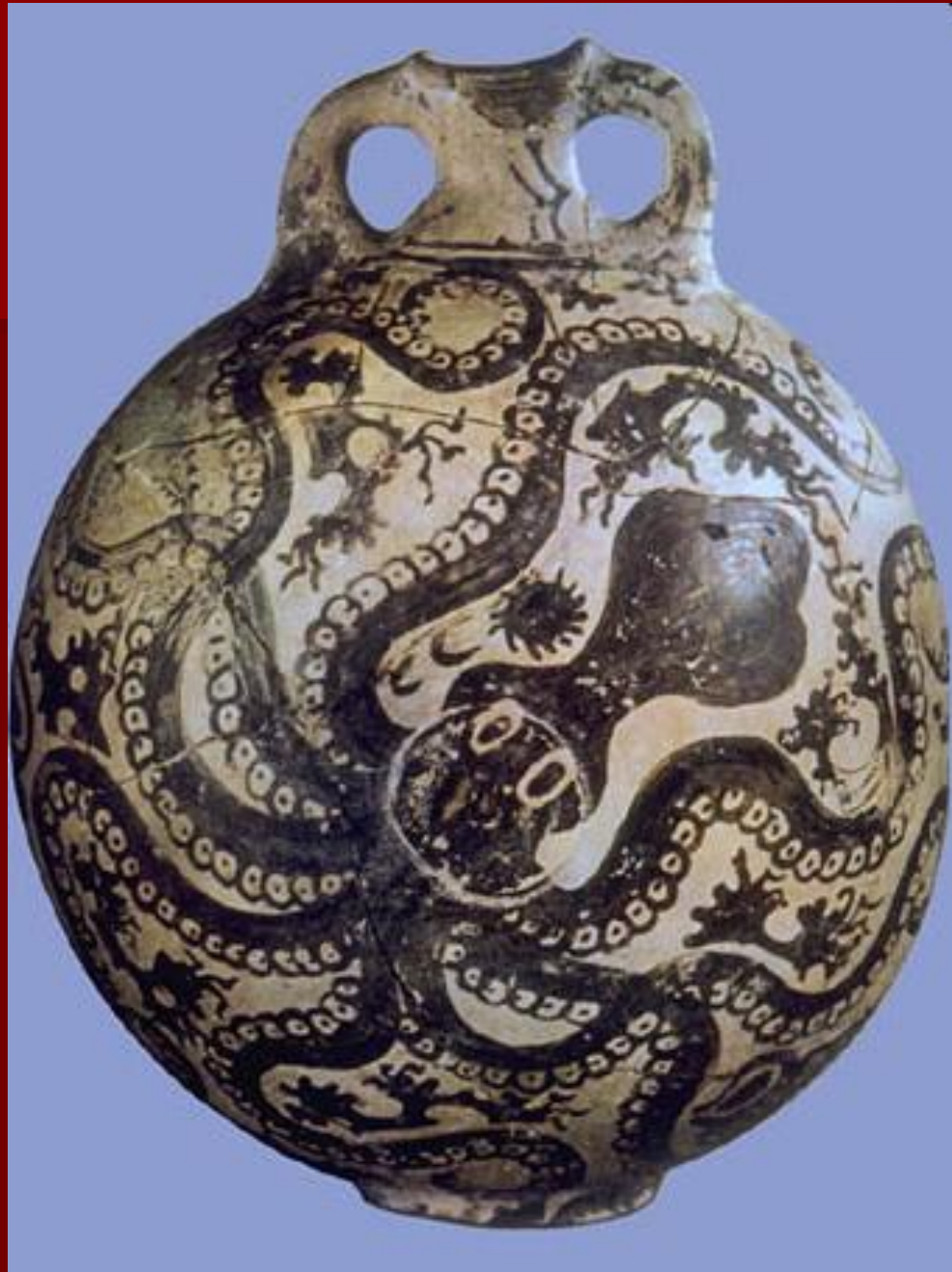

Keramika v mořském stylu

Kykladská kultura

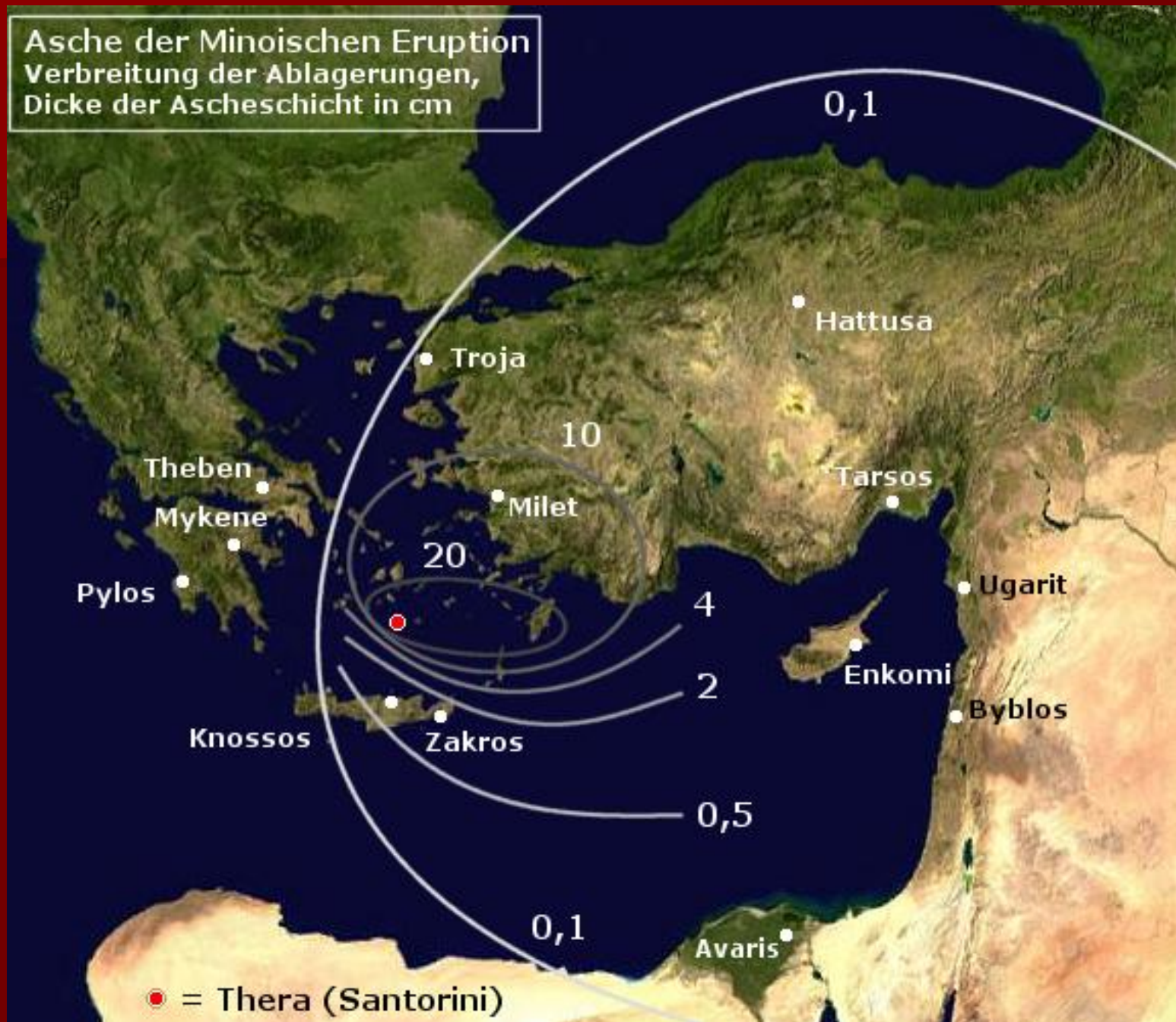

Athens

Asche der Minoischen Eruption
Verbreitung der Ablagerungen,
Dicke der Ascheschicht in cm

● = Thera (Santorini)

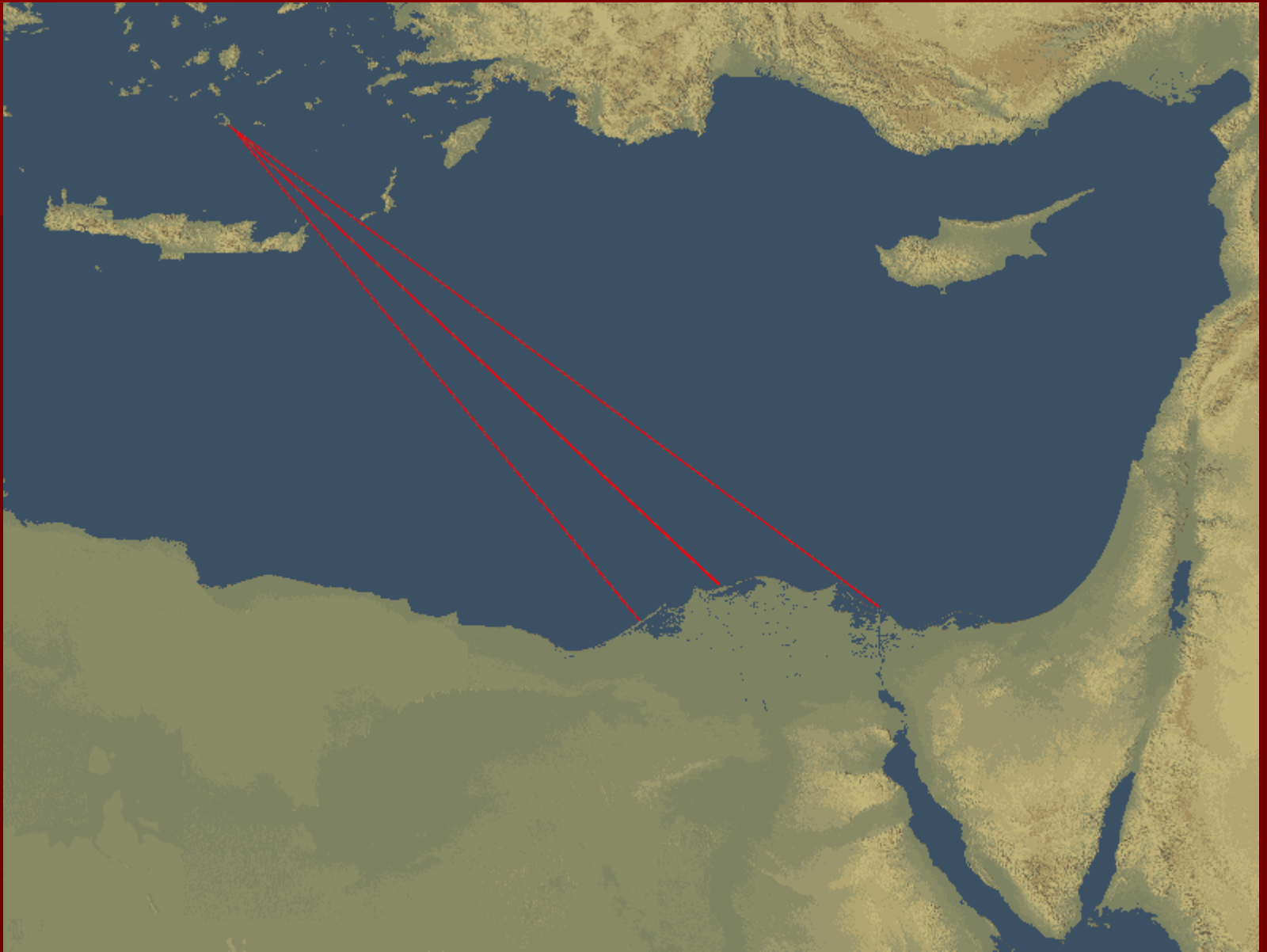
THIRA (Santorini)

Théra
Santorin
Akrotiri

Olivová ratolest mění dějiny

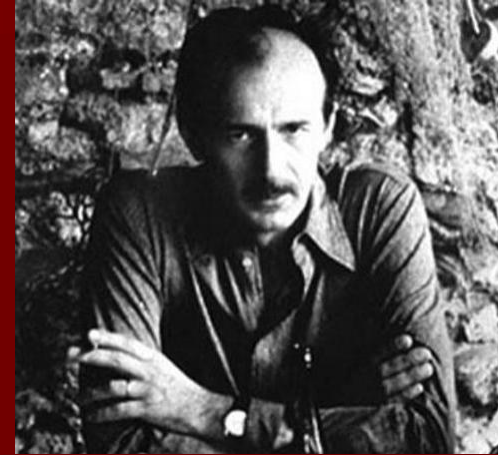
V roce 2002 objevil dánský student archeologie Walter Friedrich v Akrotiri pod šedesátimetrovou vrstvou sopečného popela a kamení olivovou větev. Měla na sobě ještě lístky, a tak bylo zřejmé, že v době sopečné erupce byla součástí živého stromu. Ve spolupráci s německými kolegy dánští vědci určili stáří posledního letokruhu na nalezené větvi a zjistili, že toto dřevo narostlo někdy v rozmezí let 1627 až 1600 př. n. l. Nezávisle na tomto týmu dospěl ke stejným výsledkům při datování výbuchu sopky Théra mezinárodní tým odborníků vedený Stuartem Manningem z Cornellovy univerzity.

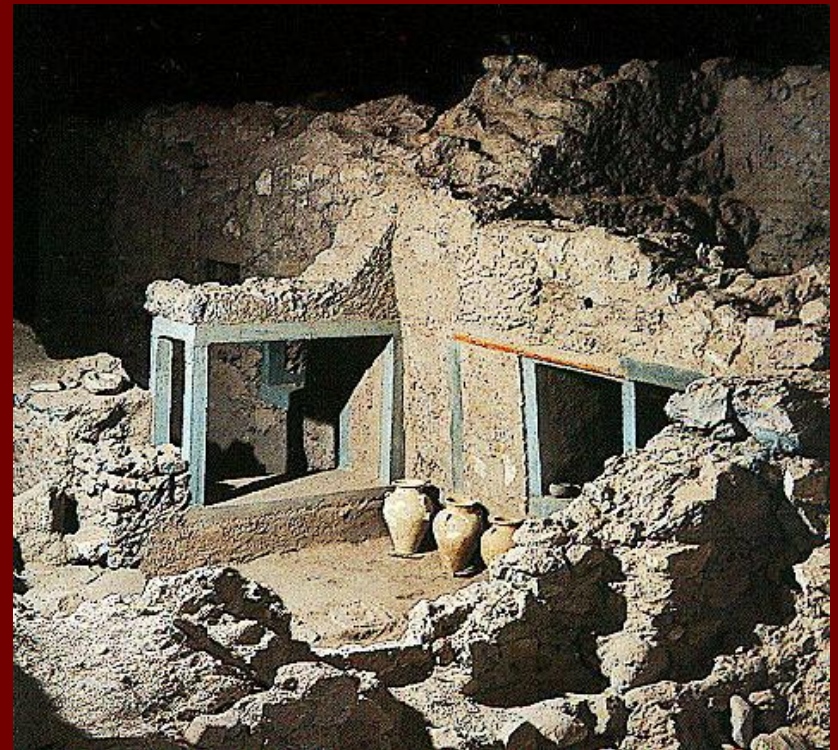
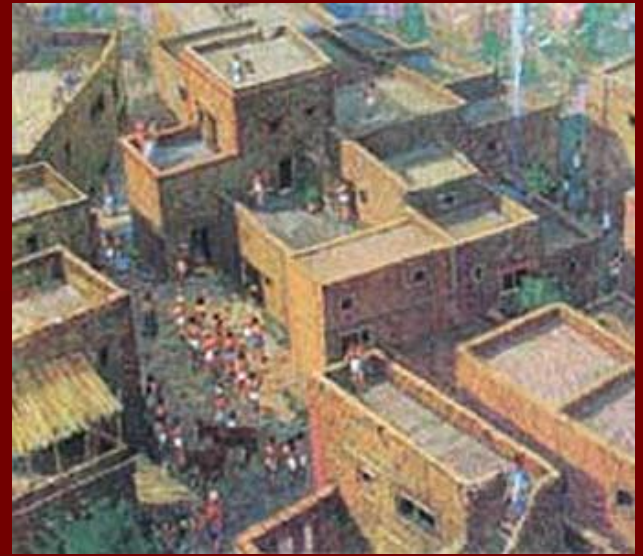

Vnitřní stěny kráteru dodnes dokumentují nepředstavitelnou sílu exploze: do kaldery o průměru 13 kilometrů spadají k hladině téměř kolmo z třísetmetrové výšky. A pod mořem ještě pokračují do hloubky bezmála čtyři sta metrů.

Spyridon Marinatos 1901 – 1974

Marinaty vykopávky v Akrotiri

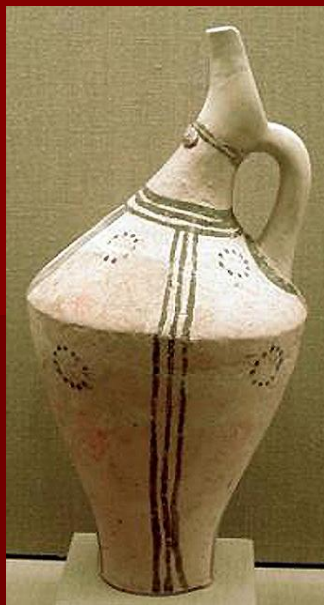
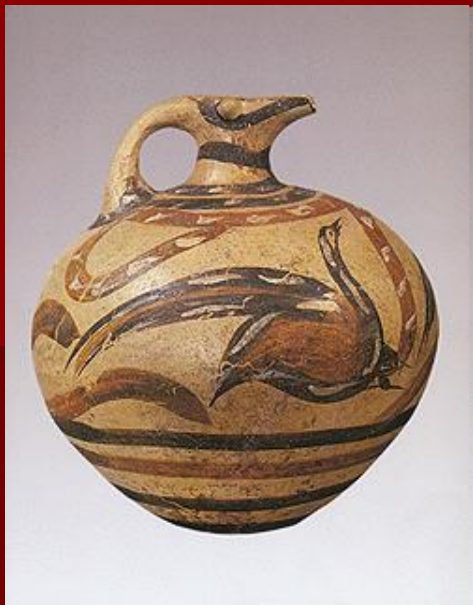

Lineární písmo A

Tabulky s lineárním písmem A Akrotiri

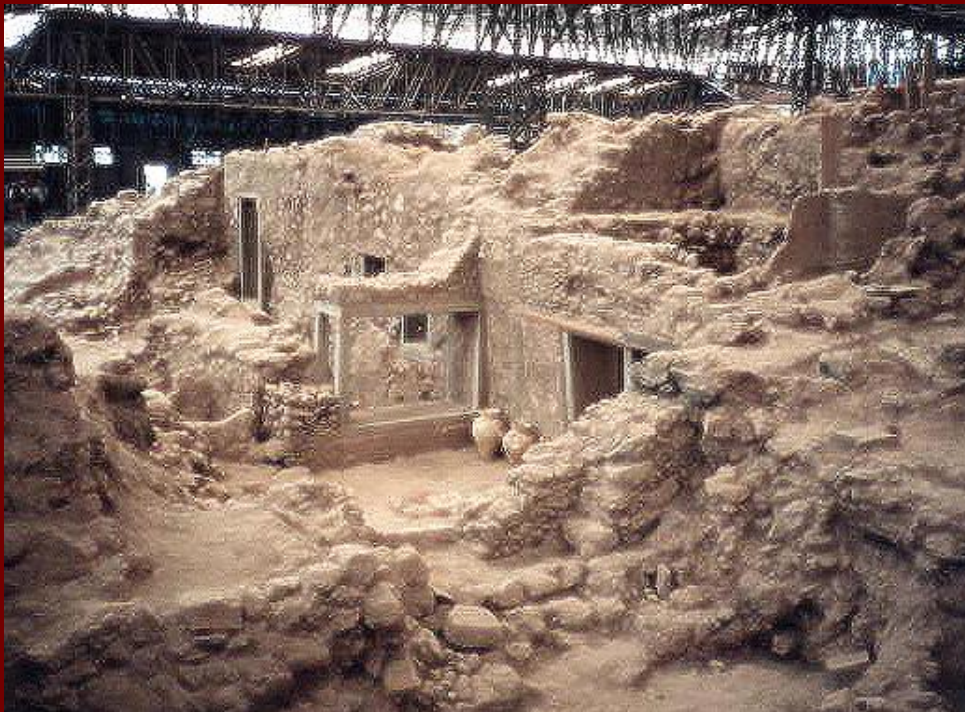

Kykladská
keramika

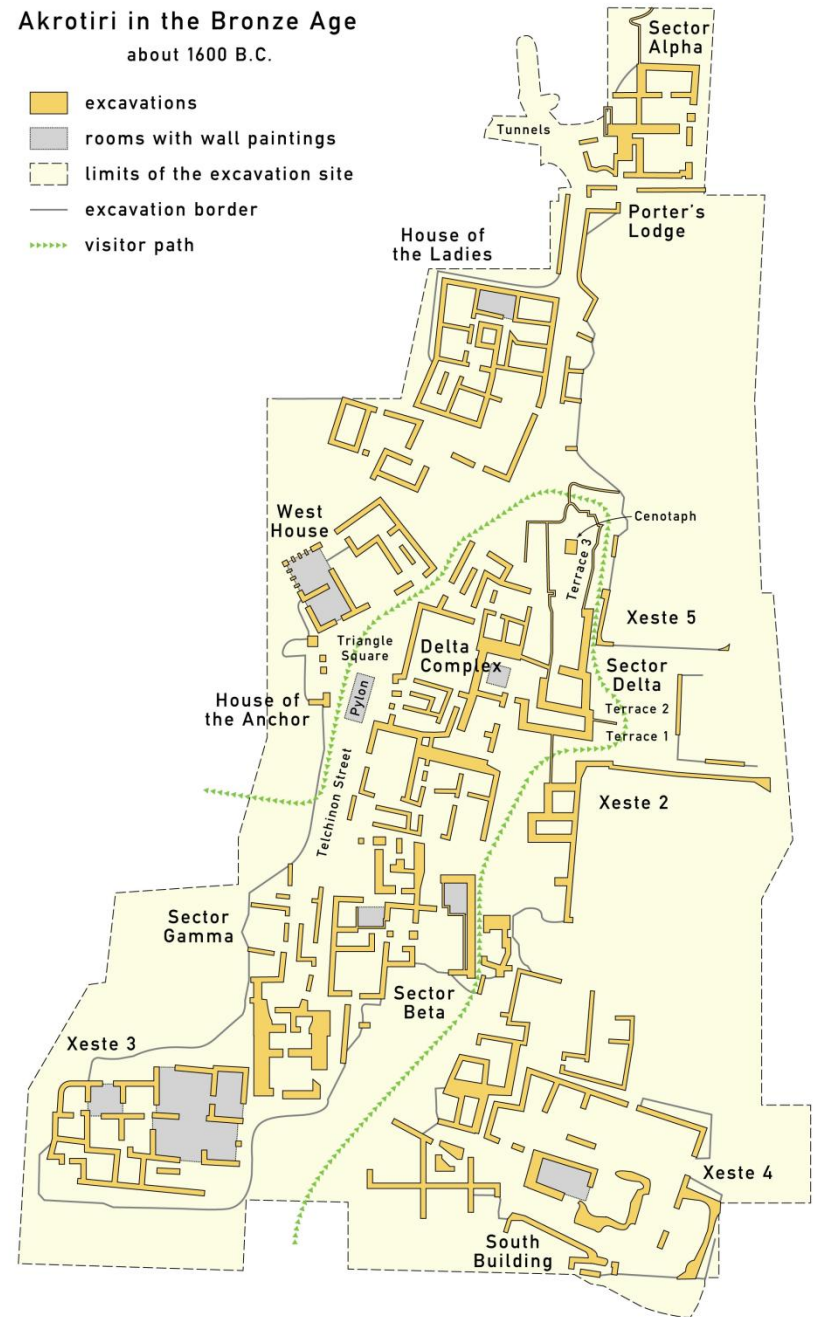

Část městské zástavby

Akrotiri in the Bronze Age about 1600 B.C.

- excavations
- rooms with wall paintings
- limits of the excavation site
- excavation border
- visitor path

Exteriér a interiér

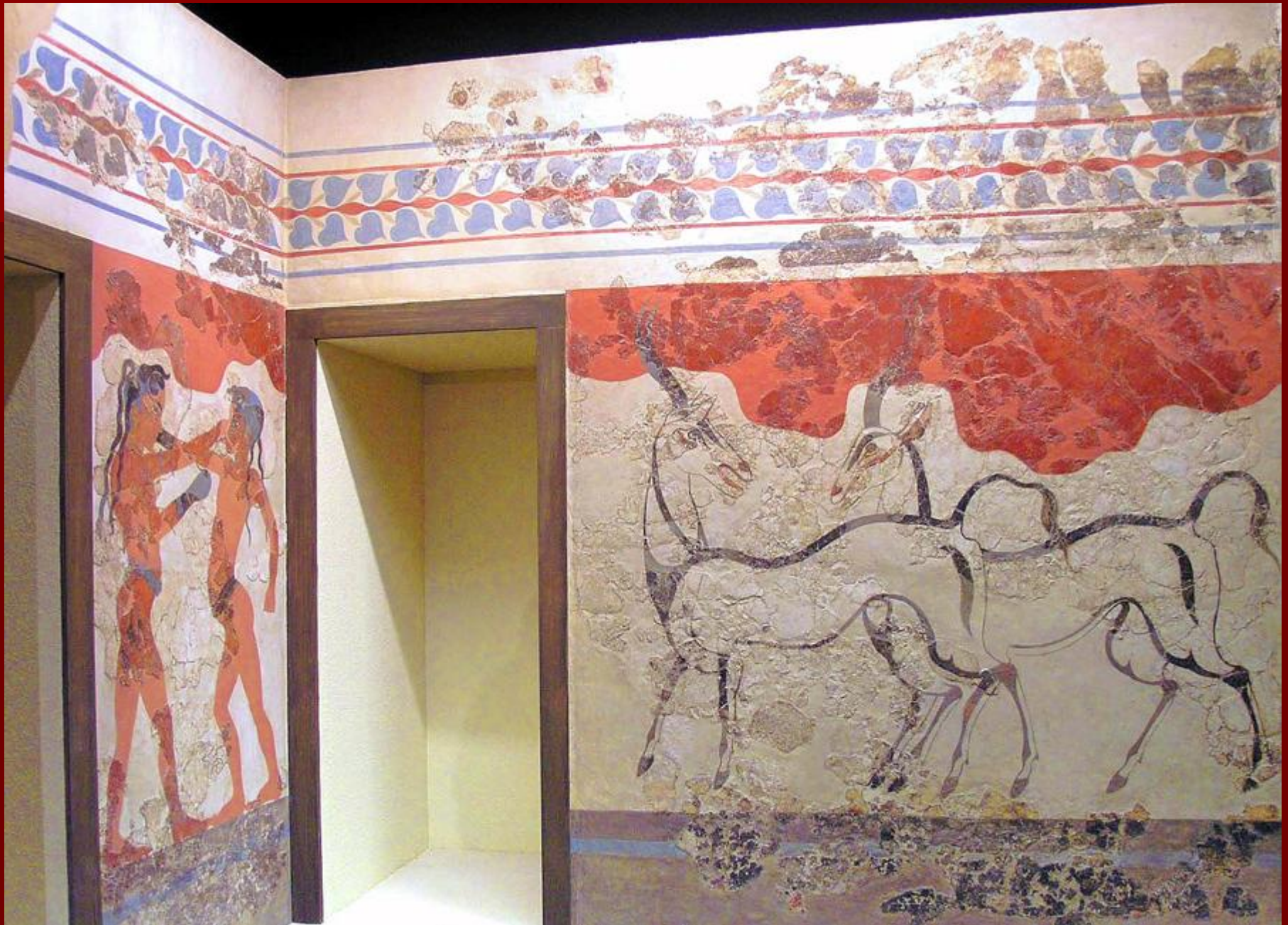
Thérské lodstvo

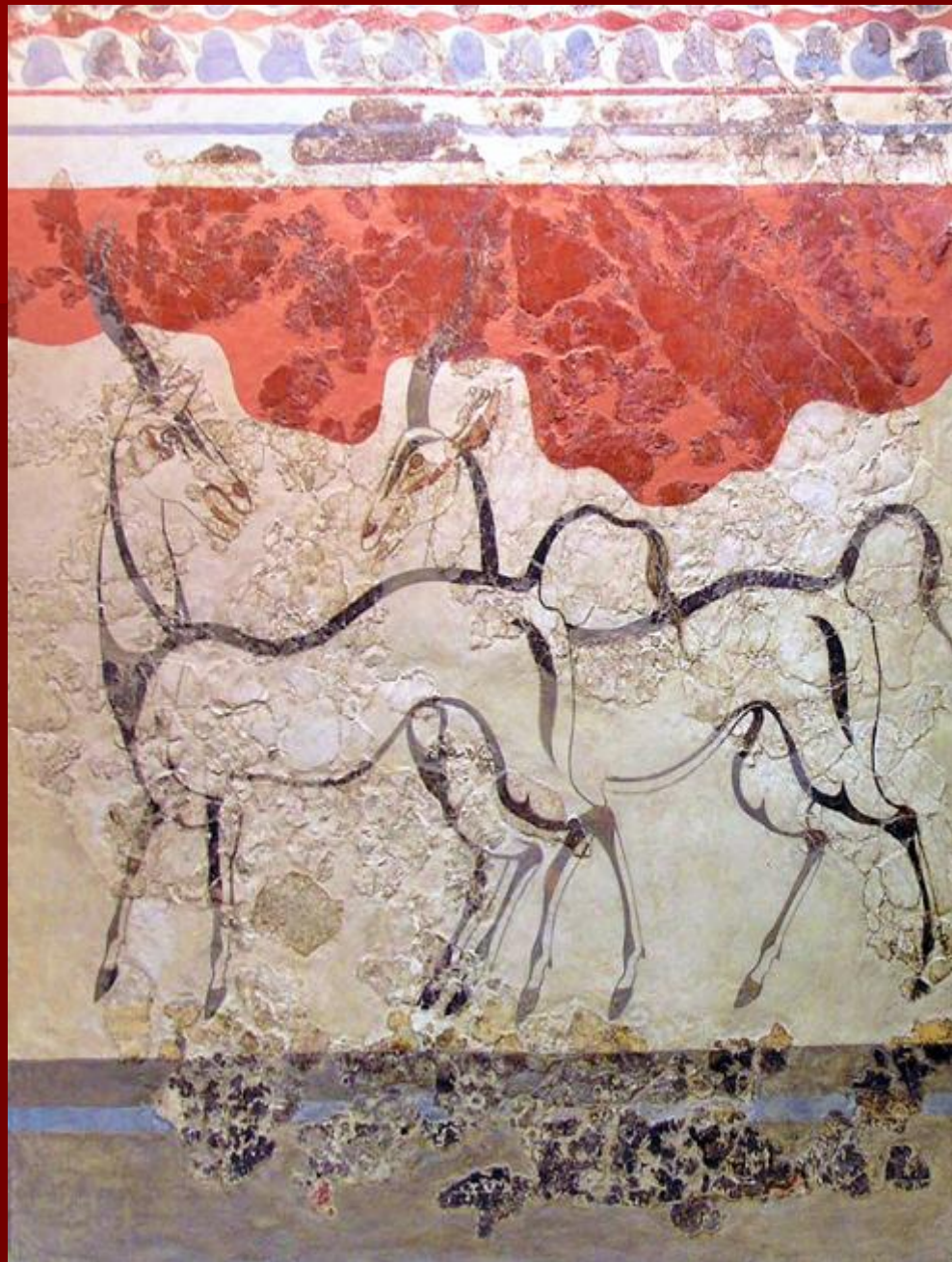

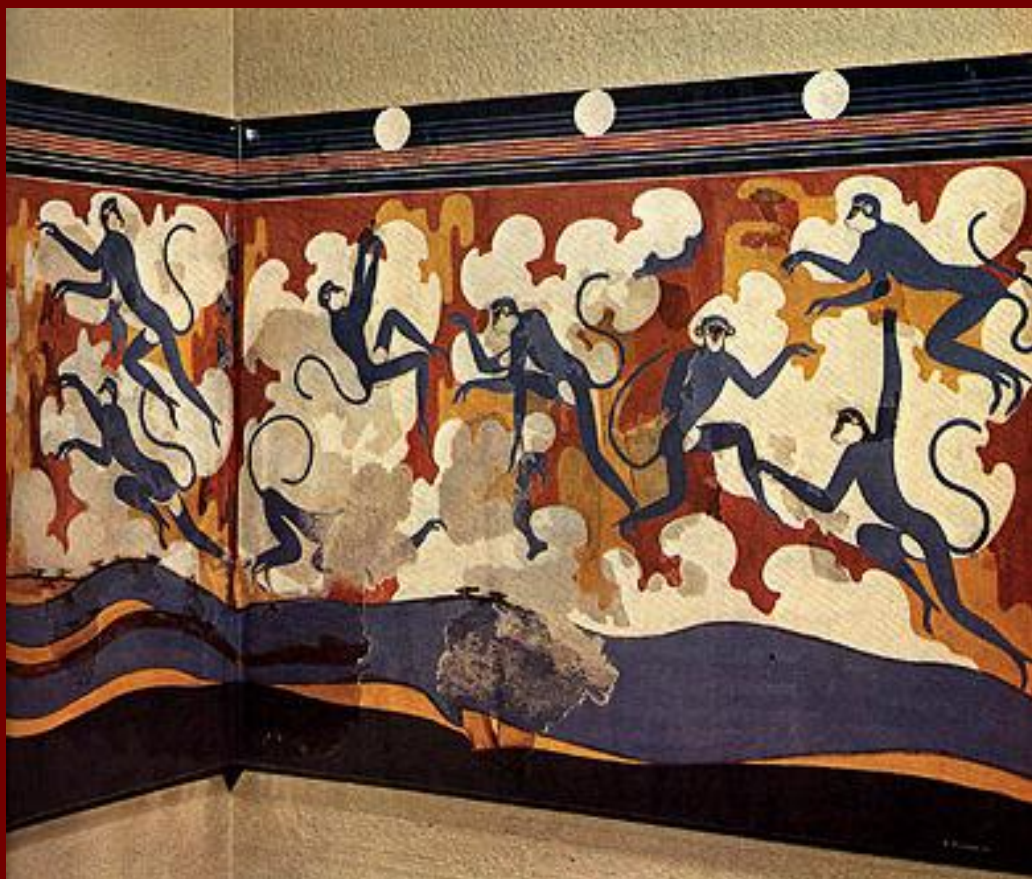

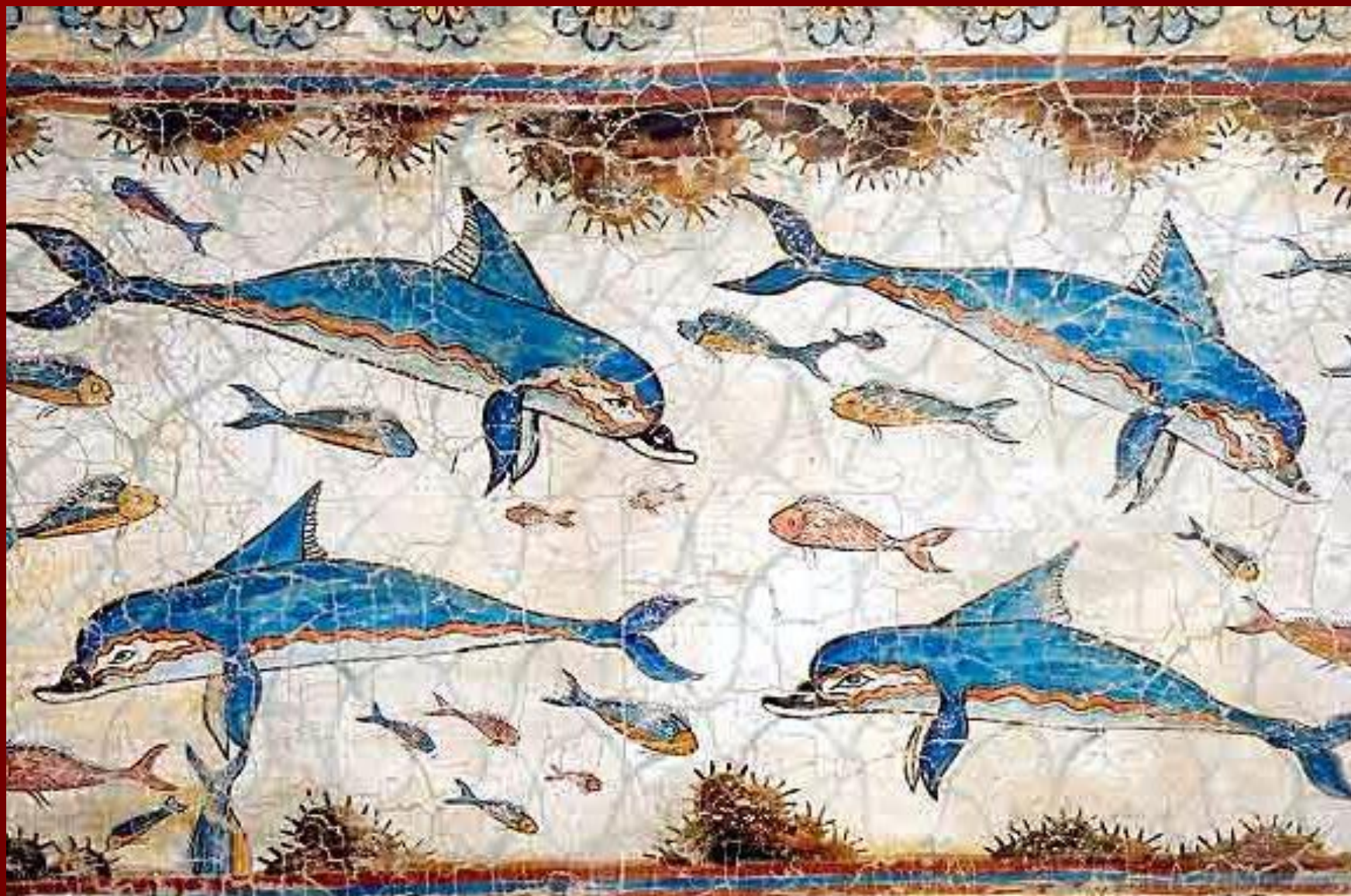

Fresky s modrými opicemi

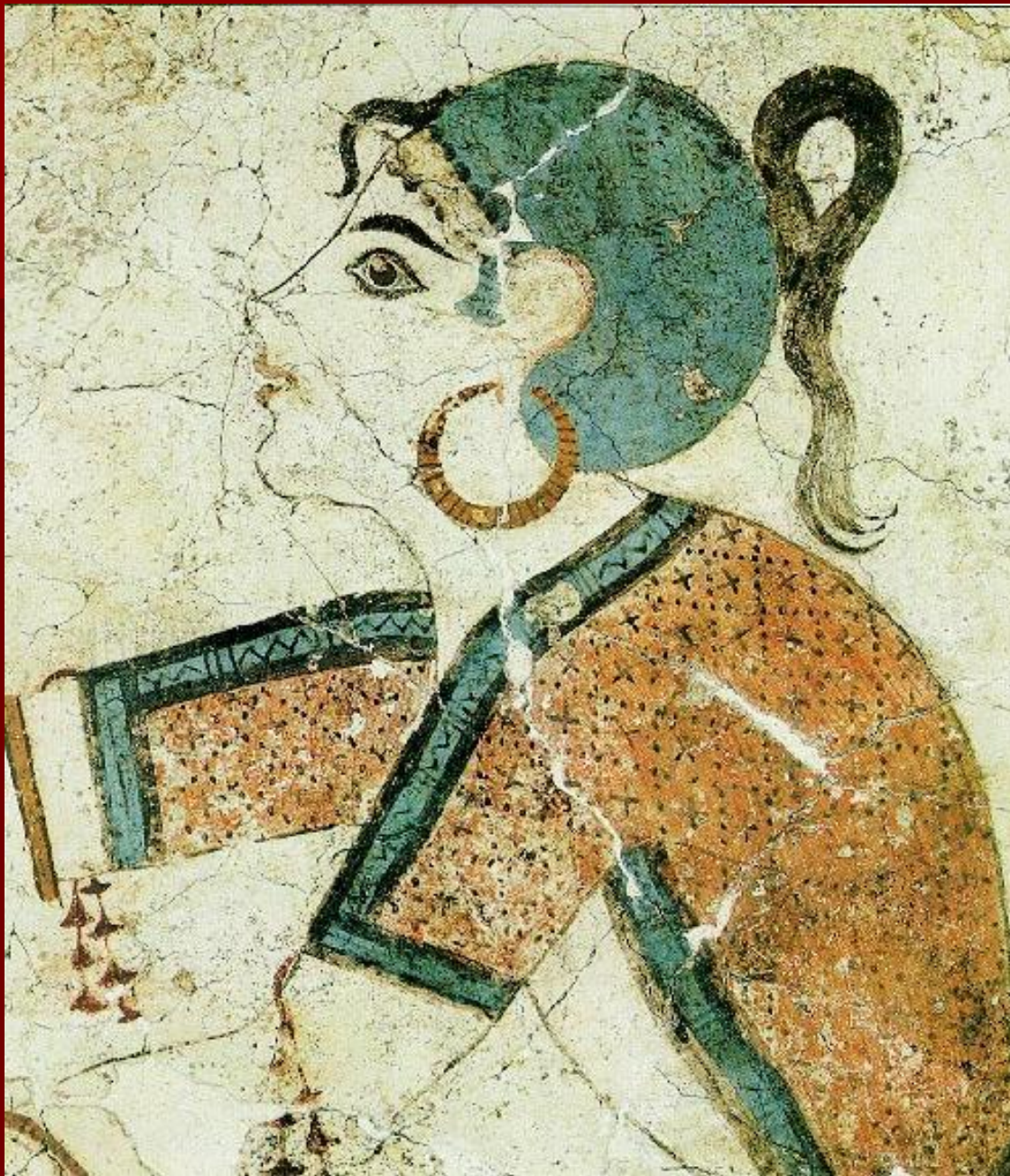
Mořský styl

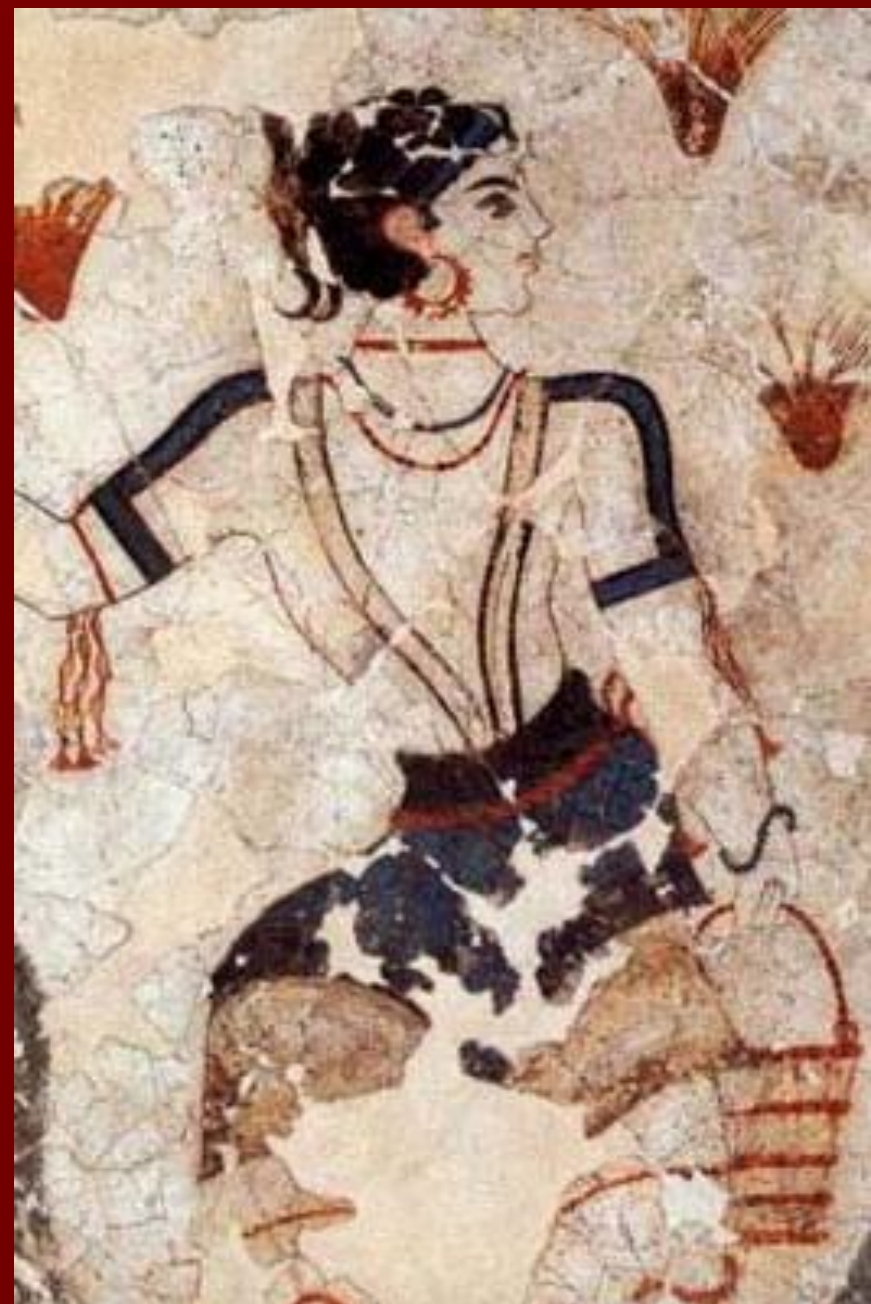

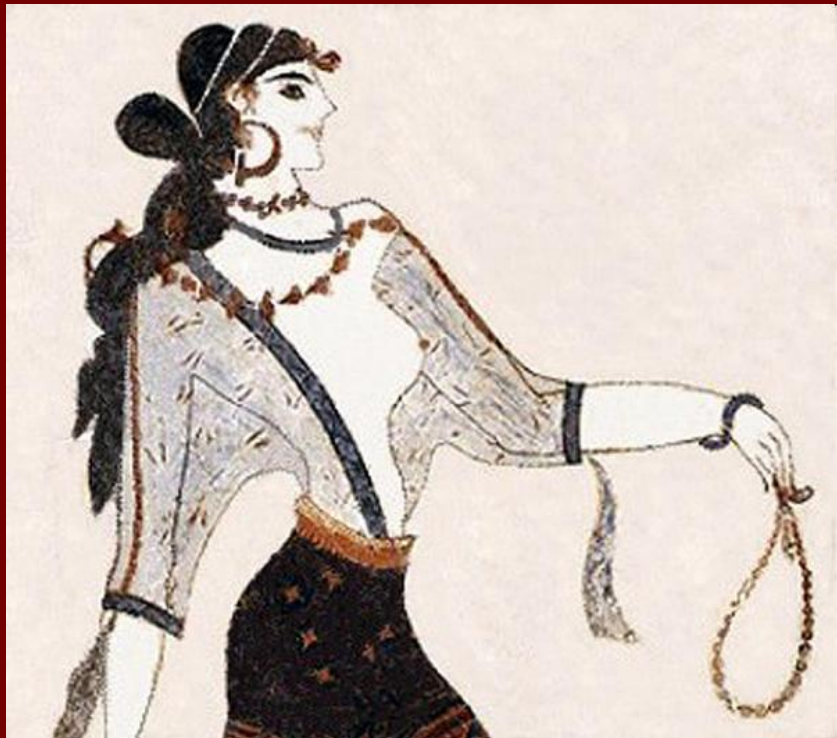

**Sběračka
šafránu**

Akrotiri

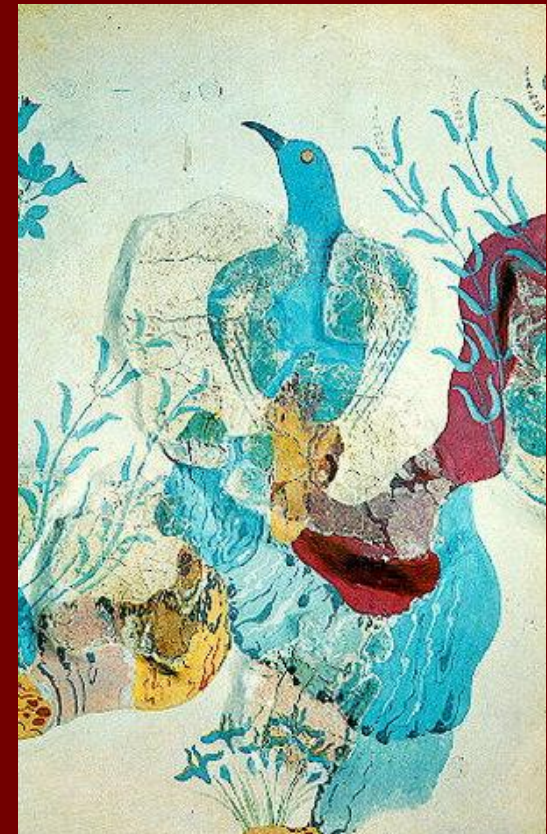
Ženy marnivé

Epika i lyrika

Vlaštovky a lilie

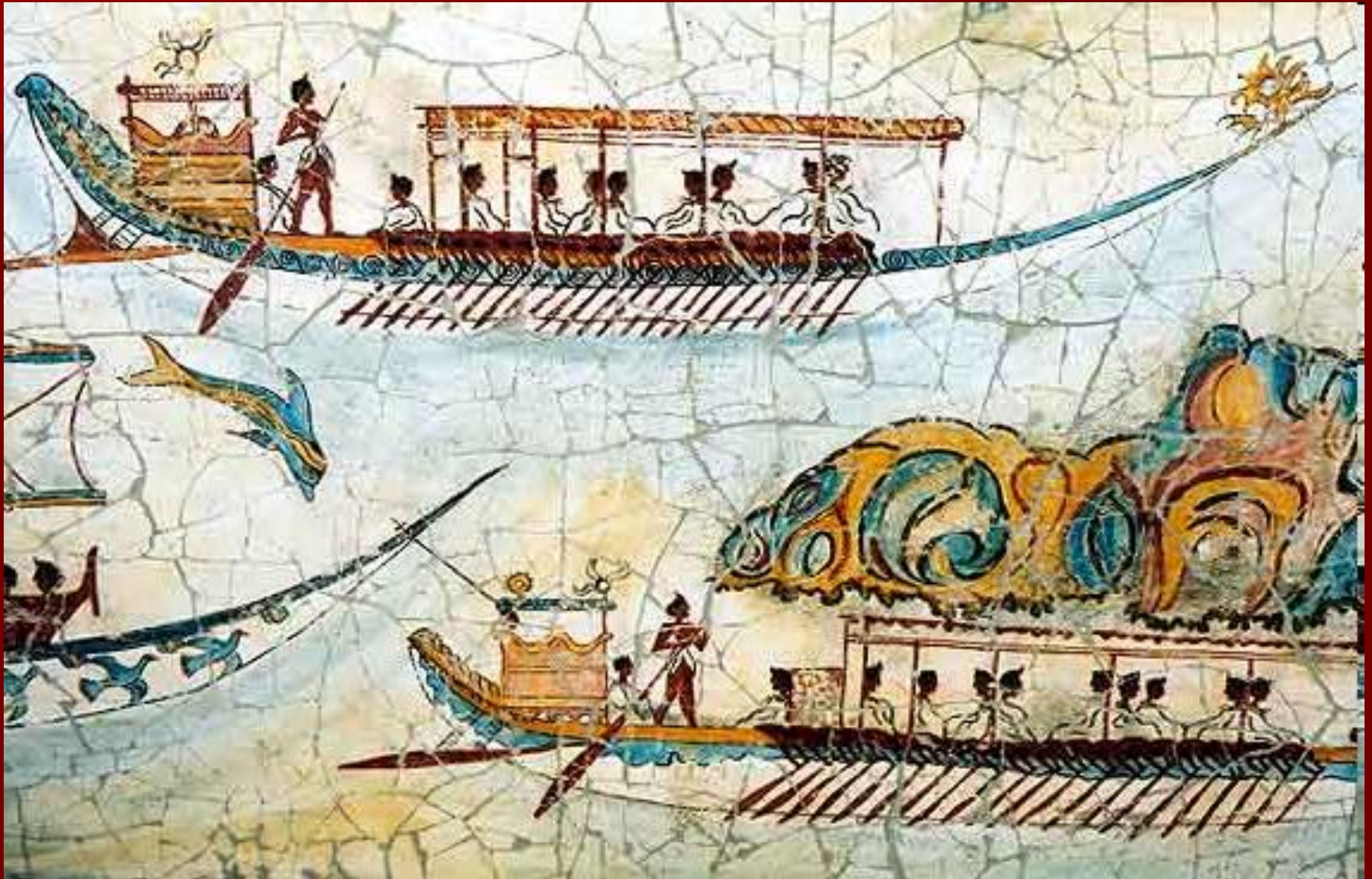

Epické náměty kykladského umění

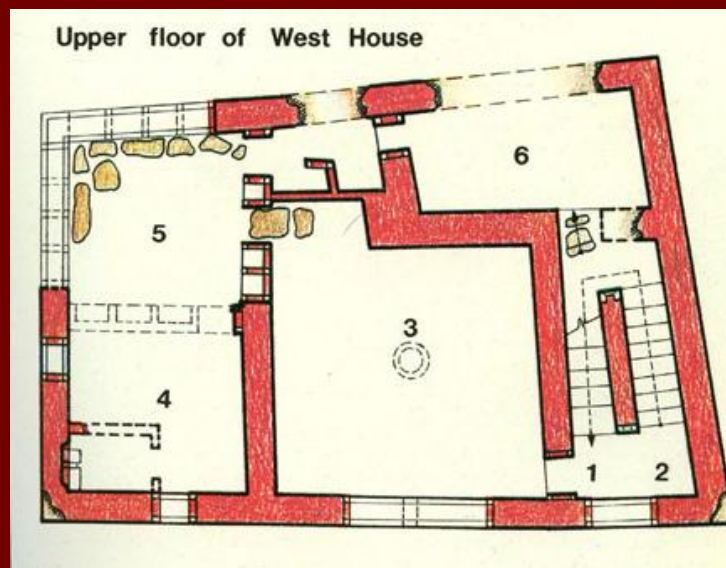
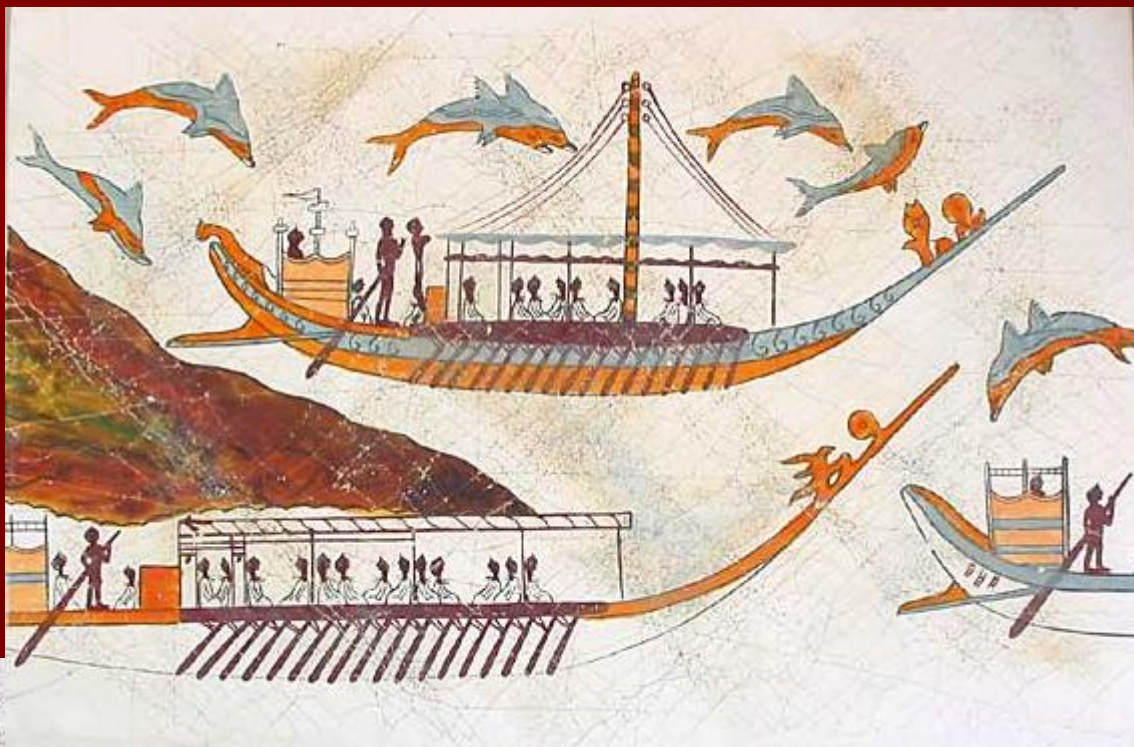

Námořní bitva z Kapitánova domu

Fresky ze Západního domu na Akrotiri

Zoomorfní plastika jediný zlatý artefakt v Akrotiri

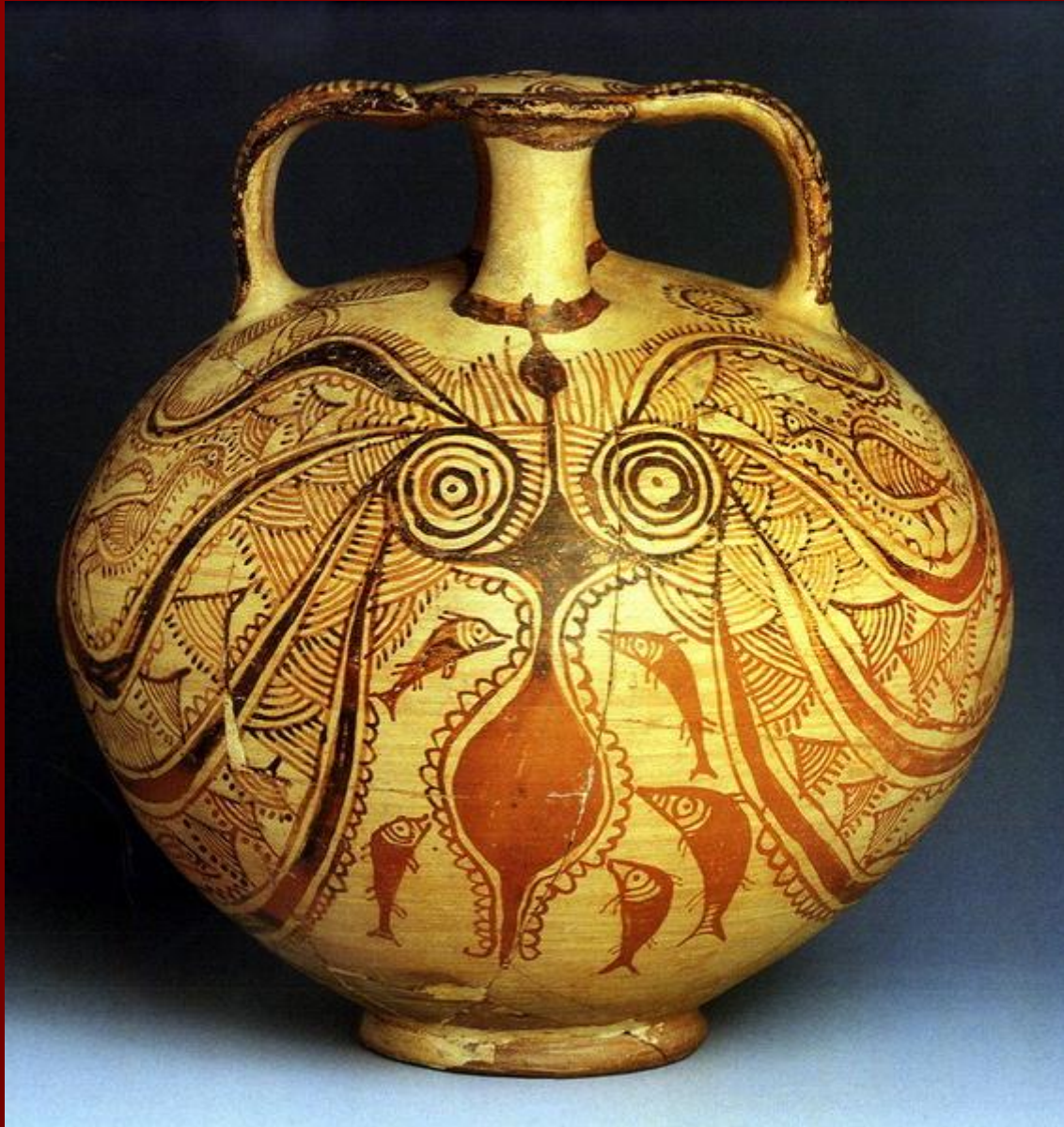

Sádrový odlitek dřevěného stolku

Ostrov

Kós

Mykénská kultura

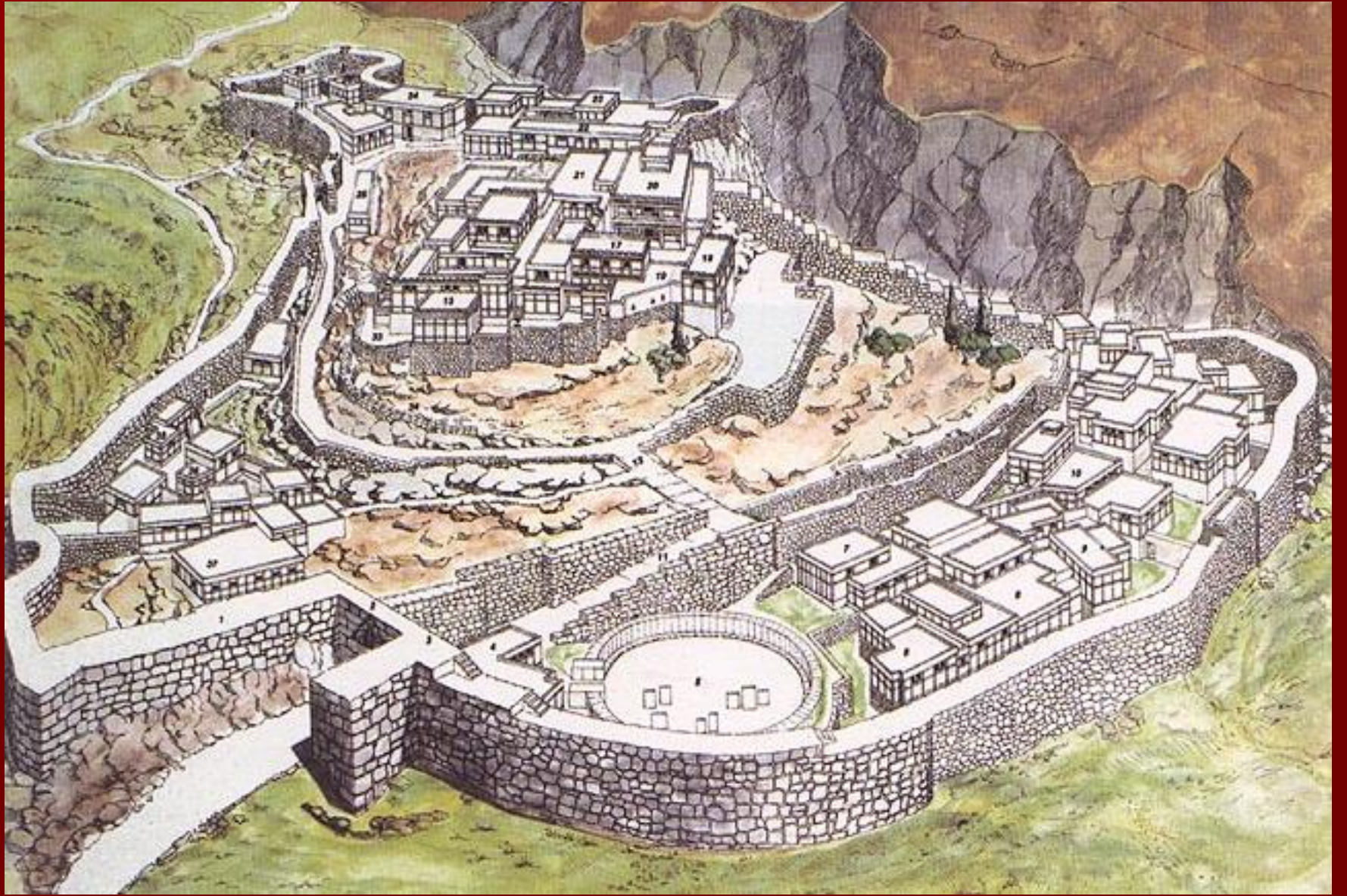
The Late Aegean Bronze Age

cities & palaces 1250-1000 BCE

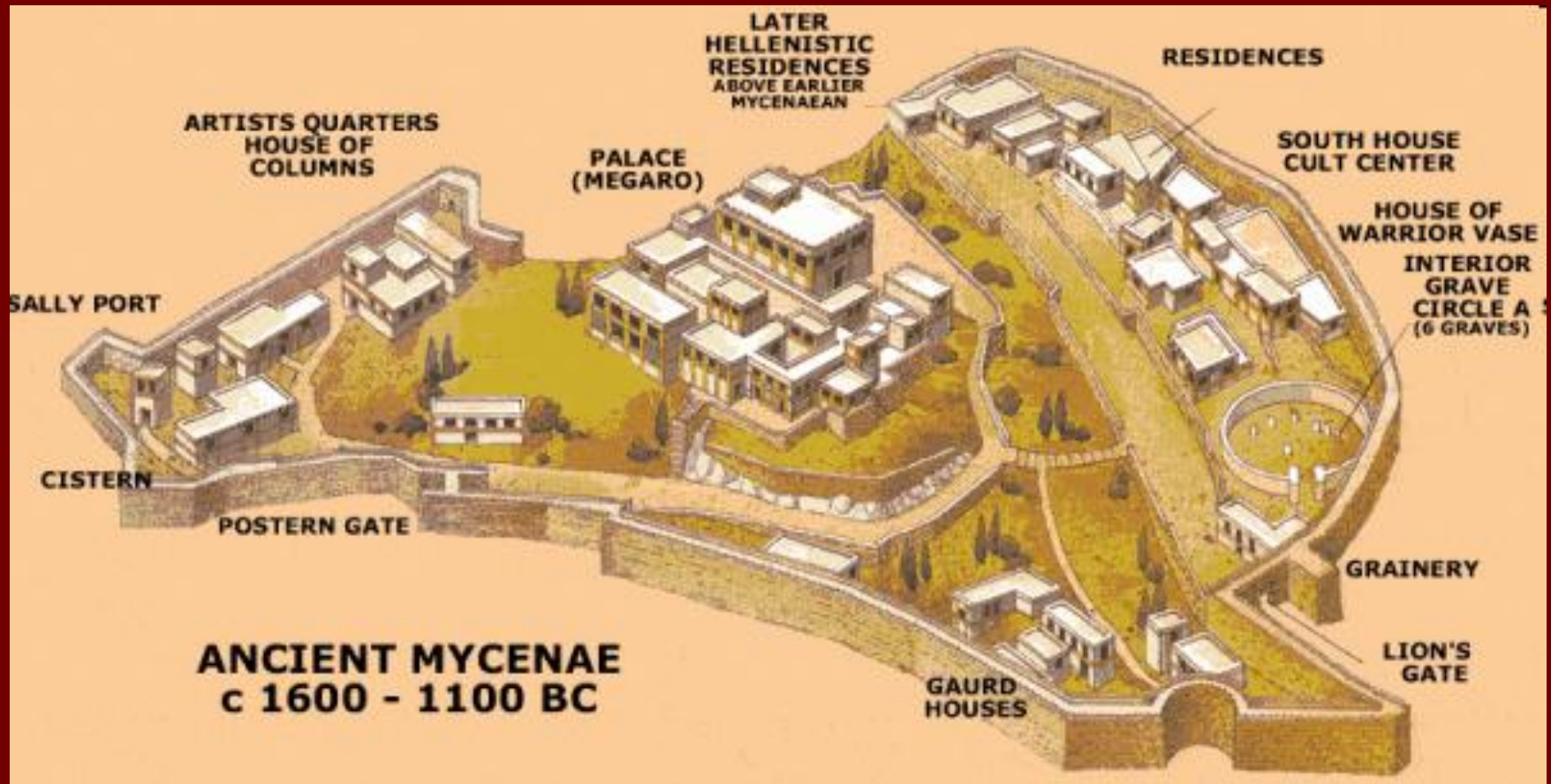

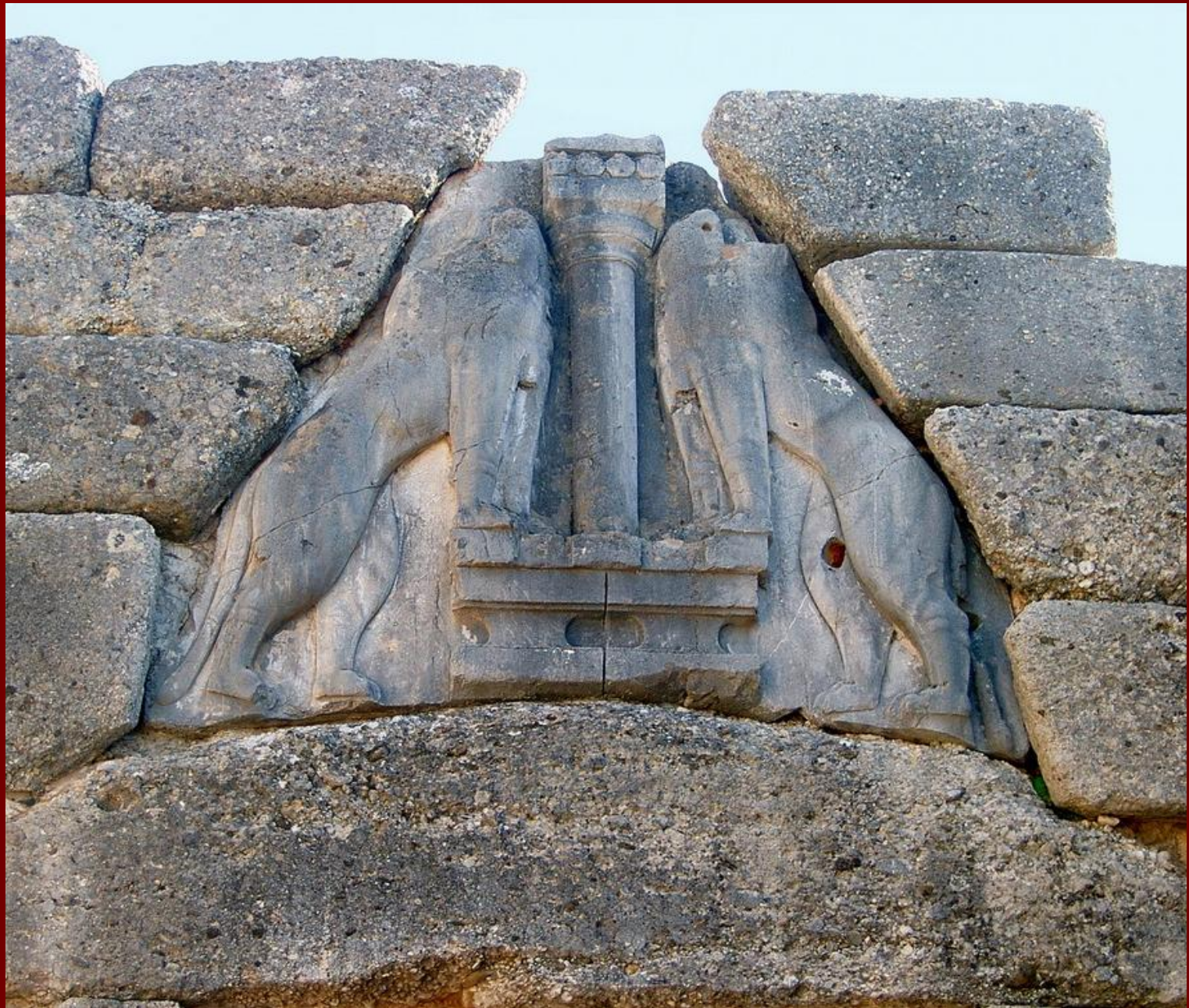
Lineární písmo B

Dispozice mykénské pevnosti

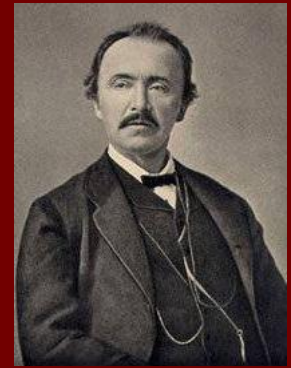
Šachtové hroby v Mykénách

Okruh hrobů A

- 6. prosince roku 1876 se Heinrichu Schliemannovi podařil jeden z nejzajímavějších nálezů v dějinách archeologie. Schliemann v Mykénách objevil první z pěti šachtových hrobek na místě, které je dnes známo jako „okruh hrobů A“. Při vykopávkách bylo objeveno devatenáct koster obklopených zlatými šperky, zlatem a stříbrem vykládanými bronzovými zbraněmi, zlatým brněním i zlatými a stříbrnými poháry. Největší nález však na Schliemanna čekal v hrobe číslo pět - nádherná zlatá maska. Označil ji za posmrtnou masku Agamemnonovu.

Zlaté a elektronové pohřební masky

Funerální artefakty

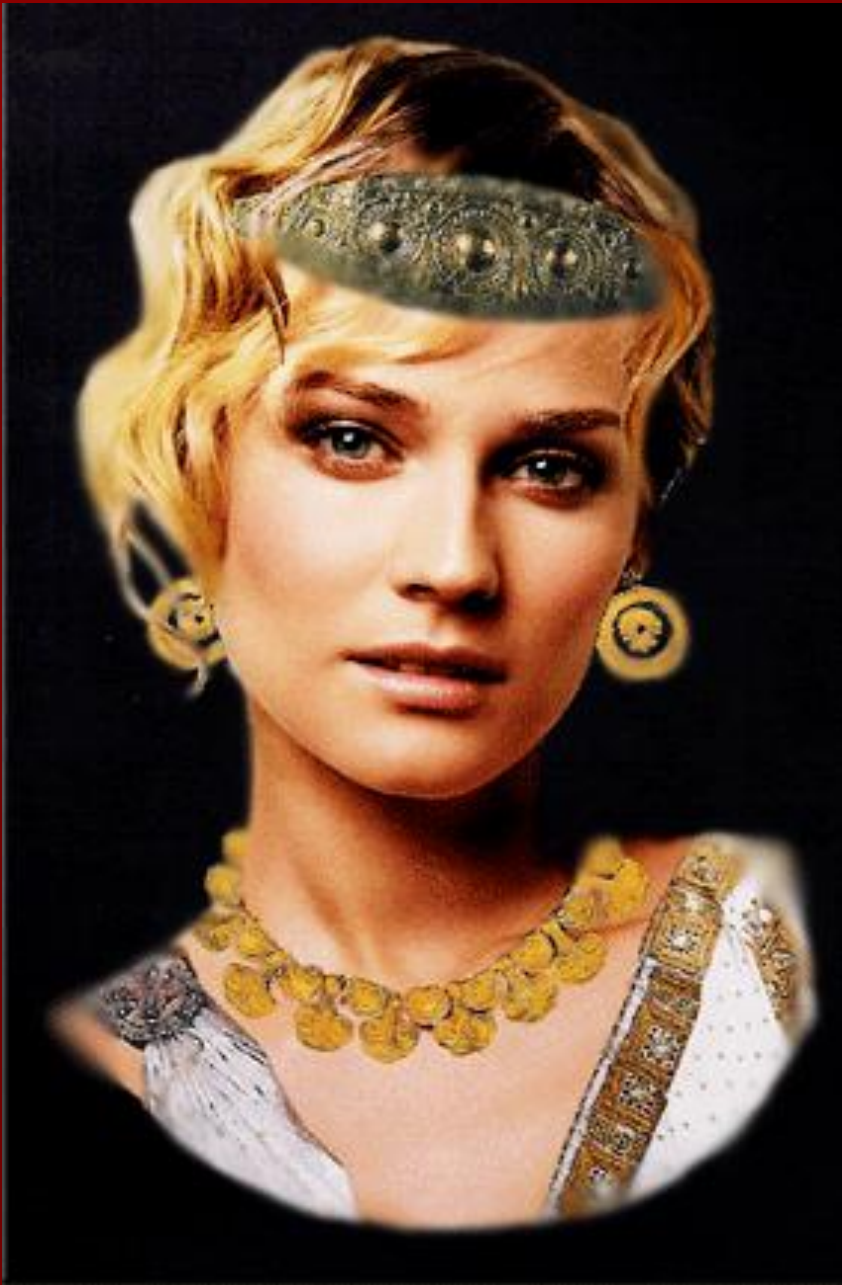

Pečetní prsteny a čelenky

Zlaté náušnice

Dvě ženy a dítě slonovina

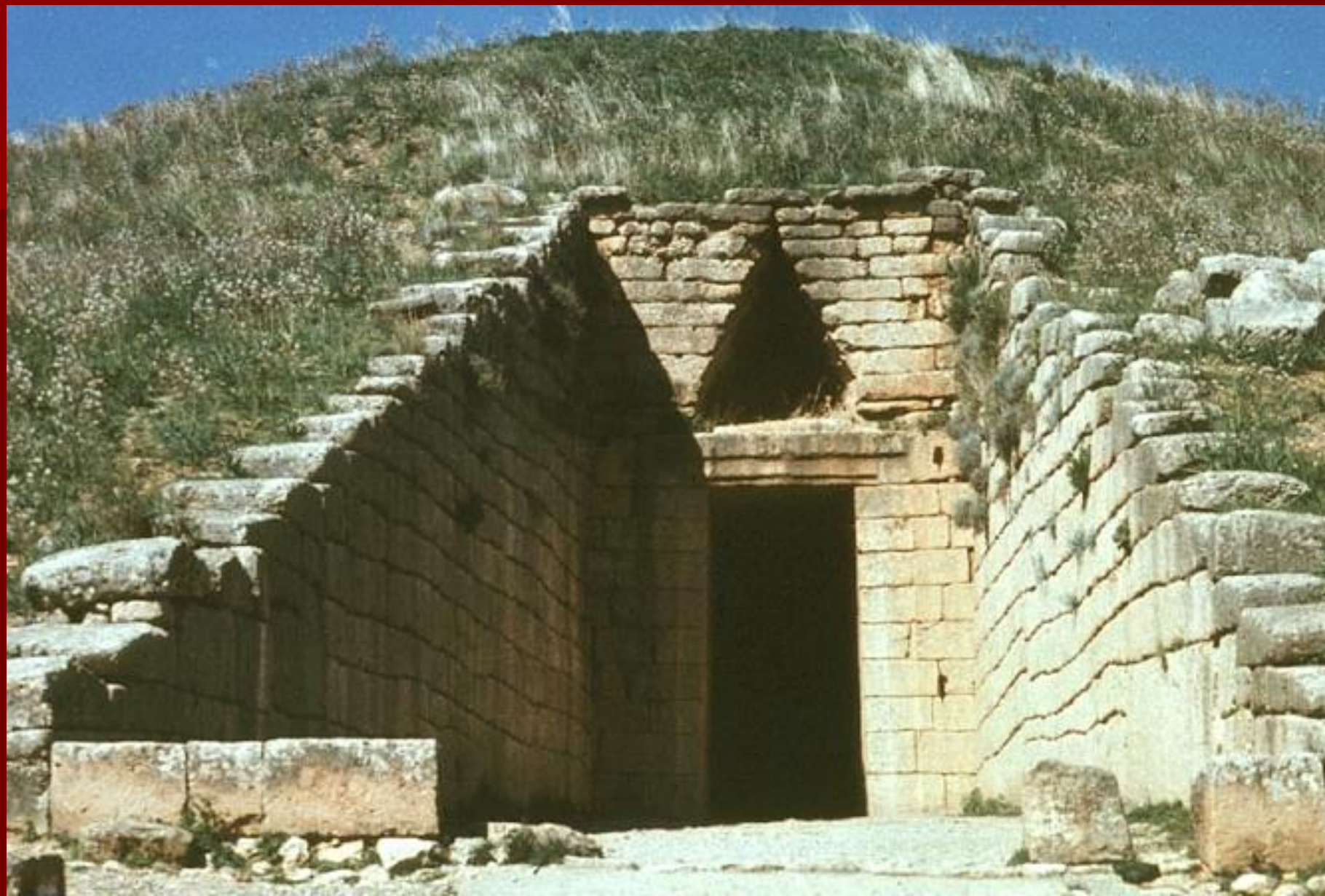

**Zlaté plíšky
s včelou
ženský hrob**

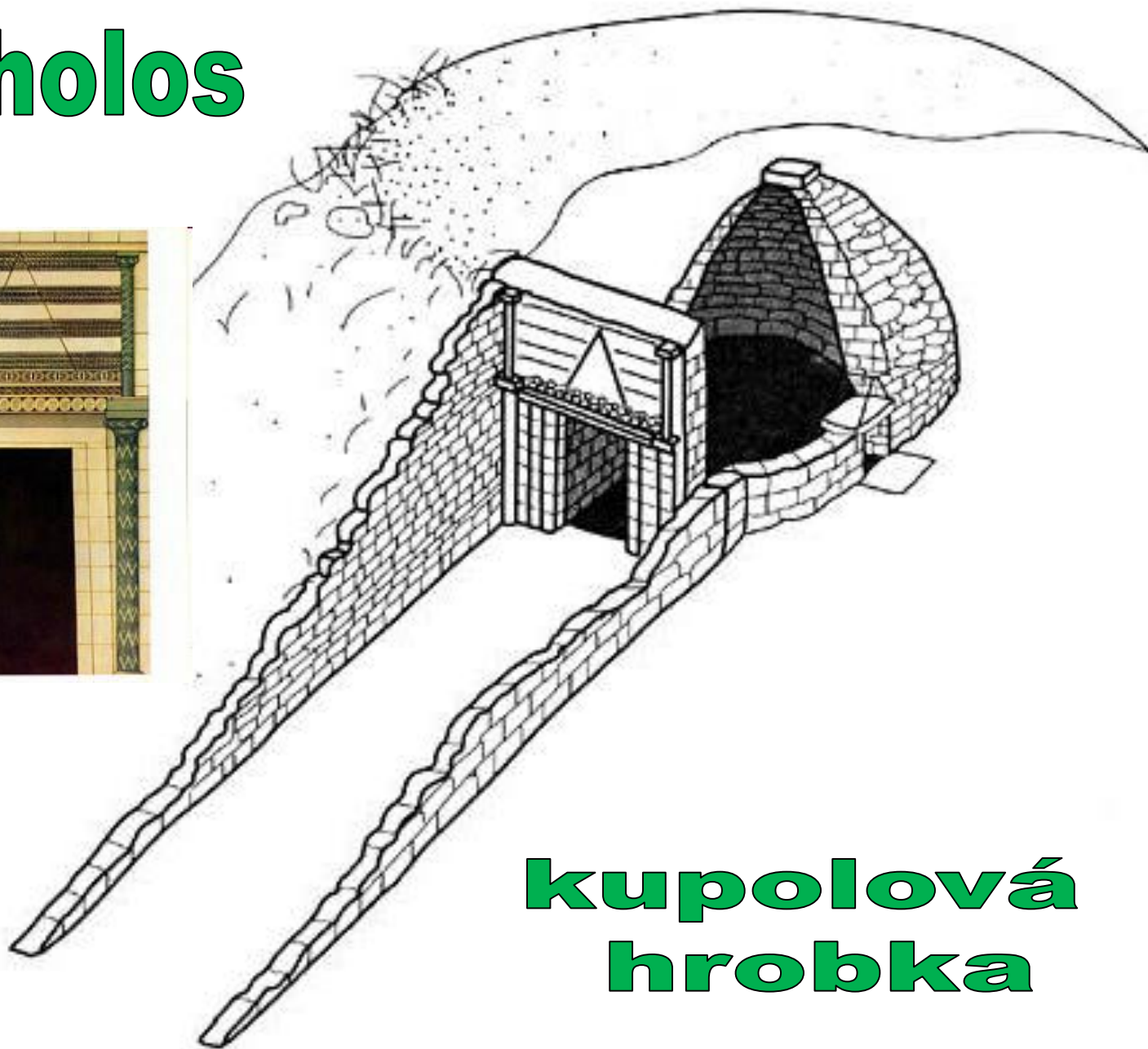

Kultovní sošky „idoly“

Tholos

**kupolová
hrobka**

Rekonstrukce palácové fresky

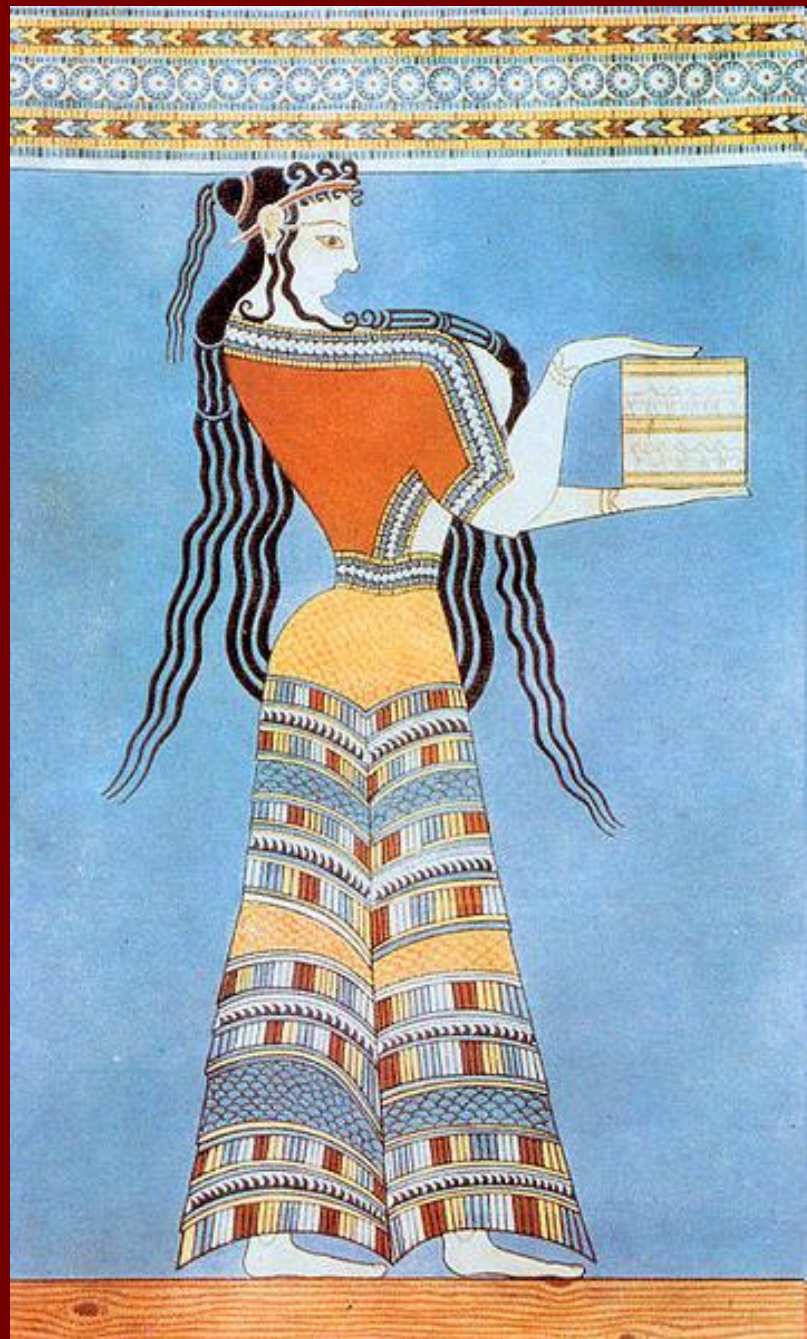
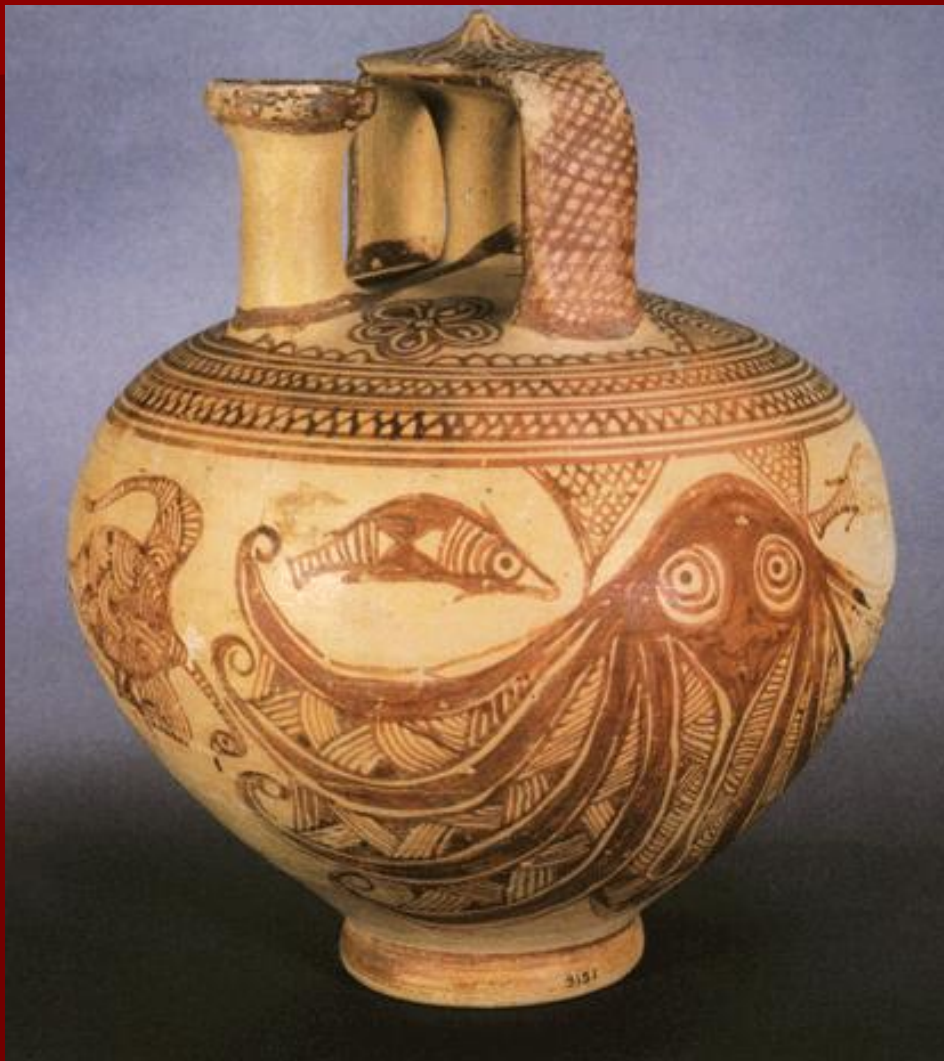

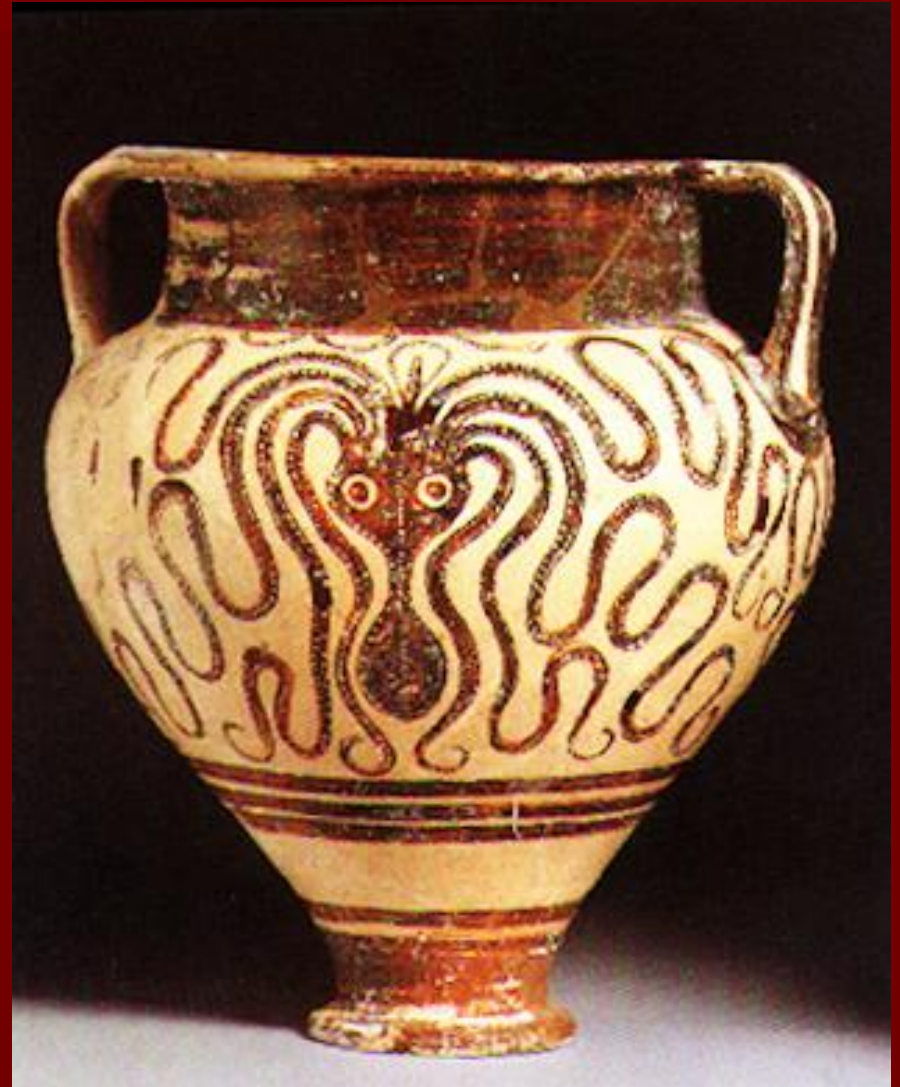

Krétské vlivy

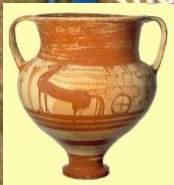
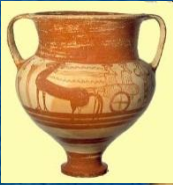
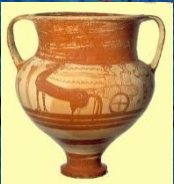
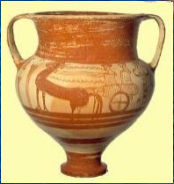
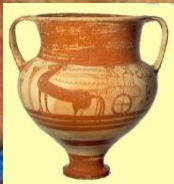
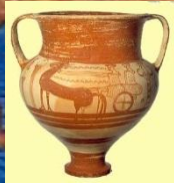
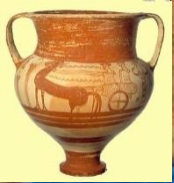

MYKÉNSKÁ KERAMIKA

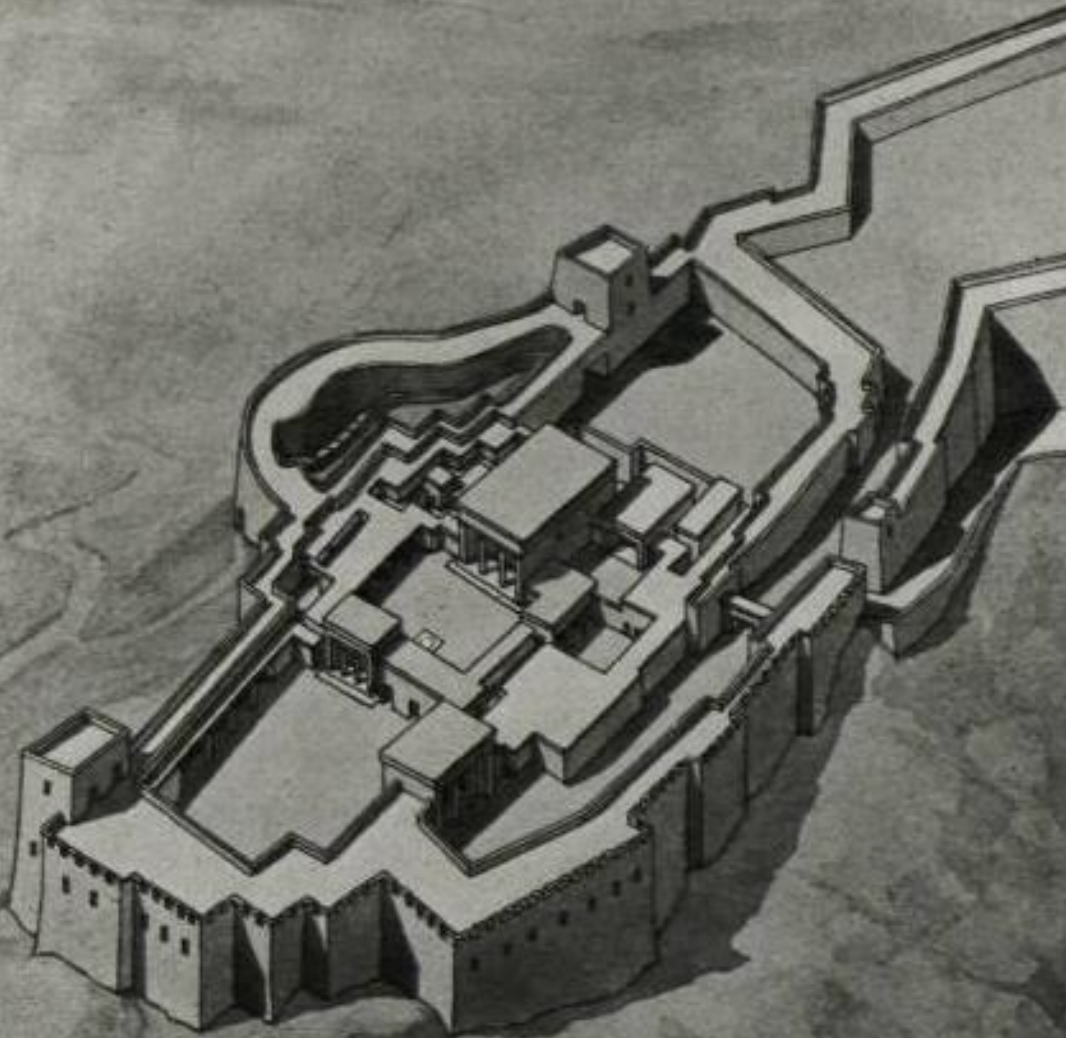
Export mykénské keramiky (červ.) a měděných ingotů (trojúh.)

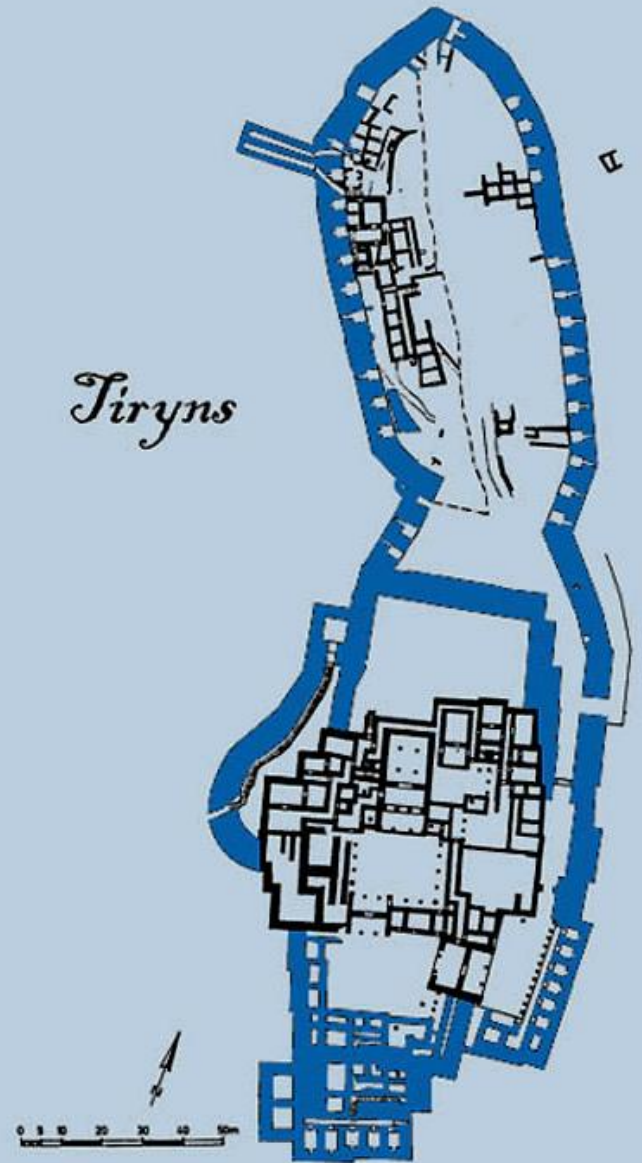

**olej víno
zbraně textilie**

Tyrins

Tiryns

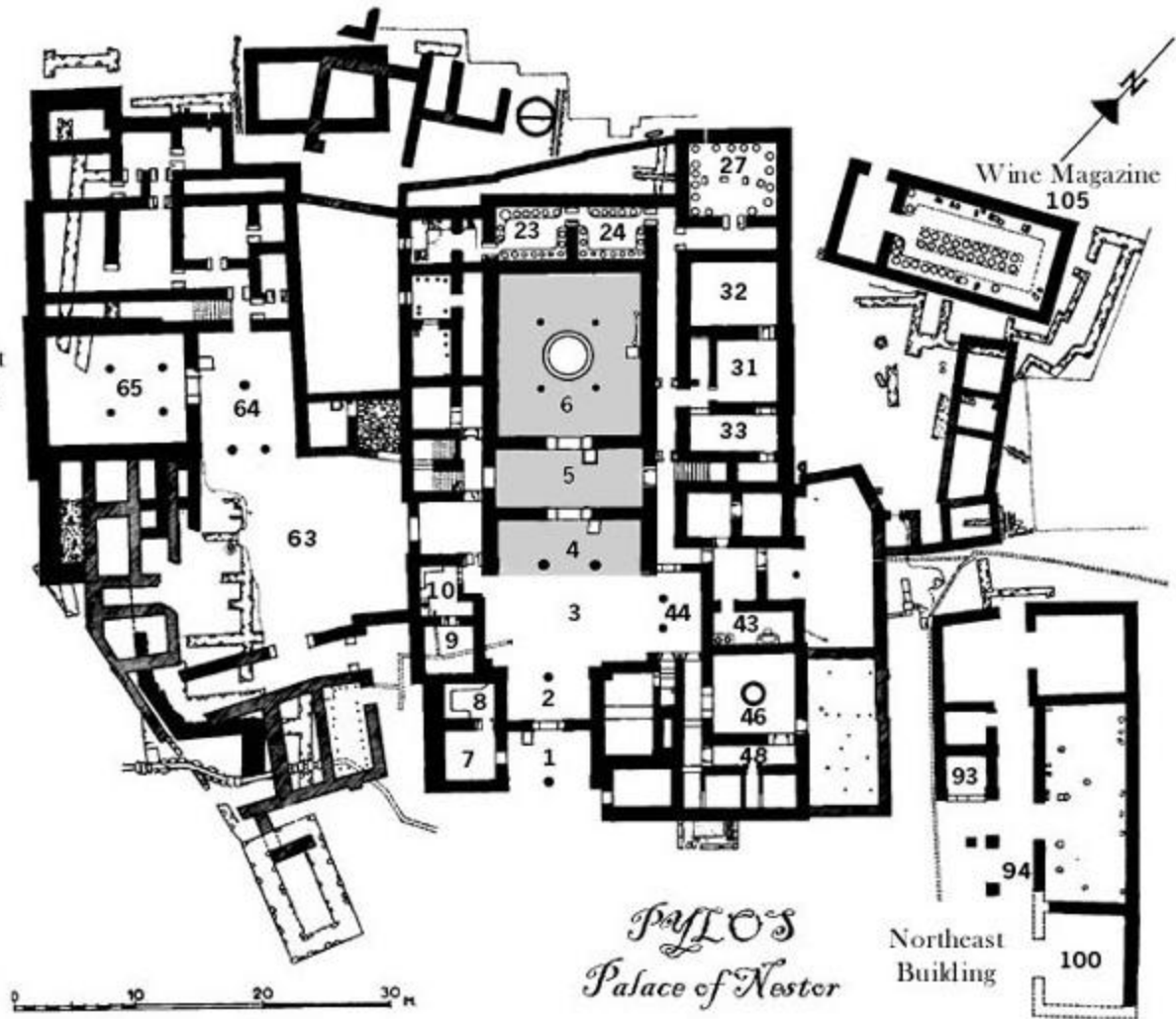

Southwest
Building

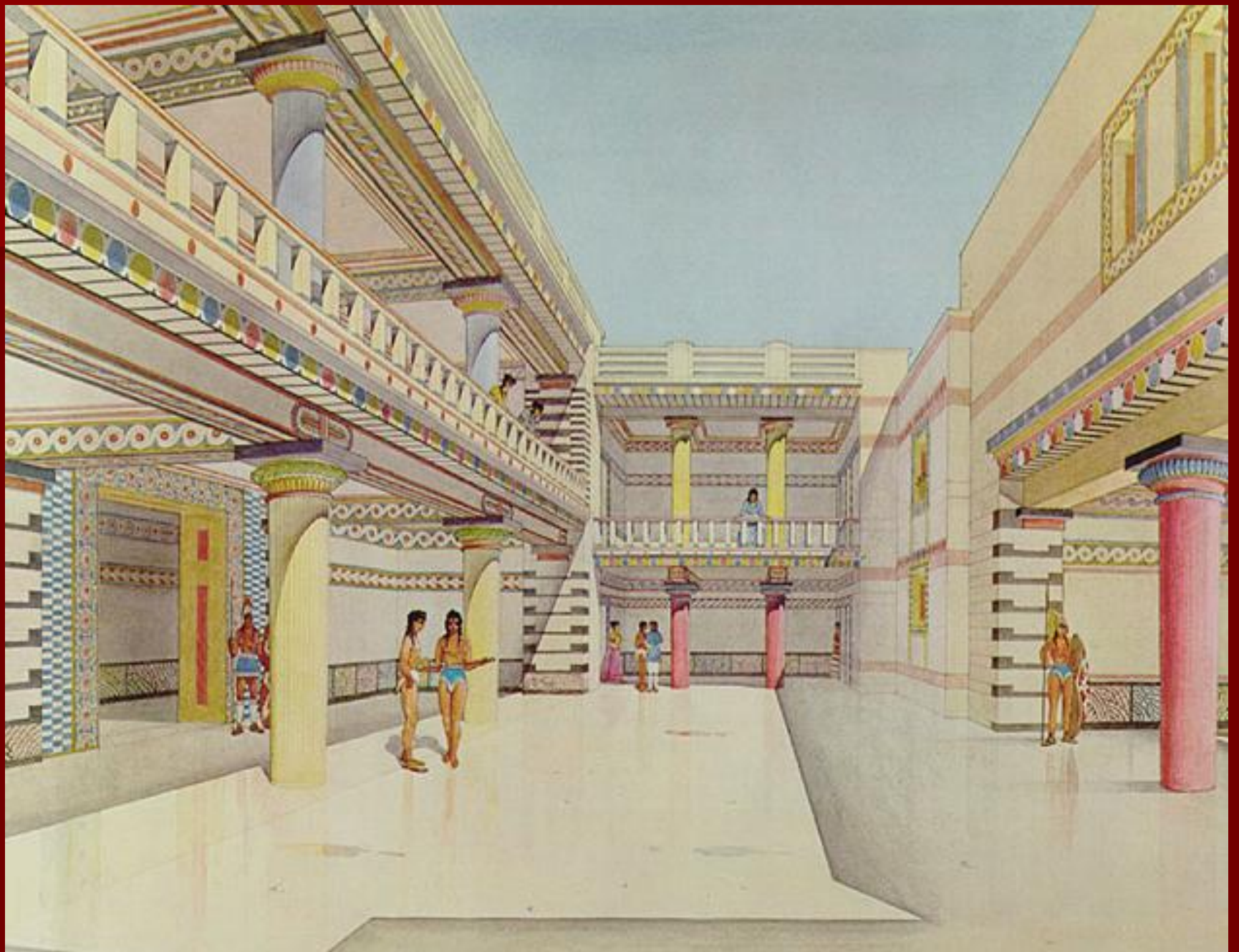

PAULO'S
Palace of Nestor

Northeast
Building

Pylos - Nestorův palác

Zlatý prsten s bohyní a ....

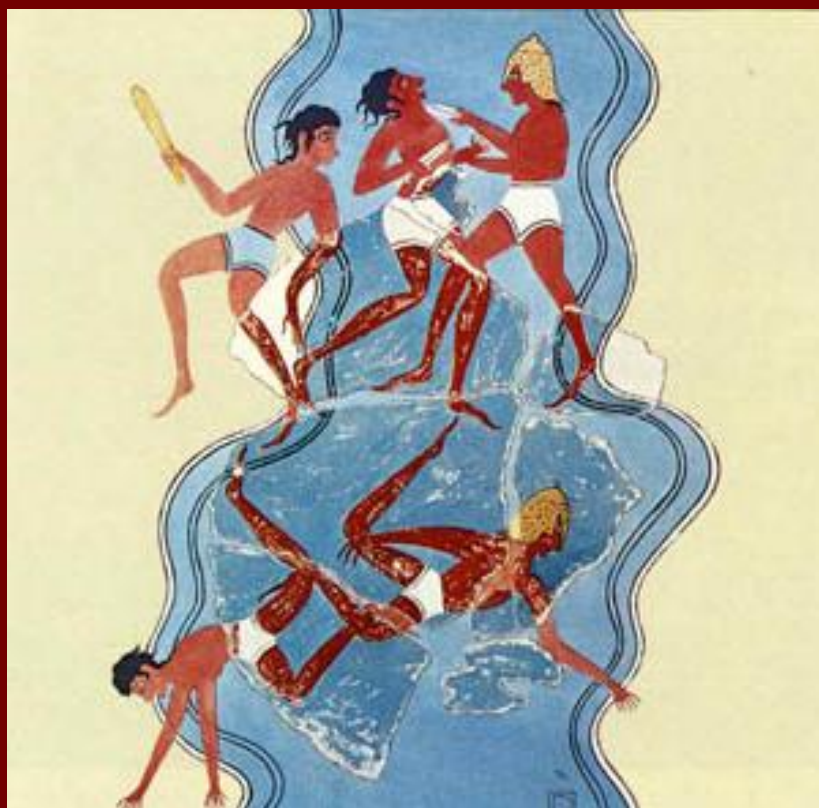

Lov – jedno z hlavních témat umění

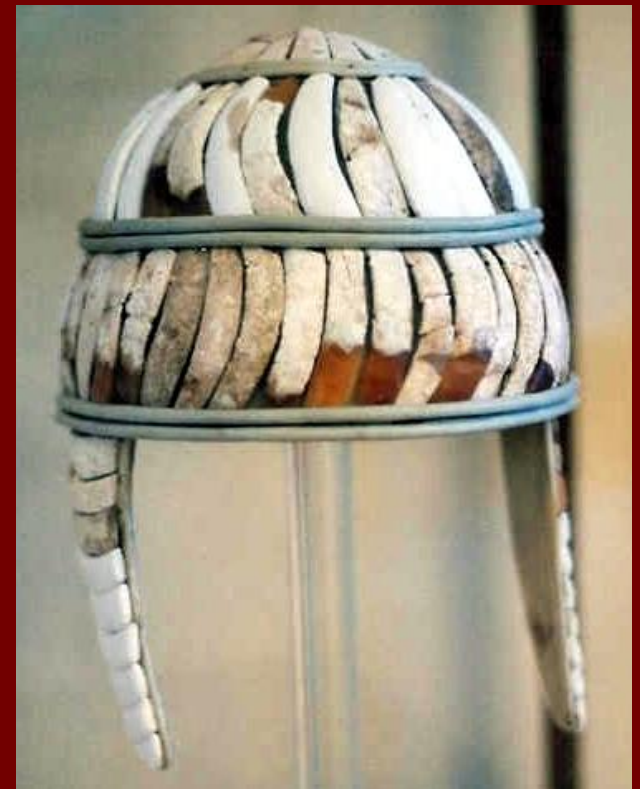

Válečná tematika

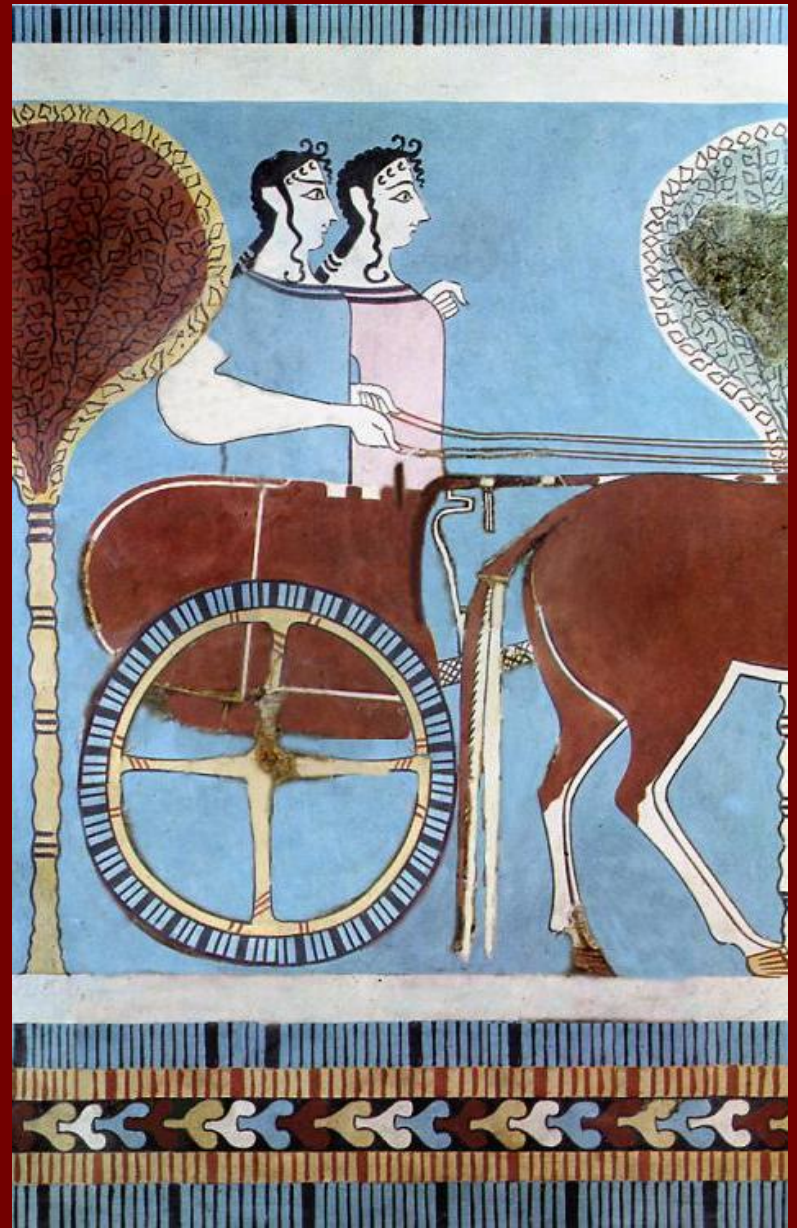
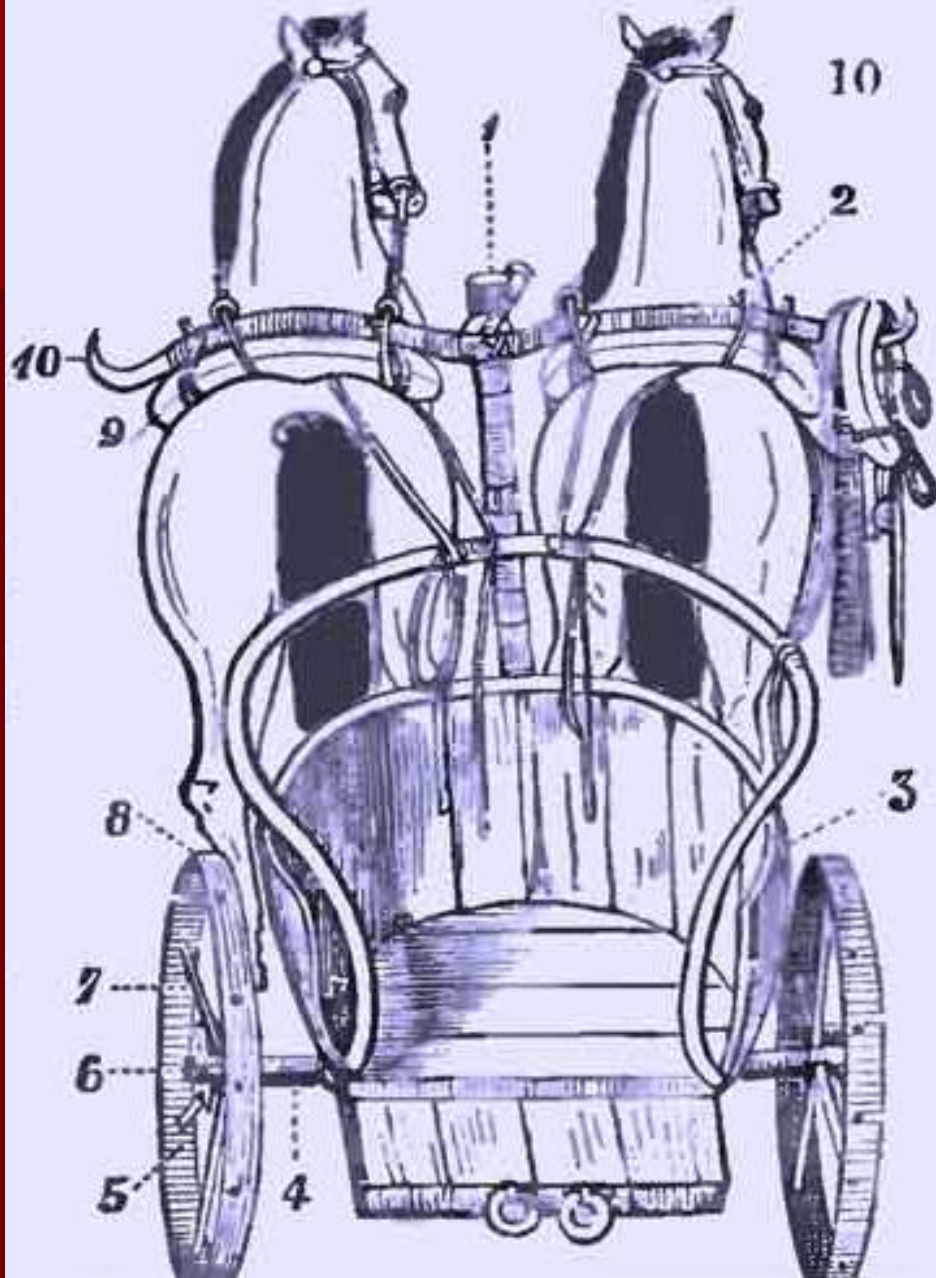
Dendra zbroj

helma
z kančích
zubů

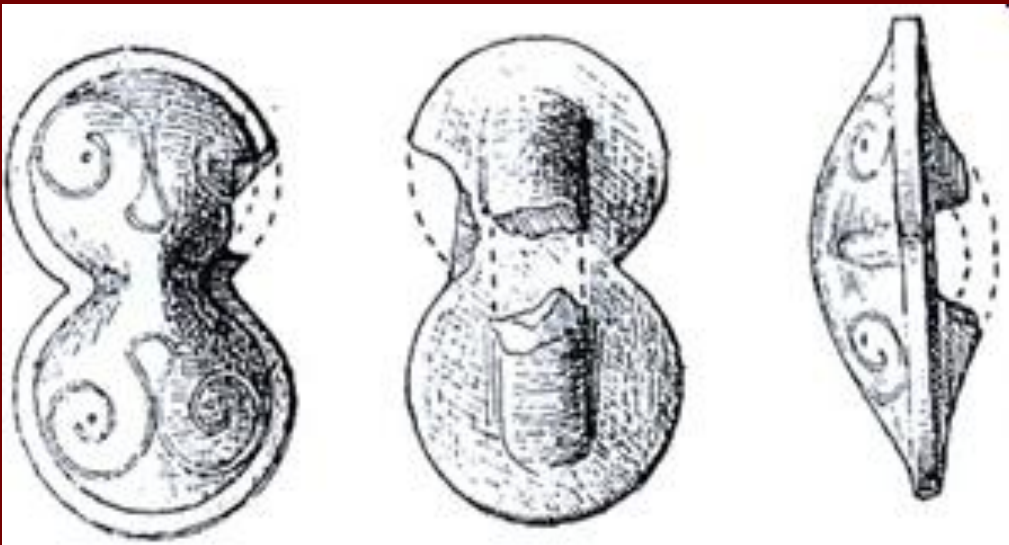

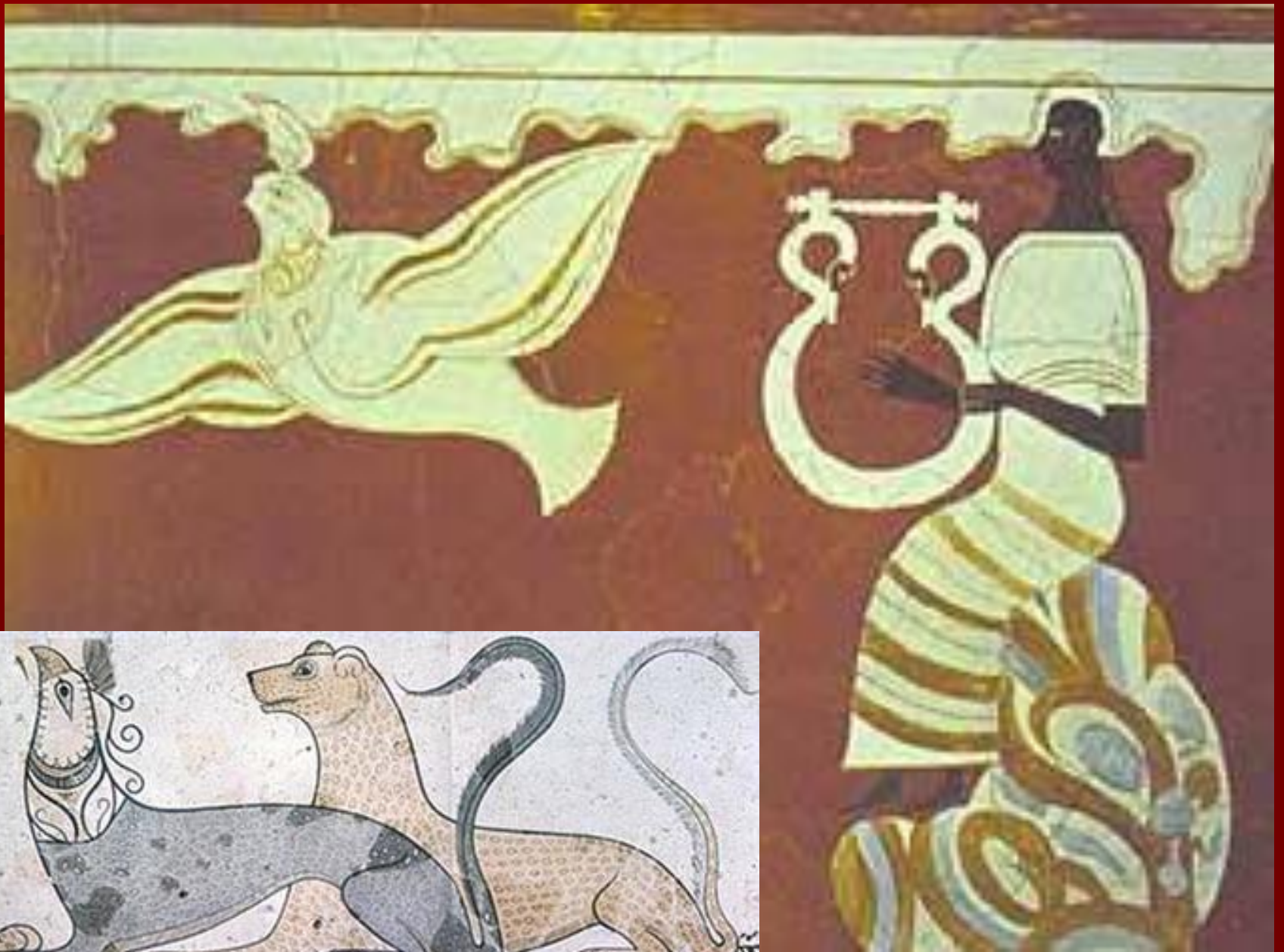
Osmičkové štíty

Hrobka (tholos) poblíž Nestorova paláce

Hliněné
tabulky

z Pylu

obsahující

úřední

záznamy

v lineárním

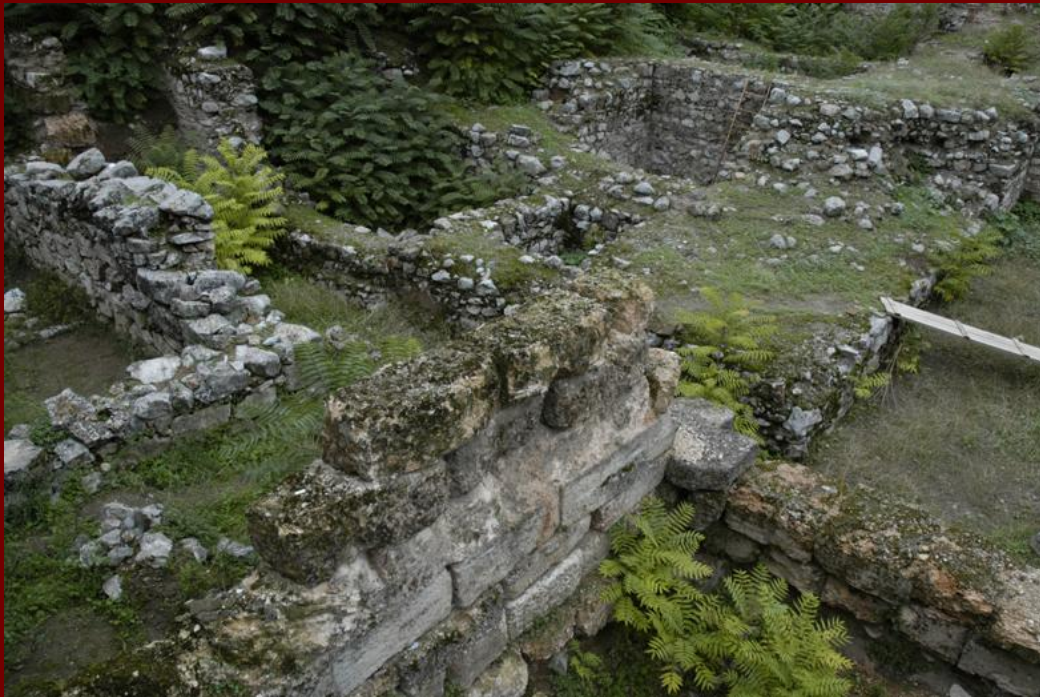
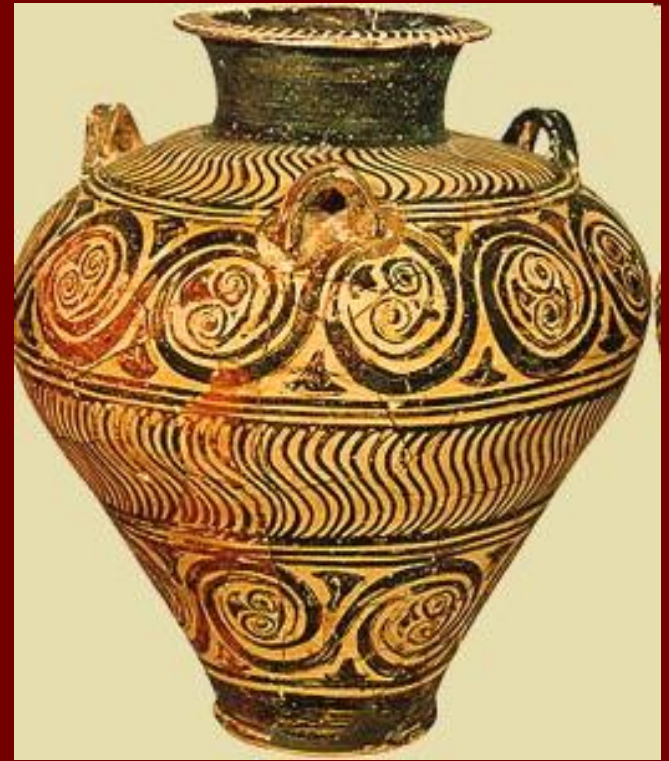
písmu B

Orchomenos - mykénská citadela

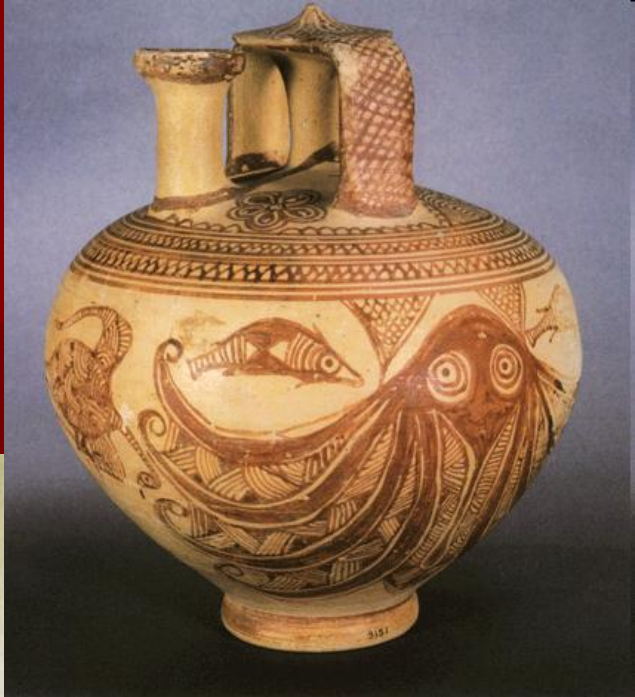

Théby Kadmeion

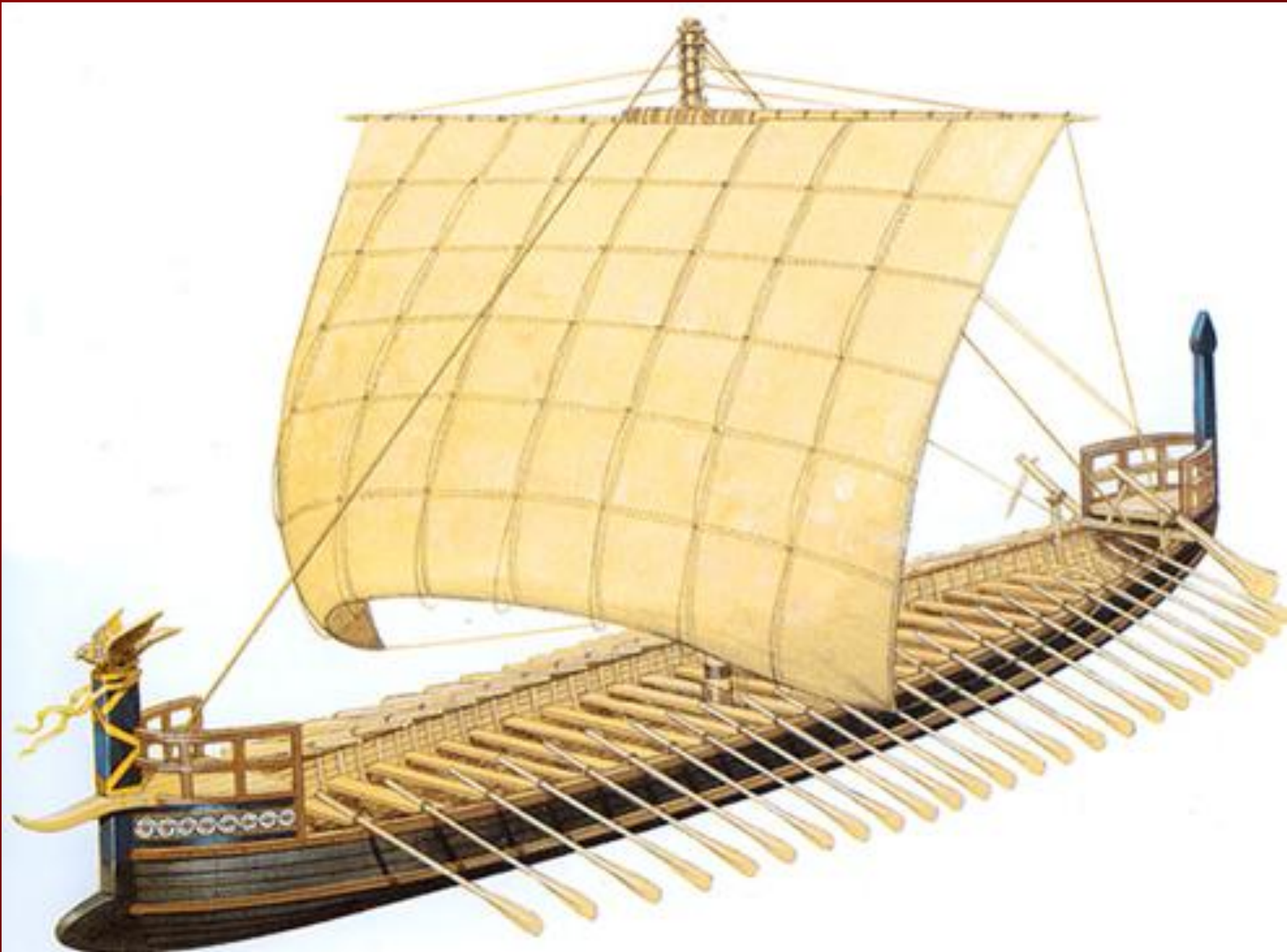

Dýky

První trójská válka ca 1250

- Výprava padesáti Argonautů pod vedením Iásóna na lodi Argó (= Rychlá) za zlatým rounem do Kolchidy
- Účastníci – Héraklés, Kastór a Polydeukés, Théseus, Nestór, Orfeus aj.
- Věrolomný král Laomedón neodměnil Hérakla za záchránění své dcery před mořskou nestvůrou, také pomsta za Laomedontovu nepohostinnost

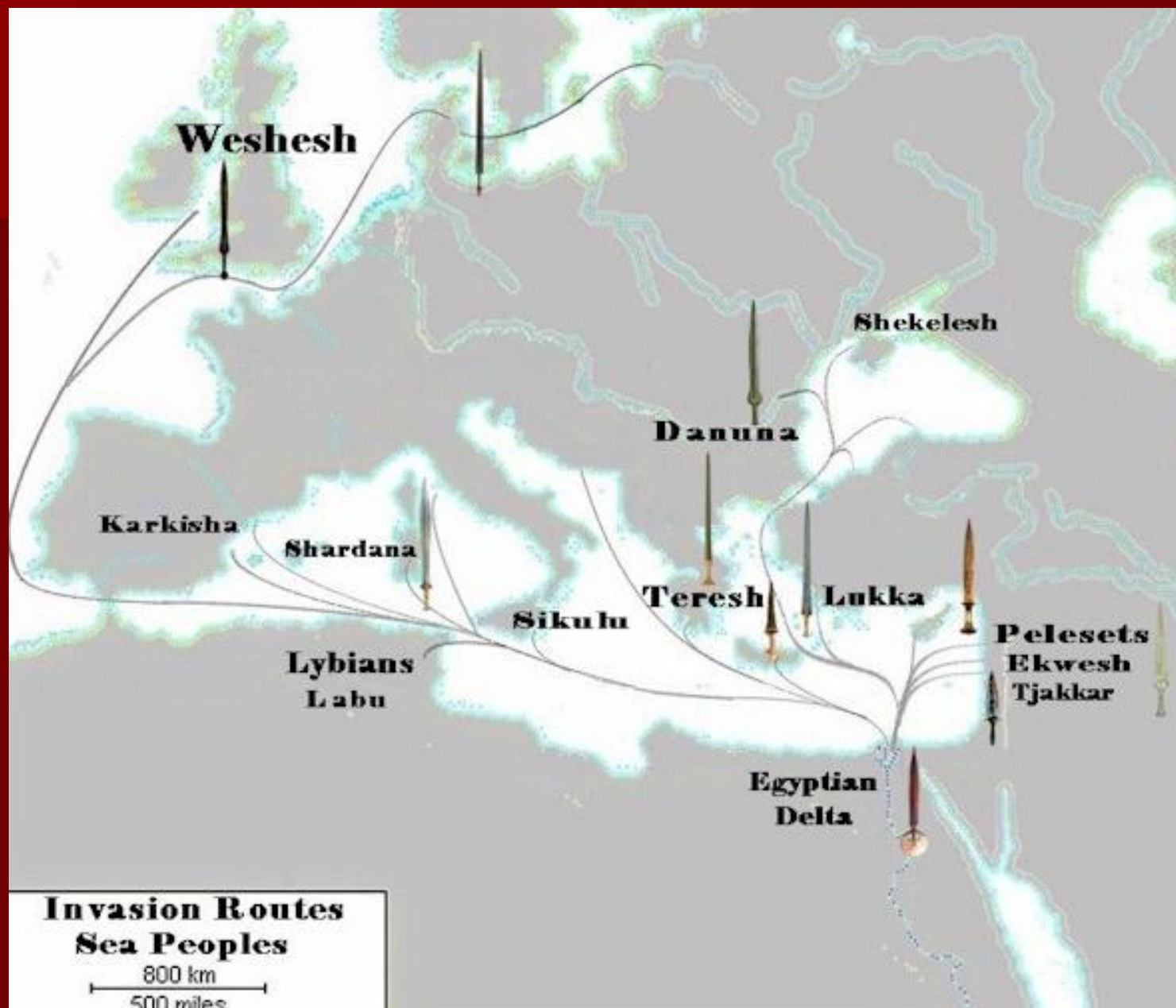
Nehomérské prameny k trójské válce

- DARÉS FRÝŽSKÝ, bojoval na straně Tróje
- latinská kronika z 5. století
- „dvakrát vytáhli vůdcové do války, dvakrát se změnilo město v popel a prach“
- DIKTYÁS Z KNÓSSU, účastník trójské války, jeho hrob objeven v 1. stol. p. n. l.,
- zlomek Diktyova textu objeven r. 206

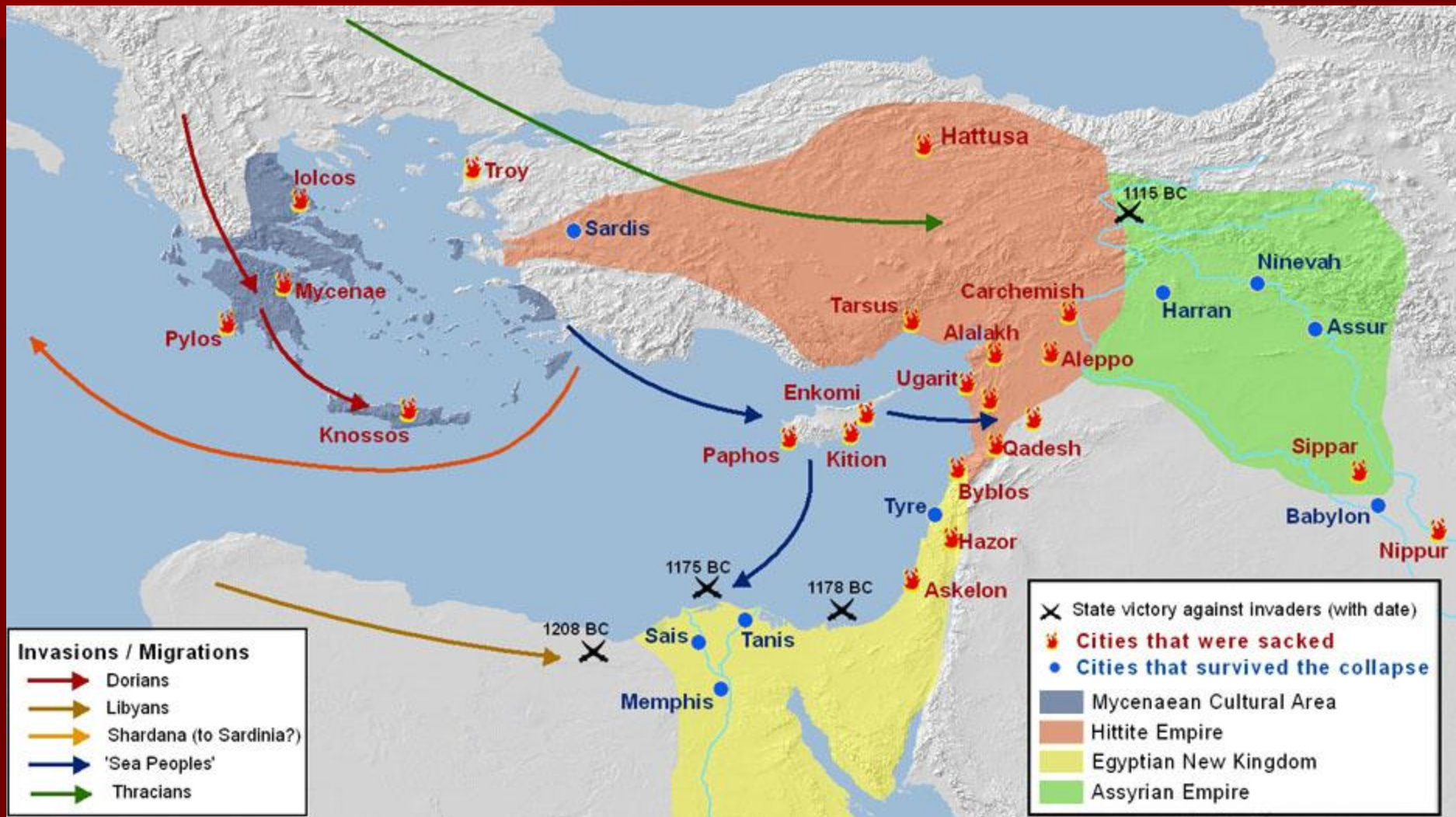
Invaze mořských národů

Kolaps bronzových civilizací ve východním Středomoří

Merneptah 1213-1203

Šardana, Šekleš, Luka, Turša

- Mořské národy zaútočily bez úspěchu na Egypt

Ramesse III. 1186 - 1155

Ramesse III. a Háthora

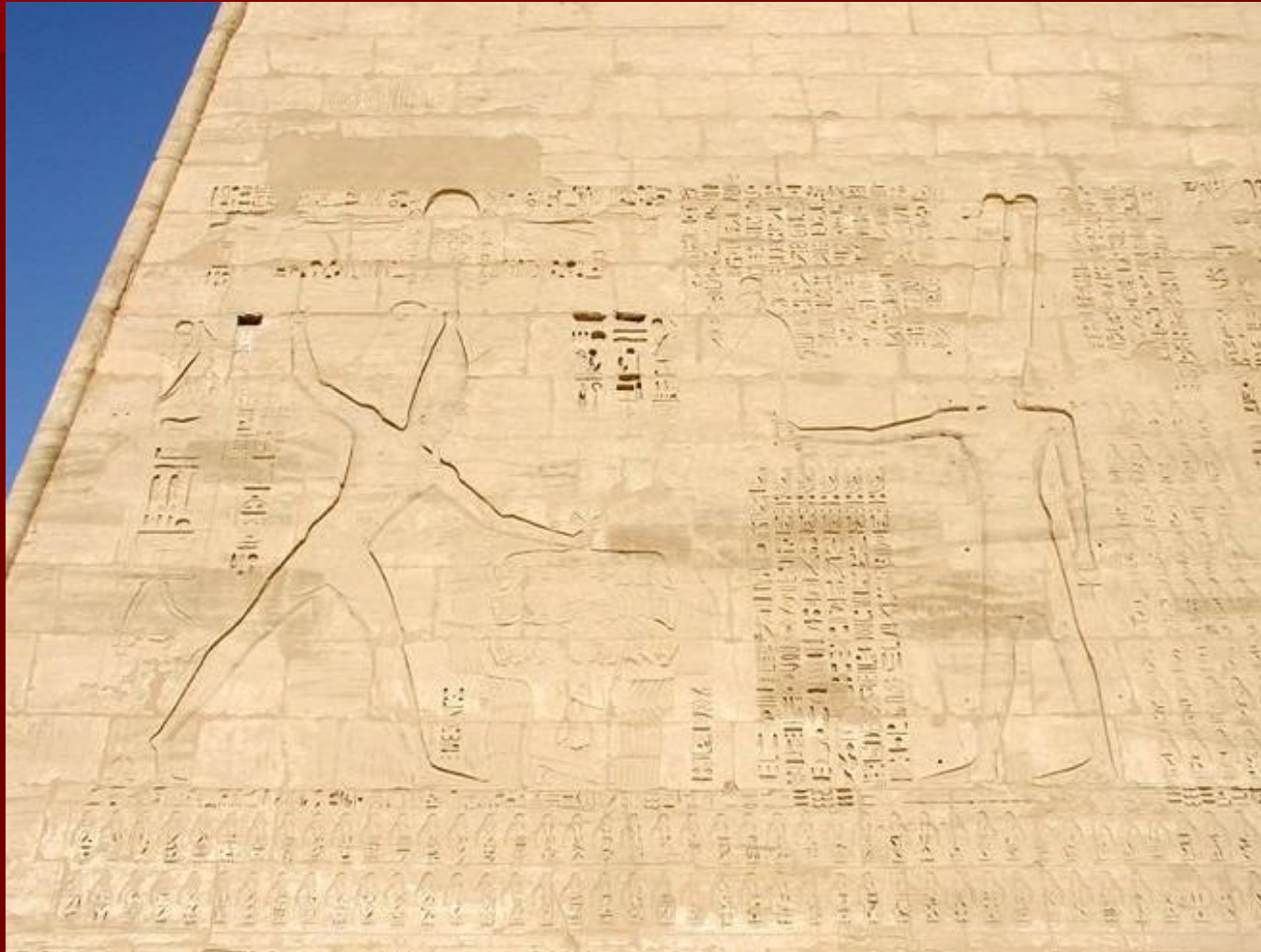
Chrám Ramesse III. v Medinet Habu

Ramesse III. obětuje zajatce Amónovi - Ré

Filišťáni v Medinet Habu

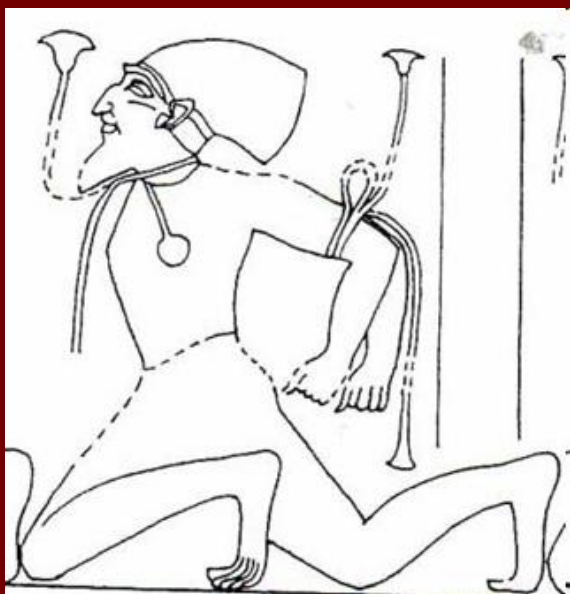
Pelešetové

Šardanové

Šeklešové

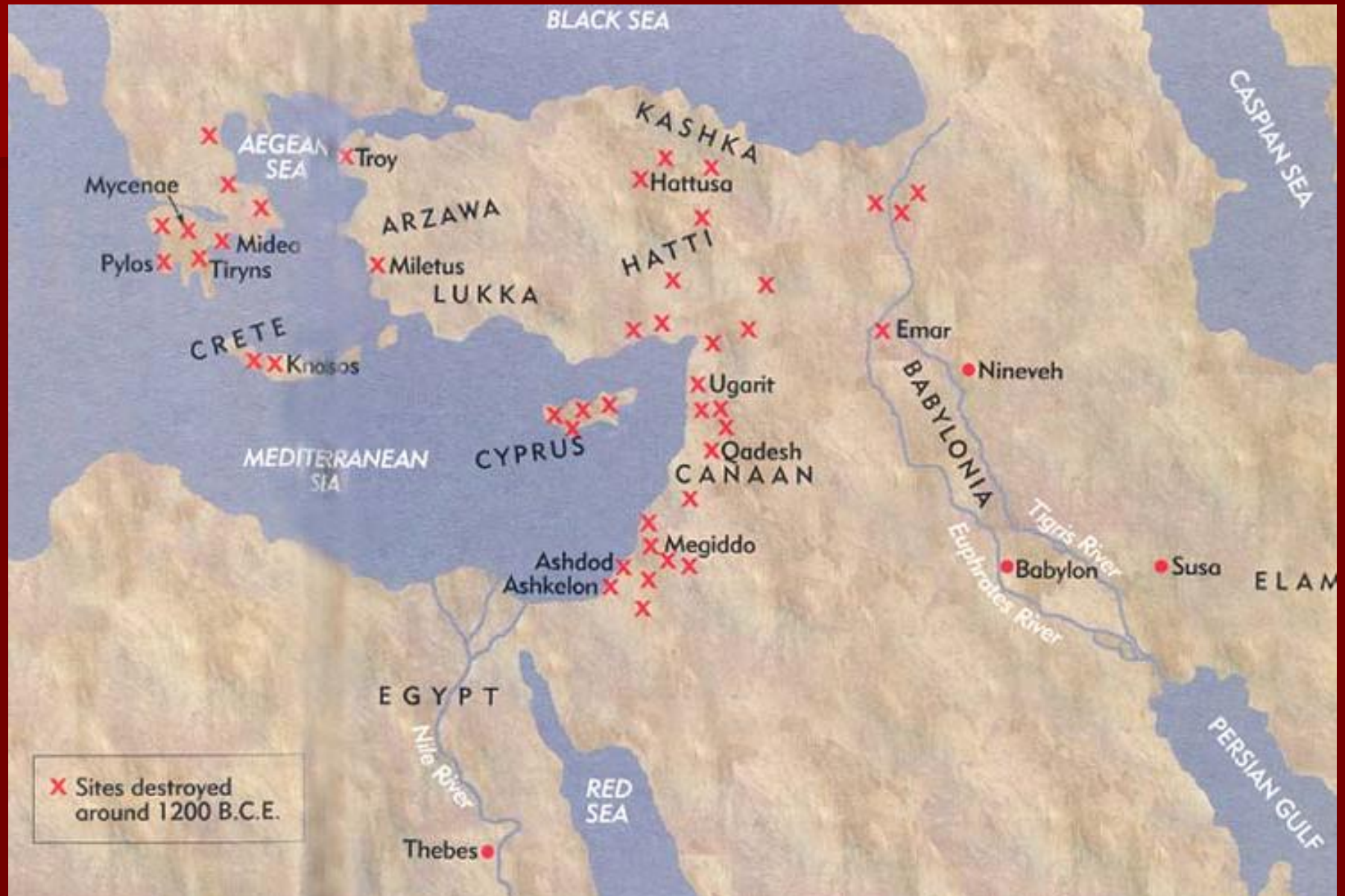
Terešové

Cekkerové

Lokality zničené kolem r. 1200 p. n. l.

Dórové muži železa

- ↓ Dórové (1200 př.n.l.)
- ↓ Achájové
- ↓ Jónové (1900 př.n.l.)

